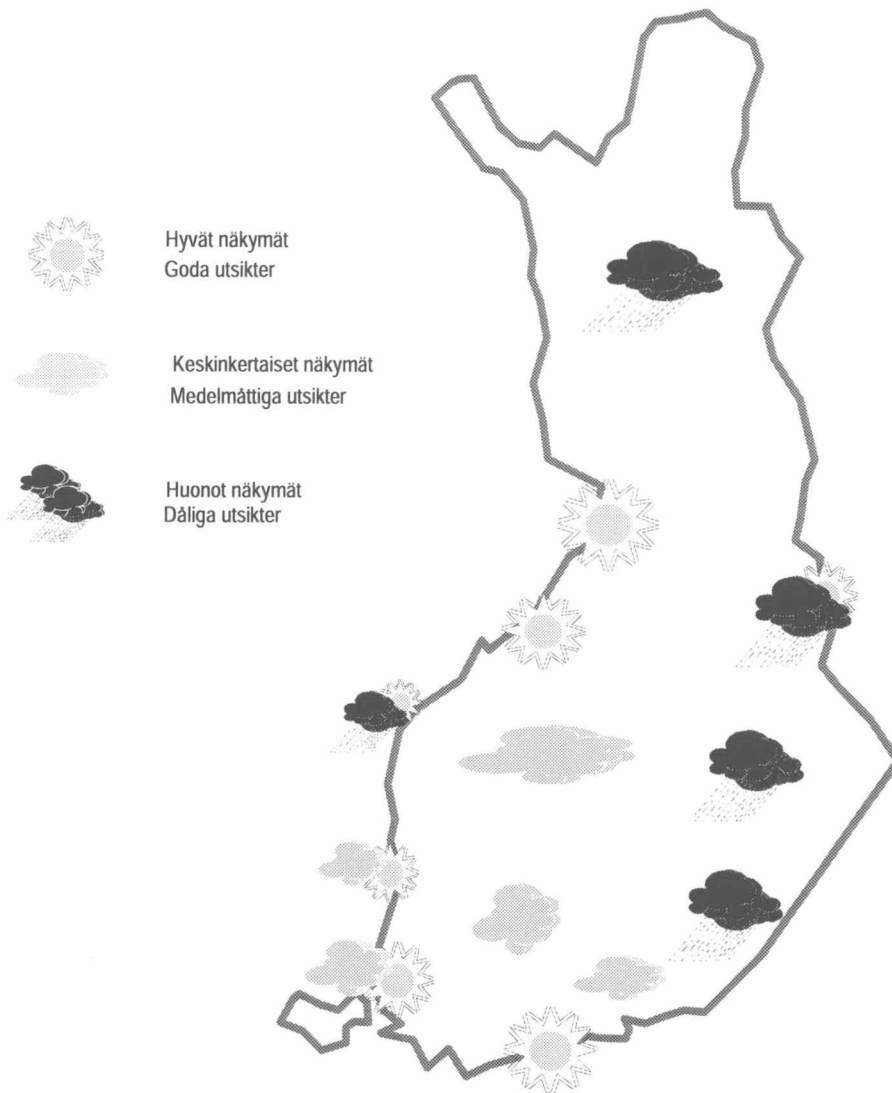

Aluebarometri

Regionbarometern

2/1998

Kehitysnäkymät eri alueilla
Utsikter för utvecklingen i olika regioner

© 1998 Tilastokeskus

Helsinki 1998

Sisällysluettelo

Alkusanat	2
Alueelliset kehitysnäkymät Suomessa syksyllä 1998	3
Uusimaa	10
Itä-Uusimaa	12
Varsinais-Suomi	14
Satakunta	16
Kanta-Häme	18
Pirkanmaa	20
Päijät-Häme	22
Kymenlaakso	24
Etelä-Karjala	26
Etelä-Savo	28
Pohjois-Savo	30
Pohjois-Karjala	32
Keski-Suomi	34
Etelä-Pohjanmaa	36
Pohjanmaa	38
Keski-Pohjanmaa	40
Pohjois-Pohjanmaa	42
Kainuu	44
Lappi	46
Ahvenanmaa	48
Sammandrag landskapsvis	50
Lomake	62

Kuviot ja taulukot: Tilastokeskus
Raportin tekstiosuus: Sisäasiainministeriö,
Markku Nissinen

Innehållsförteckning

Förord	2
Utsikter för utvecklingen i Finland hösten 1998	3
Nyland	10
Östra Nyland	12
Egentliga Finland	14
Satakunta	16
Egentliga Tavastland	18
Birkaland	20
Päijänne-Tavastland	22
Kymmenedalen	24
Södra Karelen	26
Södra Savolax	28
Norra Savolax	30
Norra Karelen	32
Mellersta Finland	34
Södra Österbotten	36
Österbotten	38
Mellersta Österbotten	40
Norra Österbotten	42
Kajanaland	44
Lappland	46
Åland	48
Sammandrag landskapsvis	50
Frågeformular	62

Figurer och tabeller: Statistikcentralen
Text: Inrikesministeriet,
Markku Nissinen

Alkusanat

Aluebarometri on sisäasiainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa tehtävä kysely. Kyselyn suorittaa Tilastokeskus.

Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – 'paineen' vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virka- ja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometria on tehty syksystä 1991 alkaen. Aluebarometrissa on saata-
vissa erillinen **taulukkoraportti** ja **otantamenetelmäraportti**.

Tutkimusmenetelmä

Kyselyyn vastaajat on valittu otantamenetelmällä. Perusjoukon muodostavat kaikki Suomen **kunnanjohtajat, kunnanvaltuuston puheenjohtajat, kunnanhallituksen puheenjohtajat, elinkeinoasiamiehet ja suunnittelusih-teerit**. Suurimmissa kaupungeissa (20 kpl) perusjoukkoon kuuluvat edellisten lisäksi myös **apulaiskaupunginjohtajat, kunnanvaltuuston I ja II varapuheenjohtajat sekä kunnanhallituksen I ja II varapuheenjohtajat**. Otanta ottaa huomioon niin alueelliset kuin kunnan sisäiset mieli-pide-erot. Kysely lähetettiin noin 1200 em. nimikkeen hal-tijalle yksinkertaista satunnaisotantaa käyttäen. Kyselyn vastausprosentti oli 76,5. Kaikilla kunnilla on korostusker-toimet, joilla vastausmäärien vaihtelu kuntien välillä on eliminoitu. Jokainen kunta on täten samanarvoinen baro-metrissa.

Alueluokitukset

Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutok-sia tarkastellaan **7-luokkaisella kuntatyypittelyllä ja maakuntajaolla**. Maakuntatasolla kunnat jaetaan rapor-tissa **keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin**. Aluebaromet-rin aluejako vastaa NUTS 3 -aluejakoa.

Kysymykset ja saldoluovut

Aluebarometrissa tiedustellaan kunnan kehitystä yleensä ulottuvuudella **suurempi – yhtä suuri – pienempi**, jolloin kyse on oleellisista muutoksista. Kysymykset koskevat **kuluvaa vuotta edelliseen vuoteen verrattuna tai seu-raavaa vuotta kuluvaan vuoteen verrattuna**. Kuviot esittävät saldoluokkia, jotka lasketaan **suurempi ja pienempi** -vastausten prosentiosuuksien **erotuksena**. Kysymykset luokitukseen löytyvät aluebarometrin viimeistä edellisel-tä sivulta.

Aluetaso eli otannan ositusmuuttuja Aluebarometrissa vaihtui keväällä 1994 läänistä maakunnaksi. Samalla otos-kokoa kasvatettiin. Saldoluovut ennen kevättä 1994 on lää-nirajoja noudattavia maakuntia lukuun ottamatta tehty jäl-kiosituksella ja nykyistä pienemmällä otoksella, joka on tulosten tulkinnassa huomioitava. Keväästä 1997 lähtien otoksessa ovat kaikki kunnat edustettuina.

Förord

Regionbarometern är en förfrågan som inrikesministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året. Förfrågan utförs av Statistikcentralen.

Regionbarometern mäter de förändringar i utvecklingen som väntas i olika delar av landet. Svaren bygger på kom-munala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga upp-fattningar och kännedom om sin kommun. Mätningar för Regionbarometern har gjorts från hösten 1991. En separat **tabellrapport** och en **rapport om urvalsmetoden** finns också att få över Regionbarometern.

Undersökningsmetod

De som svarat i Regionbarometern har valts genom ett ur-val. Populationen består av samtliga **kommundirektörer, ordföranden i kommunfullmäktige, ordföranden i kommunstyrelserna, näringsombudsmän och planerings-sekreterare** i Finland. I de största städerna (20 st.) omfattar populationen också **biträdande stadsdirektörer, första och andra vice ordförande i kommunfullmäktige samt första och andra vice ordförande i kommunstyrelserna**. Urvals-metoden tar hänsyn till såväl regionala skillnader som olika åsikter inom kommunerna. En förfrågan skickades till om-kring 1 200 personer med ovannämnda benämningar, som togs ut genom ett obundet slumpmässigt urval. Av de till-frågade svarade 76,5 procent.

För samtliga kommuner beräknades korrigeringskoeffi-cienter som eliminerar lokala variationer i svarsbenägen-heten. Alla kommuner är således jämbördiga i barometern.

Områdesindelningar

De förändringar i utvecklingen som väntas på olika håll i landet redovisas i en **7-klassig typindelning av kommu-nerna i landet och i en landskapsindelning**. På land-skapsnivå (NUTS 3) indelas kommunerna i **centralorter med omnejd och övriga kommuner**.

Frågorna och saldon

Regionbarometern pejar helt allmänt utvecklingen i kom-munen på skalan **större – lika stor – mindre** och avser således betydande förändringar. Frågorna gäller **inneva-rande år jämfört med föregående år**, eller **följande år jämfört med innevarande år**. Figurerna anger de saldon som uträknats som **skillnaden** mellan **större** och **mindre** -angivna i procent. Frågorna och klassificeringarna publi-ceras på det nästsista uppslaget.

Regionnivån eller urvalets stratifieringsvariabel ändra-des våren 1994 från län till landskap. Samtidigt förstora-des urvalet. Saldona för tiden före våren 1994 har räknats genom en efterstratifiering för de landskap som inte följer länsgränserna och ett mindre urval än det nuvarande har använts. Detta bör beaktas då resultatet tolkas. Från och med våren 1997 finns alla kommuner representerade i ur-valet.

Alueelliset kehitysnäkymät Suomessa syksyllä 1998

Arviot alueellisesta kehityksestä ovat keskusseuduilla edelleen valoisimmat kuin muissa kunnissa. Kehitysnäkymien erot ovat maakuntien välillä kasvaneet keväästä. Varsinkin Etelä-Karjalassa ja Lapissa näkymät ovat selvästi aikaisempaa synkemmät. Myönteisintä kehityksen arvioidaan olevan pääkaupunkiseudulla ja Maarianhaminan seudulla. Kuntien rahoituslanne heikkenee edelleen koko maassa. Kuntien taloutta tasapainotetaan ensisijaisesti korottamalla maksuja ja vähentämällä investointeja. Verotulot kasvavat ripeästi tänä vuonna, mutta kasvu hidastuu ensi vuonna. Maaseutukeskuksissa ja alkutuotantokunnissa verotulojen ennakoidaan jopa vähenevän. Talouden kiristyessä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen vaikeutuu. Erityisesti vanhusten hoidon ja terveydenhoidon vaikeudet lisääntyvät tulevaisuudessa. Työllisyyskehityksen arvioidaan pysyvän myönteisenä tänä ja ensi vuonna. Asuntorakentamisen ja teollisuuden investoinnit vilkastuvat tänä vuonna, kasvu hidastuu vuonna 1999. Suomen EU-jäsenyyden arvioidaan hyödyttävän erityisesti keskusseutuja.

Maakuntien väliset kehityserot kasvamassa

Maakuntien väliset erot ovat kasvaneet viime keväästä. Etelä-Karjalassa tulevaisuudenusko on hiipunut, myös Lapissa kehityksen arvioidaan heikentyvän selvästi lähivuosina. Näiden ohella esimerkiksi Pohjois-Karjalassa sekä Ahvenanmaalla ja Kainuussa keskusseudun ulkopuolella arviot tulevasta ovat synkät. Valoisimmat näkymät ovat Maarianhaminan seudulla ja pääkaupunkiseudulla. Kajaanin ja Porin seuduilla odotukset paremmasta ovat kasvaneet selvästi viime keväästä.

Kuntatyypeittäin tarkasteltuna kehitysnäkymät eivät ole muuttuneet keväästä. Keskusseuduilla odotukset ovat edelleen myönteisemmät kuin muissa kunnissa. Valoisimmat näkymät ovat esikaupunkikunnissa, suurissa keskuksissa ja teollisuuskeskuksissa. Tulevaisuudenusko on säilynyt myös maaseudun pendelikunnissa. Alkutuotantokunnissa yleiset kehitysnäkymät ovat edelleen maan synkimmät. Näissä kunnissa kehityksen arvioidaan heikentyvän lähivuosina. Sen sijaan maaseutukeskuksissa näkymät ovat parantuneet keväästä.

Utsikterna för den regionala utvecklingen i Finland hösten 1998

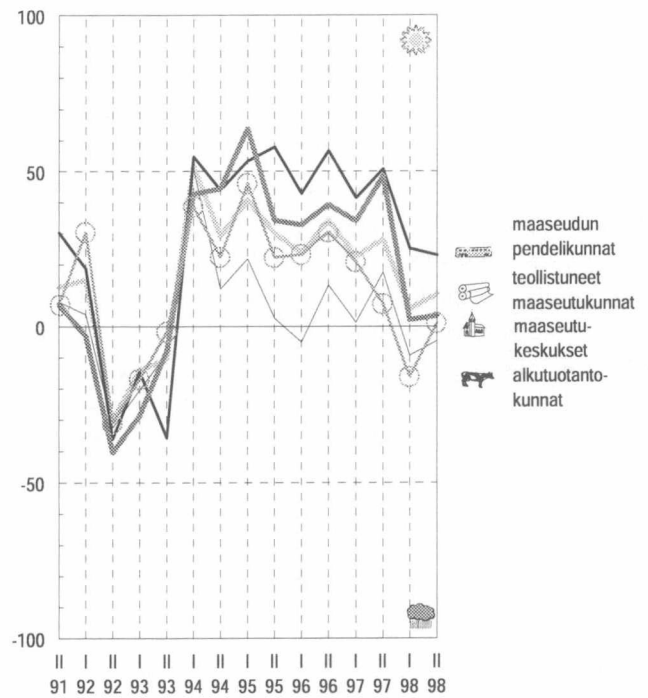
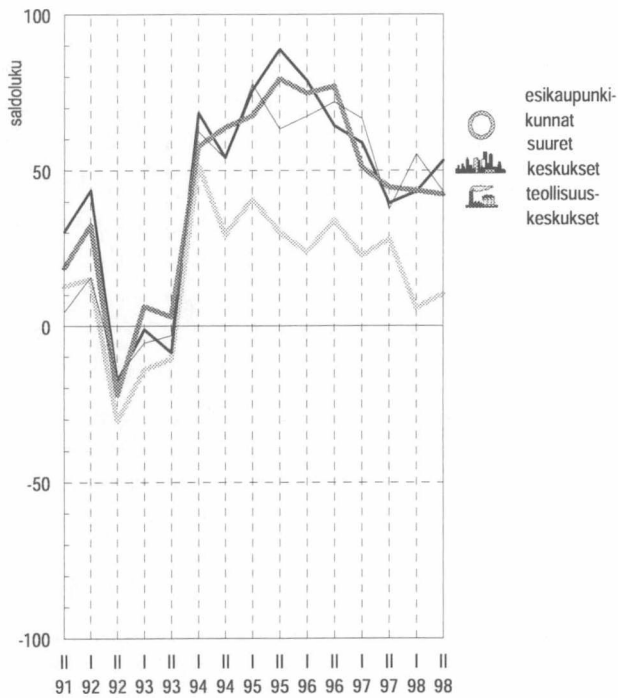
Utsikterna för den regionala utvecklingen bedöms fortsättningsvis vara ljusare för centralorterna än för andra kommuner. Skillnaderna mellan utvecklingsutsikterna i olika landskap har ökat sedan i våras. I synnerhet i Södra Karelen och Lappland är utsikterna betydligt dystrare än tidigare. Bedömningen av utvecklingen är allra positivast i huvudstadsregionen och Mariehamnsregionen. Kommunernas finansiella läge försämras fortsättningsvis i hela landet. Balanseringen av den kommunala ekonomin sker främst genom avgiftshöjningar och investeringsnedskärningar. Skatteintäkterna ökar kraftigt i år, men tillväxten avtar i nästa år. Skatteintäkterna väntas rentav minska i landsbygdscentra och primärproduktionskommuner. Det skärpta ekonomiska läget gör det svårare för kommunerna att ordna social- och hälsovården. Särskilt inom åldringsvården och hälsovården ökar svårigheterna framöver. Den positiva sysselsättningsutvecklingen väntas fortgå ännu i år och nästa år. Investeringarna inom bostadsbyggnad och industrin ökar i år, men tillväxten avmattas år 1999. Finlands medlemskap i EU väntas gagna speciellt centralorterna.

Ökande utvecklingskillnader mellan landskapen

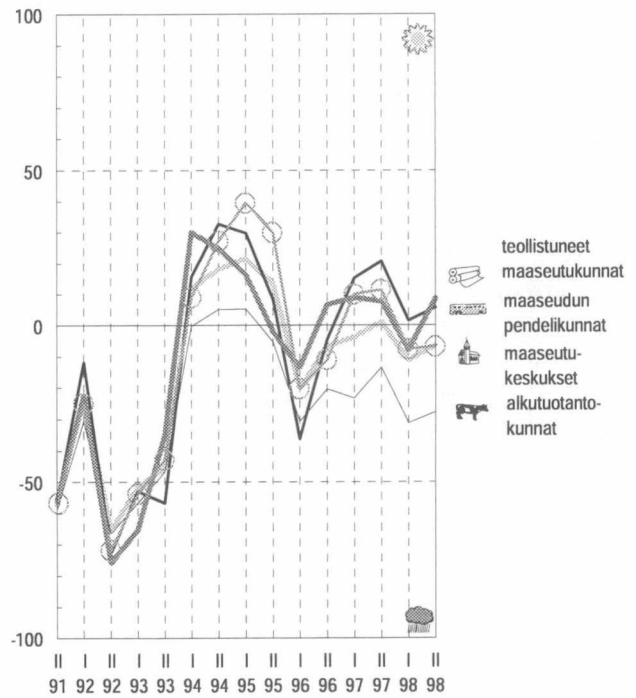
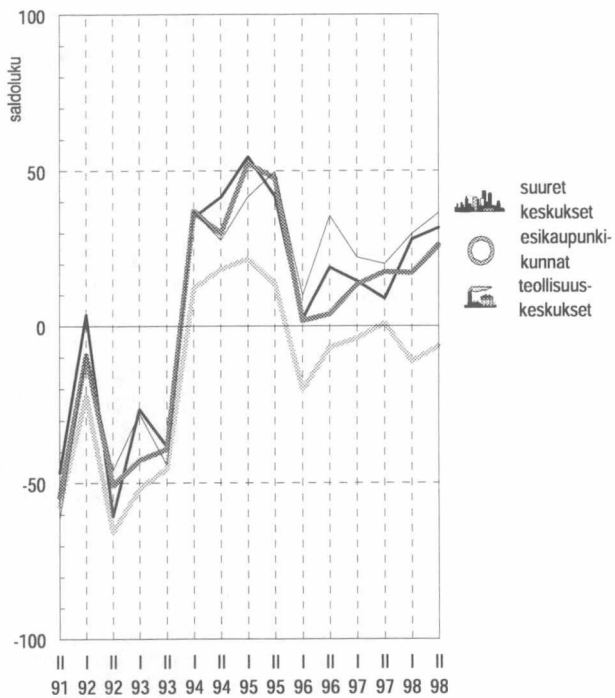
Skillnaderna mellan landskapen är större än i våras. I Södra Karelen har framtidsutsikterna försämrats, och i Lappland räknar man med att utvecklingen blir avsevärt sämre under de närmaste åren. Men också på andra håll i landet har framtidsutsikterna försämrats utanför centralorterna, bl.a. i Norra Karelen, Åland och Kajanaland. Utsikterna är allra ljusast i Mariehamnsregionen och huvudstadsregionen. Också i Kajanaregionen och Björneborgsregionen har framtidsutsikterna förbättrats avsevärt sedan i våras.

Skillnaderna i utvecklingsutsikter mellan olika kommuntyper är oförändrade sedan i våras. Förväntningarna är alltså positivare på centralorter än i andra kommuner. Ljusast är utsikterna i förortskommuner, stora centra och industricentra. Också i utpendlingskommuner på landsbygden har man bevarat tron på framtiden. De allmänna utvecklingsutsikterna är fortfarande dystrast i primärproduktionskommunerna. I de här kommunerna räknar man med att utvecklingen försämrats under de närmaste åren. I landsbygdscentra har utsikterna däremot förbättrats sedan i våras.

Tulevaisuudennäkymät (Kys. 10)

Veroäyrimäärän kehitysnäkymät (Kys. 2b)

— suuret keskuksset   — teollisuuskeskukset
 — esikaupunkikunnat   — koko maa keskimäärin

— maaseutukeskukset   — teollistuneet maaseutukunnat
 — maaseudun pendelikunnat   — alkutuotantokunnat
 — koko maa keskimäärin

Verotulot kasvavat tänä vuonna keväisiä arvioita ripeämmin

Arviot kuntien rahoitustilanteesta eivät ole muuttuneet viime keväästä. Rahoitusvaikeuksien odotetaan lisääntyvän koko maassa. Varsinkin alkutuotantokunnissa ja teollistuneissa maaseutukunnissa tilanne näyttää synkältä. Vähiten ongelmia on esikaupunkikunnissa ja teollisuuskeskuksissa. Erot keskusalueiden ja muiden kuntien välillä ovat kasvaneet viime keväästä. Keskusalueilla taloustilanne on muita kuntia valoisampi.

Verotulojen arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna. Näkyvät ovat selvästi keväistä paremmat. Alkutuotantokunnissa tulojen odotetaan pysyvän vuoden 1997 tasolla. Eniten verotulot kasvavat suurissa keskuksissa, esikaupunkikunnissa sekä maaseudun pendelikunnissa. Maaseutukeskuksissa ja alkutuotantokunnissa verotulojen ennakoidaan vähenevän. Suurissa keskuksissa ja esikaupunkikunnissa kasvun arvioidaan jatkuvan ripeänä ensi vuonnakin. Myös teollisuuskeskuksissa tulot lisääntyvät selvästi.

Verotulojen kasvusta huolimatta useat kunnat joutuvat korottamaan tuloveroprosenttiaan. Suurimmat korotuspaineet näyttävät olevan ensi vuonna maaseudun pendelikunnissa ja esikaupunkikunnissa. Alkutuotantokunnissa korotuksiin ryhdytään harvemmin kuin muissa kunnissa, tosin paineet kasvavat selvästi seuraavana vuonna. Alkutuotantokunnissa ja maaseutukeskuksissa lähes kolmannes vastaajista arvioi kuntansa korottavan tuloveroprosenttia vuonna 2000.

Kuntien velanotto lisääntyy keväisiä arvioita hitaammin, vaikka sen odotetaan kasvavan tänä vuonna alkutuotantokuntia ja maaseudun pendelikuntia lukuunottamatta. Vuonna 1999 myös näiden kuntien velkamäärä kasvaa. Tänä vuonna kuntien velka lisääntyy ripeimmin suurissa keskuksissa, teollisuuskeskuksissa sekä maaseutukeskuksissa. Maaseutukeskuksissa kehitys jatkuu entisellään myös vuonna 1999.

Kuntien taloutta tasapainotetaan erityisesti maksuja korottamalla ja investointeja vähentämällä

Vastaajien arvion mukaan keskeisimpiä keinoja kuntatalouden tasapainottamisessa ensi vuonna ovat maksujen ja kiinteistöveron korotukset sekä investointien vähentäminen. Sen sijaan henkilöstöön kohdistuvia ratkaisuja (irtisanomiset ja lomautukset) pyritään välttämään. Kiinteistövero ja maksuja korotetaan erityisesti suurissa keskuksissa ja maaseutukeskuksissa. Näissä myös henkilöstön irtisanomiset ja lomautukset ovat muita kuntia yleisimpiä.

Maksujen korotukset ja investointien vähentäminen ovat myös tulevan 2–3 vuoden aikana ensisijaiset keinot kuntien talouden tasapainottamisessa. Teollistuneissa maaseutukunnissa korotetaan kiinteistövero ja alkutuotantokunnissa tuloveroa. Maaseutukeskuksissa realisoidaan käyttöomaisuutta enemmän kuin muissa kunnissa. Suurissa keskuksissa ja maaseutukeskuksissa turvaudutaan edelleen muita useammin henkilöstön irtisanomisiin.

Årets skatteintäktsökning överstiger tidigare uppskattningar

Uppskattningarna av det finansiella läget i kommunerna har inte förändrats sedan i våras. Kommunernas finansiella problem väntas öka i hela landet. Läget är dystert speciellt i primärproduktionskommuner och industrialiserade landsbygdskommuner. Förortskommuner och industricentra har minst problem. Skillnaderna mellan centralorter och övriga kommuner har ökat sedan i våras. Det ekonomiska läget är ljusare på centralorterna än i övriga kommuner.

Skatteintäkterna beräknas öka i år. Utsikterna är klart bättre än i våras. I primärproduktionskommunerna förväntas intäkterna stanna på 1997 års nivå. Mest ökar skatteintäkterna i stora centra, förortskommuner och utpendlingskommuner på landsbygden. I landsbygdscentra och primärproduktionskommuner beräknar man att skatteintäkterna kommer att minska. I stora centra och förortskommuner väntar man att den kraftiga tillväxten fortsätter även nästa år. Också i industricentra ökar intäkterna märkbart.

Trots att skatteintäkterna ökar, blir man i flera kommuner tvungen att höja inkomstskattesatsen. Skattehöjningstrycket verkar vara störst nästa år i förortskommuner och utpendlingskommuner på landsbygden. I primärproduktionskommuner är det ovanligare med skattehöjningar än i andra kommuner, även om trycket ökar avsevärt nästa år. I primärproduktionskommuner och landsbygdscentra bedömer nästan var tredje svarsperson att kommunen kommer att höja inkomstskattesatsen år 2000.

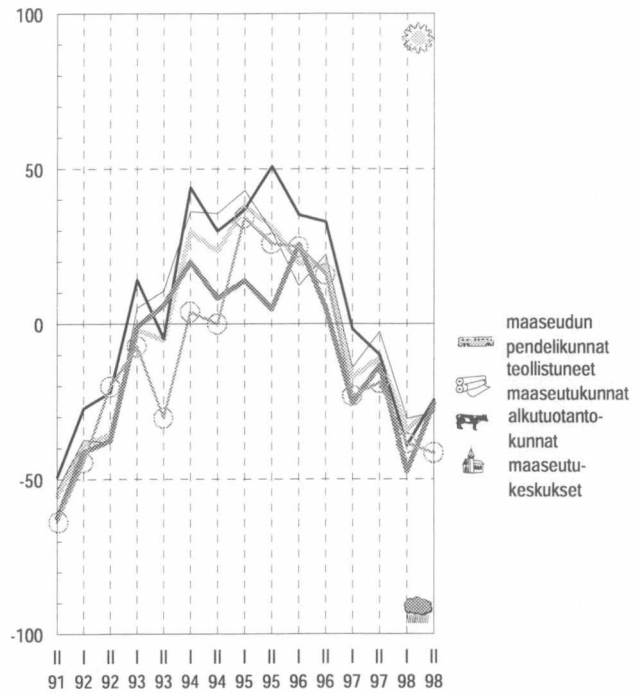
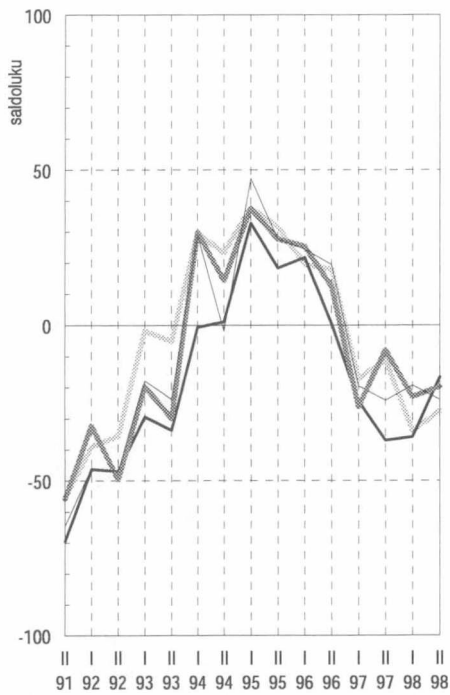
Trots att kommunernas upplåning ökar långsammare än man uppskattade i våras väntas upplåningen dock öka i år, utom i primärproduktionskommuner och i utpendlingskommuner på landsbygden. Men också i de här kommunerna ökar skuldsättningen år 1999. I år ökar kommunernas skuldsättning snabbast i stora centra, industricentra och landsbygdscentra. I landsbygdscentra fortgår utvecklingen som tidigare under år 1999.

Kommunalekonomi balanseras främst genom avgiftshöjningar och investeringsnedskärningar

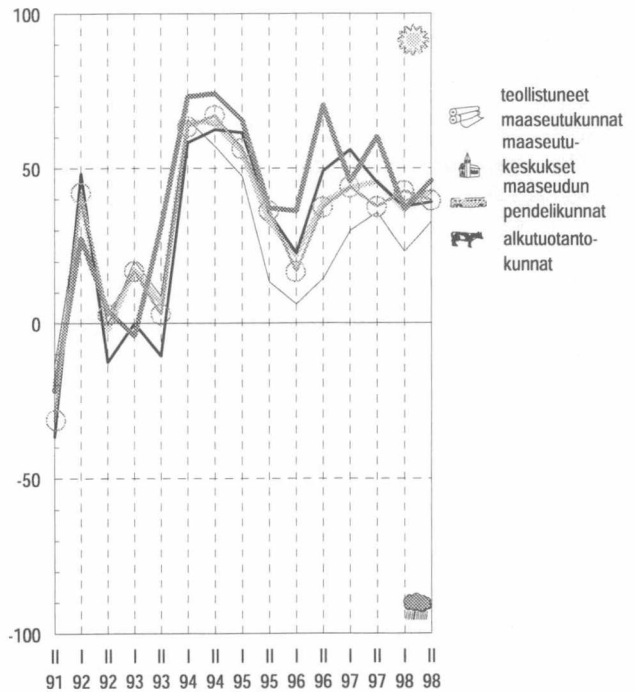
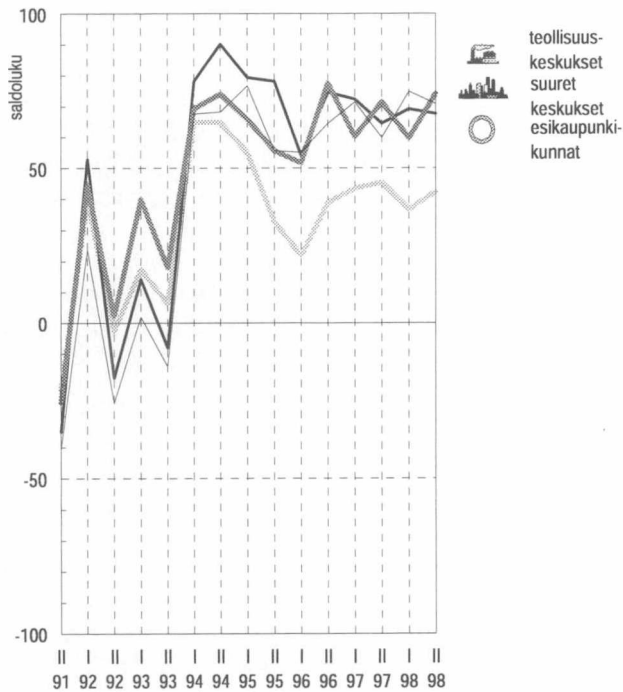
Svarspersonerna bedömer att kommunerna i första hand använder sig av avgifts- och fastighetsskattehöjningar samt investeringsnedskärningar för att balansera sin ekonomi nästa år. Däremot försöker man i kommunerna undvika sådana åtgärder som drabbar personalen (uppsägningar och permitteringar). I synnerhet i stora centra och landsbygdscentra höjer man fastighetsskatten och avgifterna. I de här kommunerna är det också vanligare med uppsägningar och permitteringar än i andra kommuner.

Avgiftshöjningar och investeringsnedskärningar är de främsta medlen för att balansera den kommunala ekonomin även under de närmaste 2–3 åren. I industrialiserade landsbygdskommuner höjs fastighetsskatten, i primärproduktionskommuner inkomstskatten. I landsbygdscentra är det vanligare med försäljning av anläggningstillgångar än i andra kommuner. Det är alltså vanligare med uppsägning av personal i stora centra och landsbygdscentra än i andra kommuner.

Velkamäärän kehitysnäkymät (Kys. 3b)

Työttömyyden kehitysnäkymät (Kys. 5b)

— suuret keskukset   ..... teollisuuskeskukset
 — esikaupunkikunnat   ..... koko maa keskimäärin

— maaseutukeskukset   ..... teollistuneet maaseutukunnat
 — maaseudun pendelikunnat   ..... alkutuotantokunnat
 ..... koko maa keskimäärin

Terveyspalveluiden näkymät synkimmät syksystä 1991

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen askarruttaa edelleen kuntien päättäjiä. Erityisesti vanhusten huollon ja terveydenhoidon vaikeudet lisääntyvät tulevaisuudessa. Tilanne on huolestuttavin suurissa keskuksissa ja maaseutukeskuksissa. Näissä kunnissa näkymät eivät ole muuttuneet keväästä. Sen sijaan teollisuuskeskuksissa odotukset ovat nyt keväästä valoisammat. Koko maassa terveydenhoidon vaikeudet ovat pahimmat syksystä 1991, kehitys on huonontunut koko ajan keväästä 1994. Päivähoidon tilanne on selvästi valoisampi. Vaikeuksia on lähinnä suurissa keskuksissa ja esikaupunkikunnissa. Vähiten ongelmia sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä on maaseudun pendelikunnissa.

Elinkeinoelämän kehittämisedellytykset paranevat suurissa keskuksissa ja esikaupunkikunnissa. Muissa kunnissa tilanne on huonompi. Asumisen ongelmat ovat lisääntyneet keväästä koko maassa. Tilanne on huonoin suurissa keskuksissa. Koulutoimen näkymät askarruttavat päättäjiä erityisesti maaseutukeskuksissa.

Työttömyys alenee tänä ja ensi vuonna

Työllisyyskehityksen odotetaan pysyvän myönteisenä tänä ja ensi vuonna. Työttömyys alenee molempina vuosina, suurissa keskuksissa, teollisuuskeskuksissa ja esikaupunkikunnissa lasku on nopeinta. Alkutuotantokunnissa työttömyys helpottaa hitaimmin, tosin näkymät ovat keväästä paremmat.

Kuntien yhteistyössä ei ongelmia

Näkemykset kuntien yhteistyöstä ovat pitkälti samanlaiset kuin kevällä. Yhteistyö sujuu varsin hyvin, vaikka arviot ovatkin aikaisempaa varovaisempia. Eniten kuntien yhteistyöhön luotetaan esikaupunkikunnissa ja maaseudun pendelikunnissa. Suurissa keskuksissa, maaseutukeskuksissa ja teollisuuskeskuksissa näkymät ovat heikentyneet selvästi keväästä. Kunnissa korostetaan seutukunnallisen yhteistyön merkitystä. Myös yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa pidetään tärkeänä. Kansainvälisiä yhteyksiä tiivistetään erityisesti suurissa keskuksissa.

Teollisuuden investoinnit lisääntyvät tänä vuonna koko maassa

Asuntorakentamisen ja teollisuuden investoinnit lisääntyvät tänä vuonna. Asuntorakentaminen on ripeintä teollisuuskeskuksissa, esikaupunkikunnissa ja maaseudun pendelikunnissa. Teollisuuden investointien arvioidaan lisääntyvän tasaisesti kaikissa kunnissa. Sen sijaan kaupan ja palveluiden investoinnit kasvavat vain suurissa keskuksissa, teollisuuskeskuksissa ja esikaupunkikunnissa.

Hälsövärdutsikterna de dystraste sedan hösten 1991

Social- och hälsövärderna bekystrar fortfarande de kommunala beslutsfattarna. Svårigheterna ökar framöver speciellt inom åldringsvården och hälsövärderna. Situationen är mest bekymmersam i stora centra och landsbygdscentra. I de här kommunerna är utsikterna oförändrade sedan i våras. I industricentra har utsikterna däremot förbättrats sedan i våras. I hela landet är problemen inom hälsövärderna idag större än någonsin sedan hösten 1991, och utvecklingen har gått mot det sämre ända sedan våren 1994. Dagvårdsläget har däremot förbättrats avsevärt, och problem med dagvården förekommer numera närmast i stora centra och förortskommuner. Problemen inom social- och hälsövärderna är minst i utpendlingskommuner på landsbygden.

Förutsättningarna för näringslivets utveckling förbättras i stora centra och förortskommuner. I andra kommuner är läget däremot sämre. Boendeproblemen har ökat sedan i våras i hela landet. Värst är läget i stora centra. Speciellt i landsbygdscentra är beslutsfattarna oroade över utsikterna för skolväsendet.

Arbetslösheten minskar i år och nästa år

Den positiva sysselsättningsutvecklingen väntas hålla i sig i år och nästa år. Arbetslösheten minskar båda åren snabbast i stora centra, industricentra och förortskommuner. I primärproduktionskommuner lättar arbetslösheten långsammare, även om utsikterna är bättre än i våras.

Samarbetet mellan kommunerna fungerar bra

Uppfattningarna om samarbetet mellan kommunerna är i stor sett oförändrade från i våras. Samarbetet fungerar rätt bra, även om bedömningarna nu är mer reserverade. Tilltron till det interkommunala samarbetet är störst i förortskommuner och utpendlingskommuner på landsbygden. I stora centra, landsbygdscentra och industricentra har utsikterna försämrats märkbart sedan i våras. I kommunerna betonas betydelsen av samarbetet inom den ekonomiska regionen. Även samarbetet med näringslivet betraktas som viktigt. Speciellt i stora centra går man in för att stärka de internationella kontakterna.

Industriinvesteringarna ökar i år i hela landet

Investeringarna ökar i år inom bostadsbyggandet och industrin. Bostadsbyggandet är livligast i industricentra, förortskommuner och utpendlingskommuner på landsbygden. Industrins investeringar förväntas öka i alla kommuner, medan handels- och tjänstesektorns investeringar ökar endast i stora centra, industricentra och förortskommuner.

Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuonna 1999, % (kys. 4)

	Tulovero- prosentin korotus	Kiinteistö- veron korotus	Maksujen korotukset	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Investointien vähentä- minen	Käyttö- omaisuuden realisointi	Muu toiminnan tehosta- minen	Ei tarvetta sopeutus- toimiin
Suuret keskukset	19	64	77	27	22	59	48	24	4
Teollisuuskeskukset	25	48	64	16	6	55	54	28	4
Esikaupunkikunnat	29	51	60	22	11	46	48	28	2
Maaseutukeskukset	28	54	77	26	20	64	56	27	0
Teollistuneet maaseutukunnat	28	40	65	19	16	53	53	21	4
Maaseudun pendelikunnat	35	41	56	5	6	39	27	20	19
Alkutuotantokunnat	17	35	61	12	13	42	38	17	5
Keskusaluekunnat	26	55	69	19	14	50	44	21	7
Muut kunnat	21	37	62	15	14	48	42	22	5
Koko maa	23	45	65	17	14	49	43	22	6

Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuotta 1999 seuraavat 2-3 vuotta, % (kys. 4)

	Tulovero- prosentin korotus	Kiinteistö- veron korotus	Maksujen korotukset	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Investointien vähentä- minen	Käyttö- omaisuuden realisointi	Muu toiminnan tehosta- minen	Ei tarvetta sopeutus- toimiin
Suuret keskukset	22	32	53	34	20	43	49	24	4
Teollisuuskeskukset	26	30	64	27	14	49	50	26	4
Esikaupunkikunnat	36	30	64	17	20	33	35	24	6
Maaseutukeskukset	37	38	63	39	16	57	58	24	1
Teollistuneet maaseutukunnat	29	45	62	30	19	59	41	20	0
Maaseudun pendelikunnat	32	33	55	26	21	47	36	14	8
Alkutuotantokunnat	41	34	56	29	19	48	43	18	2
Keskusaluekunnat	33	31	56	29	20	45	40	19	4
Muut kunnat	35	38	60	29	18	50	47	21	2
Koko maa	34	35	58	29	19	48	44	20	3

Vuonna 1999 investointien kasvun arvioidaan jatkuvan mutta selvästi hitaampana kuin tänä vuonna. Esikaupunkikunnissa teollisuuden kehitys on edelleen erittäin hyvä. Maaseutukeskuksissa ja alkutuotantokunnissa asuntorakentamisen kasvu pysähtyy. Kaupan ja palveluiden näkymät ovat samanlaiset kuin tänä vuonna, kasvuodotuksia on vain suurissa keskuksissa ja esikaupunkikunnissa.

Keskusseuduilla suhtaudutaan myönteisesti EU-jäsenyyteen

Myönteisimmin Suomen EU-jäsenyyteen suhtaudutaan edelleen keskusseuduilla, erityisesti suurissa keskuksissa ja teollisuuskeskuksissa. Myös esikaupunkikunnissa jäsenyyden odotetaan vaikuttavan myönteisesti sekä kuntien toimintaan että elinkeinoelämän kehittymiseen. Alkutuotantokunnissa jäsenyyden arvioidaan vaikeuttavan kuntien omaa toimintaa. Myös maaseutukeskuksissa suhtaudutaan epäilevästi Suomen EU-jäsenyyden vaikutuksiin.

Investeringstillväxten väntas fortsätta år 1999, men betydligt långsammare än i år. I förortskommunerna är den industriella utvecklingen fortsättningsvis mycket god. I landsbygdscentra och primärproduktionskommuner avstannar tillväxten inom bostadsbyggandet. Utsikterna för handels- och tjänstesektorn är desamma som i år, tillväxt väntas endast i stora centra och förortskommuner.

Positiv inställning till EU-medlemskapet på centralorterna

Inställningen till Finlands medlemskap i EU är fortfarande positivast på centralorterna, framför allt i stora centra och industricentra. Också i förortskommuner bedömer man att medlemskapet har en positiv effekt på den kommunala verksamheten och utvecklingen av näringslivet. I primärproduktionskommuner bedömer man att medlemskapet försvårar kommunens egen verksamhet. Också i landsbygdscentra förhåller man sig skeptiskt till effekterna av Finlands medlemskap i EU.

Uudenmaan yleiset kehitysnäkymät ovat valoisat. Pääkaupunkiseudulla kuntien talous kehittyi parhaiten koko maassa. Rahoitusongelmat eivät vielä helpota, mutta näkymät ovat oleellisesti paremmat kuin keväällä. Muissa kunnissa talousvaikeudet ovat selvästi suuremmat. Kuntien on tasapainotettava talouttaan, mikä pääkaupunkiseudulla tehdään pääasiassa realisoimalla käyttöomaisuutta ja nostamalla maksuja. Muualla maakunnassa joudutaan tämän lisäksi vähentämään investointeja. Pääkaupunkiseudulla kuntien talouden kannalta myönteistä on verotulojen ripeä kasvu. Muualla maakunnassa näkymät ovat huonommat, verotulojen arvioidaan vähenevän vuonna 1999. Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisedellytykset ovat kohentuneet kevästä. Pääkaupunkiseudun työllisyyskehitys on paras koko maassa. Kuntien yhteistyöhön on tullut vaikeuksia. Uudenmaan investointinäkymät ovat hyvät. Pääkaupunkiseudulla investoinnit lisääntyvät kaikilla toimialoilla maataloutta lukuunottamatta. Muissa kunnissa teollisuuden kasvu pysähtyy ensi vuonna. Suomen EU-jäsenyyteen suhtaudutaan myönteisesti. Varsinkin pääkaupunkiseudun arvioidaan hyötyvän jäsenyydestä.

Uudellamaalla kehitys jatkuu myönteisenä

Uudenmaan kuntien yleiset kehitysnäkymät ovat edelleen valoisat. Pääkaupunkiseudulla yksimielisyys on suurinta koko maassa. Myös muualla maakunnassa kuntien tulevaisuus näyttää myönteiseltä.

Pääkaupunkiseudun kuntien rahoitusnäkymät parantuneet

Pääkaupunkiseudun kuntien talous nähdään valoisimpana koko maassa. Rahoitusongelmien ei odoteta kokonaan helppottavan, mutta näkymät ovat oleellisesti paremmat kuin keväällä. Verotulokehityksen odotetaan olevan keväisiä arvioita parempi, lähes kaikki vastaajat uskovat verotulojen kasvavan tänä vuonna, kasvu jatkuu myös ensi vuonna, mutta tämän vuotista hitaampana. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella rahoitusnäkymät ovat synkemmät, lähes 2/3 vastaajista arvioi kuntansa talouden heikentyvän lähitulevaisuudessa. Verotulot lisääntyvät vielä tänä vuonna, mutta vuonna 1999 niiden arvioidaan vähenevän. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella talouden kiristymisen myötä paineet tuloveroprosentin korottamiseen ovat lisääntyneet. Lähes puolet vastaajista arvioi kuntansa nostavan prosenttia ensi vuonna. Pääkaupunkiseudulla vastaavaa odottaa noin neljännes. Vuonna 2000 korotuksiin ryhdytään harvemmin. Pääkaupunkiseudun kunnat aikovat pienentää velkaansa tänä ja ensi vuonna. Sen sijaan muualla maakunnassa velanotto lisääntyy varsinkin tänä vuonna.

Kunnat realisoivat käyttöomaisuutta ja nostavat maksuja

Pääkaupunkiseudun kunnat tasapainottavat talouttaan ensi vuonna realisoimalla käyttöomaisuutta ja nostamalla maksuja.

Muualla maakunnassa keinot ovat pitkälti samanlaiset, mutta pääkaupunkiseutua useammin joudutaan vähentämään investointeja. Myös tulo- ja kiinteistöveroprosentin korotukset ovat yleisempiä pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Vuoden 1999 jälkeen keskeisinä talouden sopeuttamiskeinoina käytetään edelleen maksujen korotuksia ja käyttöomaisuuden realisoimista. Uhka henkilöstön irtisanomisiin ja lomautuksiin kasvaa.

Edellytykset sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen kohentuneet

Mahdollisuudet sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen arvioidaan parantuneen kevästä. Pääkaupunkiseudulla ongelmia on kuitenkin erityisesti vanhusten hoidossa. Sen sijaan terveydenhoidon näkymät ovat nyt varsin myönteiset. Päivähoidon näkymät ovat muuttuneet kevään jälkeen selvästi valoisammiksi. Muualla maakunnassa ongelmia on lähinnä päivähoidon ja terveystalouden järjestämisessä. Jälkimmäisen osalta toiveet paremmasta ovat kuitenkin lisääntyneet oleellisesti viime kevästä.

Edellytykset elinkeinoelämän kehittämiseen ovat heikentyneet koko maakunnassa. Pääkaupunkiseudulla näkymät ovat hieman paremmat kuin muualla maakunnassa. Myös kunnallistekniikan ylläpidon ongelmien arvioidaan lisääntyvän lähivuosina. Asumistilanne nähdään vaikeana pääkaupunkiseudulla, näkymät ovat huonoimmat syksystä 1995. Muualla maakunnassa tilanne on pysynyt jatkuvasti keskuseutua parempana. Koulutoimen kehittäminen askarruttaa edelleen vastaajia koko maakunnassa, pääkaupunkiseudun ulkopuolella näkymät ovat keskuseutua huonommat.

Pääkaupunkiseudun työllisyysnäkymät valoisimmat koko maassa

Uudenmaan työllisyyskehitys on edelleen valoisa. Pääkaupunkiseudulla työttömyys alenee eniten koko maassa. Muualla maakunnassa näkemykset ovat hieman varovaisemmat.

Kuntien yhteistyönäkymät heikentyneet

Kuntien yhteistyöedellytykset ovat heikentyneet viime kevästä. Pääkaupunkiseudulla yhteistyö sujuu hieman paremmin kuin muualla maakunnassa. Uudellamaalla korostetaan erityisesti yhteistyö elinkeinoelämään. Pääkaupunkiseudulla pyritään lisäämään myös kansainvälisiä yhteyksiä. Seutukunnallinen yhteistyö koetaan tärkeämmäksi kuin yhteistoiminta koko maakunnan tasolla.

Uudenmaan investointinäkymät myönteiset

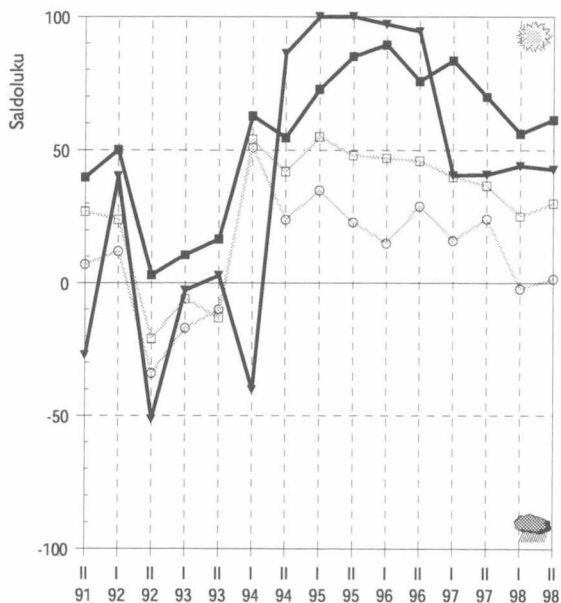
Pääkaupunkiseudulla investoinnit lisääntyvät nopeasti tänä vuonna. Muualla maakunnassa näkemykset ovat hieman varovaisemmat, mutta sielläkin kasvun arvioidaan jatkuvan. Ensi vuoden näkymät ovat samansuuntaiset, tosin pääkaupunkiseudun ulkopuolella teollisuuden kasvun odotetaan pysähtyvän.

EU-jäsenyyden merkitys kasvanut pääkaupunkiseudulla

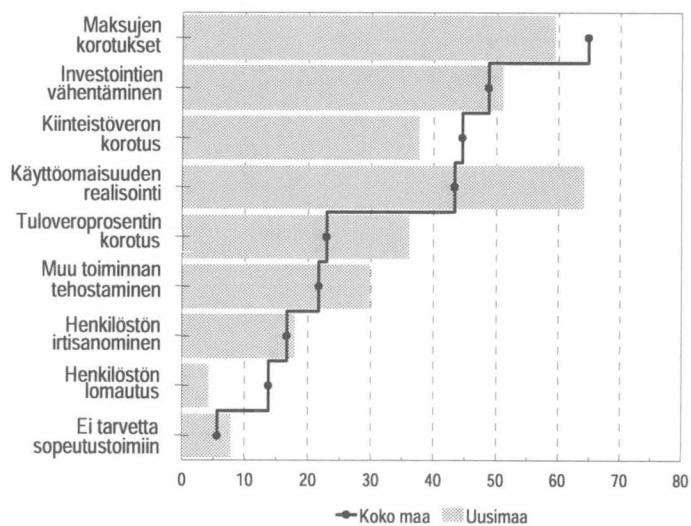
Uudellamaalla suhtaudutaan edelleen myönteisesti Suomen EU-jäsenyyteen. Pääkaupunkiseudulla myönteiset odotukset ovat kasvanet viime kevästä. Jäsenyydestä arvioidaan olevan hyötyä sekä kunnan omalle toiminnalle että elinkeinoelämän kehittymiselle.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

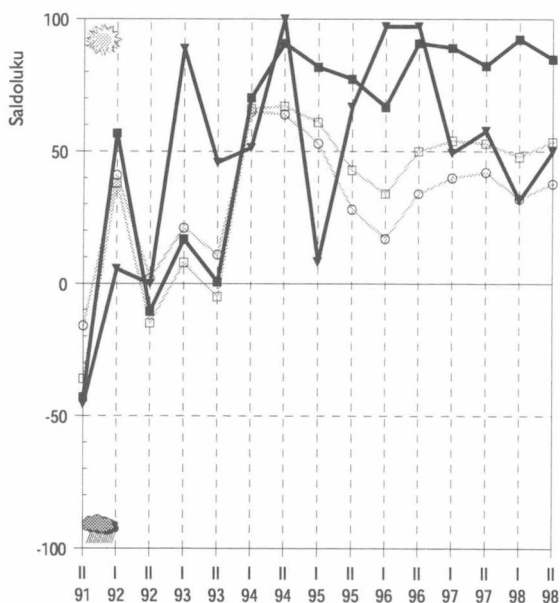
Kunnan tuleva kehitys

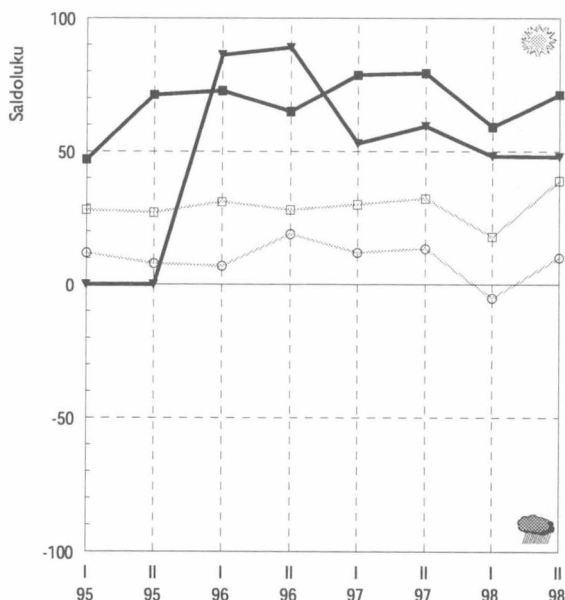
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Itä-Uusimaa

Alueen yleiset kehitysnäkymät ovat parantuneet viime keväästä. Kuntien rahoitusasema on kuitenkin edelleen heikko. Tilannetta helpottaa verotulojen myönteinen kehitys. Kunnat tasapainottavat talouttaan verojen ja maksujen korotuksilla. Näiden lisäksi Porvoon seudulla riittävä rahoitus pyritään turvaamaan myös käyttöomaisuuden myynnillä, muualla maakunnassa vähennetään investointeja. Kuntien rahoitusongelmat heijastuvat myös palvelutuotantoon, vastaajien arvion mukaan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen ongelmat lisääntyvät tulevaisuudessa. Myönteistä on työllisyyskehityksen kohentuminen. Työttömyyden arvioidaan helpottavan selvästi vuosina 1998–1999. Porvoon seudulla investoinnit vilkastuvat tänä ja ensi vuonna. Muualla maakunnassa näkemykset ovat varovaisempia. Porvoon seudun odotetaan hyötyvän EU-jäsenyydestä, muualla maakunnassa näkemykset ovat kielteisemmät. Seutukunnallisen ja maakunnallisen yhteistyön odotetaan tiivistyvän Itä-Uudellamaalla.

Maakunnan tuleva kehitys näyttää myönteiseltä

Itä-Uudellamaalla yleiset kehitysnäkymät ovat parantuneet keväästä. Näkymät ovat samanlaiset koko maakunnassa, mutta varsinkin Porvoon seudun ulkopuolella odotukset paremmasta ovat voimistuneet selvästi. Näkymät ovat valoisimmat syksystä 1991.

Kuntien rahoitusnäkymät heikot koko maakunnassa

Kuntien rahoitustilanne pysyy kireänä seuraavan 2–3 vuoden aikana. Odotukset ovat edelleen synkimmät Porvoon seudulla, tosin näkymät ovat heikentyneet keväästä erityisesti muualla maakunnassa. Kuntien tilannetta helpottaa kuitenkin verotulojen kasvu, joka näyttää muodostuvan selvästi paremmaksi kuin keväällä arvioitiin. Porvoon seudulla lähes kaikki vastaajat arvioivat verotulojen lisääntyvän tänä vuonna, muualla maakunnassa vastaavaa odottaa lähes puolet. Talousvaikeudet korostuvat vuonna 1999, jolloin verotulojen kasvun arvioidaan hidastuvan oleellisesti. Porvoon seudulla talousvaikeuksia yritetään helpottaa tuloveroprosentteja nostamalla. Yli puolet vastaajista arvioi kuntansa korottavan veroprosenttia vuonna 1999 ja yli kolmannes vielä seuraavanakin vuonna. Muissa kunnissa korotukset ajoittuvat erityisesti vuodelle 2000. Porvoon seudulla velanotto kasvaa nopeasti tänä ja ensi vuonna. Muissa kunnissa velkaa vähennetään vielä tänä vuonna, mutta vuonna 1999 sen odotetaan lisääntyvän hieman.

Porvoon seudulla korotetaan maksuja ja realisoidaan käyttöomaisuutta

Porvoon seudulla lähes kaikki vastaajat arvioivat kuntansa korottavan maksuja ja realisoivan käyttöomaisuutta talouden tasapainottamiseksi ensi vuonna. Useat kunnat nostavat myös kiinteistövero-

prosentteja. Muualla maakunnassa veron- ja maksujen korotusten lisäksi vähennetään investointeja. Porvoon seudulla joudutaan turvautumaan myös henkilöstön irtisanomisiin, muissa kunnissa niiltä vältytään. Vuoden 1999 jälkeen Porvoon seudulla käytetään laajasti erilaisia keinoja talouden tasapainotuksessa. Suunnitelmiin kuuluvat myös henkilöstön irtisanomiset ja lomautukset. Muualla maakunnassa keskeisimmät keinot ovat käyttöomaisuuden realisointi ja investointien supistamiset.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisessä ongelmia

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisessä nähdään runsaasti ongelmia lähivuosina. Vanhusten hoidon ja terveydenhoidon tilanne on huolestuttava koko maakunnassa. Lisäksi Porvoon seudulla päivähoiton näkymät ovat maan synkimmät. Porvoon seudulla ympäristöasiat huolestuttavat vastaajia aikaisempaa enemmän. Näkemykset elinkeinoelämän kehittämisestä ovat ristiriitaiset. Porvoon seudulla näkymät ovat oleellisesti paremmat kuin keväällä, vaikeuksien arvioidaan vähenevän lähivuosina. Muualla maakunnassa näkymät ovat heikentyneet. Kunnallistekniikan ylläpidon vaikeuksien arvioidaan lisääntyvän tulevaisuudessa koko maakunnassa. Porvoon seudun asumistilanne on maan huonoimpia, näkymät ovat synkimmät syksystä 1991. Muualla maakunnassa vaikeuksien odotetaan vähenevän. Koulutoimen kehitys näyttää eriytyvän Itä-Uudellamaalla. Porvoon seudulla tilanne on valoisa, sen sijaan muualla maakunnassa ongelmien odotetaan lisääntyvän.

Itä-Uudenmaan työllisyyskehitys aikaisempaa myönteisempi

Itä-Uudenmaan kuntien työllisyysnäkymät ovat parantuneet selvästi viime ke-

väästä, toiveet paremmasta ovat suurimmat syksystä 1991. Porvoon seudun kehitys on parhaimpia koko maassa, muualla maakunnassa työttömyyden vähäeneminen on hitaampaa.

Seutukunnallinen ja maakunnallinen yhteistyö tiivistyy

Porvoon seudulla yhteistyönäkymät ovat parantuneet jonkin verran viime keväästä. Muualla maakunnassa yhteistoiminnan ei odoteta muuttuvan nykyisestä. Itä-Uudellamaalla korostetaan erityisesti seutukunnallista ja maakunnallista yhteistyötä. Porvoon seudulla suhteita elinkeinoelämään pyritään tiivistämään tulevaisuudessa. Muualla maakunnassa yhteistyö valtionhallinnon kanssa lisääntyy, tältä osin näkemykset poikkeavat useimmista muista maakunnista.

Porvoon seudulla investoinnit vilkastuvat tänä ja ensi vuonna

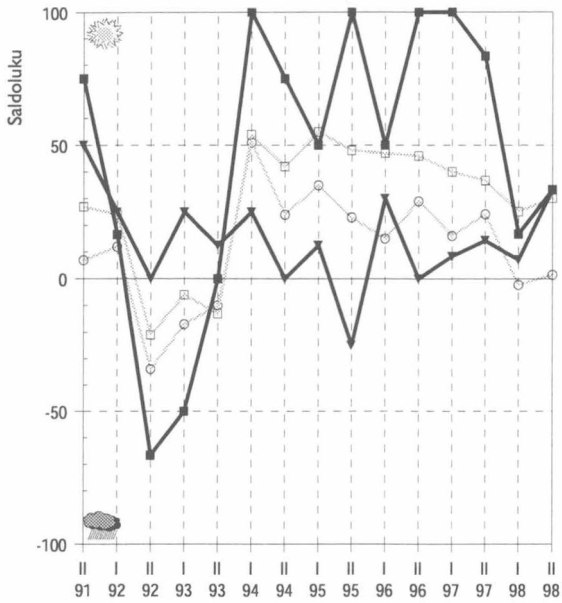
Porvoon seudulla teollisuuden, asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden investoinnit lisääntyvät tänä vuonna. Muualla maakunnassa kasvuo-dotuksia on vain teollisuudessa. Ensi vuoden investointinäkymät ovat pitkälti samanlaiset, tosin Porvoon seudun ulkopuolella asuntorakentaminen saattaa vilkastua.

Porvoon seudun ulkopuolella EU-jäsenyyden vaikutukset jäävät vähäisiksi

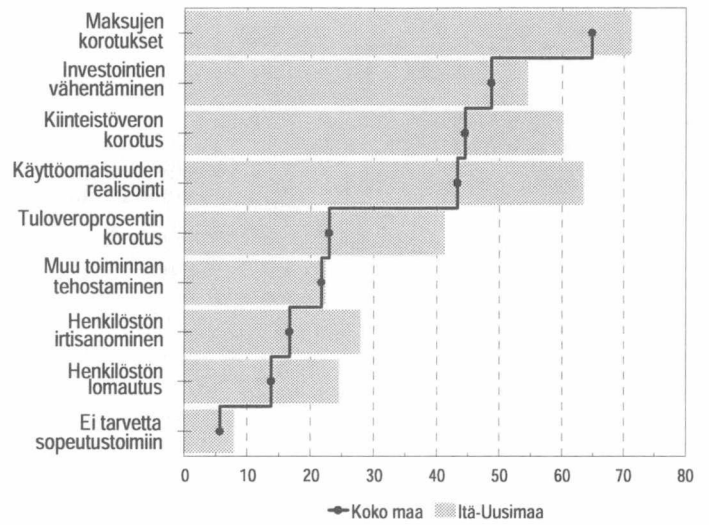
Itä-Uudellamaalla suhtaudutaan ristiriitaisesti Suomen EU-jäsenyyteen. Porvoon seudulla jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan myönteisesti kunnan toimintaan ja elinkeinoelämän kehittymiseen. Muualla maakunnassa sillä ei uskota olevan vaikutusta kunnan omaan toimintaan, minkä lisäksi hyödyt elinkeinoelämälle näyttävät jäävän vähäisiksi.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

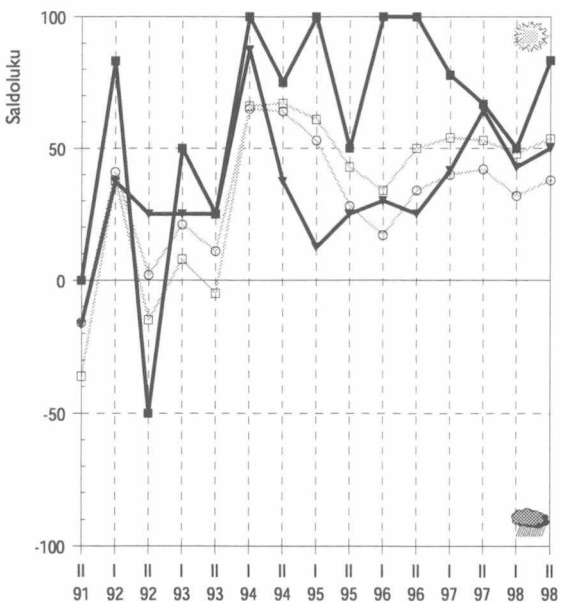
Kunnan tuleva kehitys

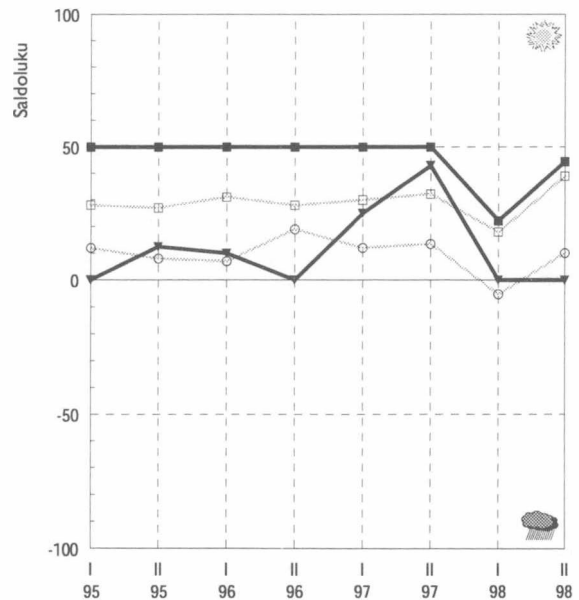
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Varsinais-Suomi

Turun seudun yleiset kehitysnäkymät ovat varsin valoisat, muualla maakunnassa toiveet paremmasta ovat hiipuneet. Kuntien talous pysyy kireänä lähivuosina. Kunnat vähentävät kuitenkin velkaansa vielä tänä vuonna. Turun seudulla kuntien taloutta tasapainotetaan maksujen korotuksin, muualla maakunnassa ensisijainen keino on investointien vähentäminen. Jatkossa kuntien arvioidaan nostavan tulo- ja kiinteistöveroja. Terveystieteiden vaikeudet lisääntyvät koko maakunnassa. Sen sijaan päivähoitotilanne on helpottumassa. Turun seudulla elinkeinoelämän edellytykset ovat paranemassa. Työllisyyskehityksen arvioidaan kohentuvan tänä ja ensi vuonna koko maakunnassa. Kuntien yhteistyö sujuu huonosti varsinkin Turun seudulla.

Maakunnan kehitys eriytyvässä

Varsinais-Suomen yleiset kehitysnäkymät ovat eriytyvässä. Turun seudulla toiveet paremmasta ovat lisääntyneet keväästä, muualla maakunnassa usko tulevaisuuteen on hiipunut. Turun seudun ulkopuolella näkymät ovat huonoimmat syksystä 1993.

Kuntien velka pienenee tänä vuonna

Kuntien talous pysyy kireänä lähivuosina. Turun seudulla näkymät ovat hieman keväistä valoisammat, mutta rahoitusongelmien arvioidaan lisääntyvän selvästi myös näissä kunnissa. Vastaajien arviot kuntien verotulokehityksestä eivät ole juurikaan muuttuneet viime keväästä. Verotulot kasvavat tänä vuonna erityisesti Turun seudulla. Vuonna 1999 tulot pienenevät koko maakunnassa. Kunnat vähentävät velkaansa tänä vuonna, mutta velanoton odotetaan lisääntyvän uudelleen vuonna 1999. Tuloveroprosenttien nostamiseen suhtaudutaan varsin kielteisesti varsinkin Turun seudun ulkopuolella, keskusseudulla korotuksia aiotaan toteuttaa lähinnä vuonna 2000.

Varsinais-Suomessa korotetaan maksuja ja vähennetään investointeja

Turun seudun kunnat tasapainottavat talouttaan ensi vuonna ensisijaisesti korottamalla maksuja. Muualla maakunnassa tärkein keino on investointien supistaminen. Varsinais-Suomen kunnissa henkilöstösäästöjä ei toteuteta ainakaan ensi vuonna. Talouden tasapainottamistimenpiteiden ei uskota muuttuvan olennaisesti seuraavan 2-3 vuoden aikana, tosin paineet veronkorotuksille lisääntyvät koko maakunnassa.

Elinkeinoelämän kehittämisedellytykset paranevat Turun seudulla

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen ongelmat lisääntyvät lähitulevaisuudessa koko maakunnassa. Tästä huolimatta tilanne on valoisampi kuin useissa muissa maakunnissa. Eniten vaikeuksia arvioidaan olevan terveydenhoidossa. Sen sijaan päivähoiton näkymät ovat aikaisempaa paremmat.

Näkemykset elinkeinoelämän kehittämistä ovat edelleen ristiriitaiset. Turun seudulla kehittämisedellytykset paranevat lähivuosina, muualla maakunnassa vaikeuksien arvioidaan lisääntyvän.

Työttömyys alenee vuosina 1998-1999

Arviot maakunnan työllisyyskehityksestä eivät ole muuttuneet viime keväästä. Työttömyyden arvioidaan vähenevän selvästi vuosina 1998-1999. Tänä vuonna laskun odotetaan olevan nopeampaa kuin vuonna 1999. Turun seudulla näkymät ovat hieman muita kuntia valoisammat.

Kuntien yhteistyö sujuu varsin huonosti

Kuntien yhteistyö sujuu varsin huonosti. Erityisesti Turun seudulla toiveet paremmasta ovat vähentyneet. Näissä kunnissa erityisesti maakunnallisen ja kansainvälisen yhteistyön näkymät ovat heikentyneet. Turun seudulla ja sen ulkopuolella korostetaan seutukunnallisen yhteistyön merkitystä.

Investoinnit kasvavat – teollisuudessa kasvu hidastuu ensi vuonna

Investoinnit lisääntyvät tänä vuonna maataloutta lukuunottamatta. Eniten vil-

kastuvat asuntorakentamisen investoinnit. Näkemykset ovat samanlaisia koko maakunnassa. Vuonna 1999 investointien kasvun arvioidaan hidastuvan. Varsinkin teollisuudessa investointeja siirretään myöhemmäksi.

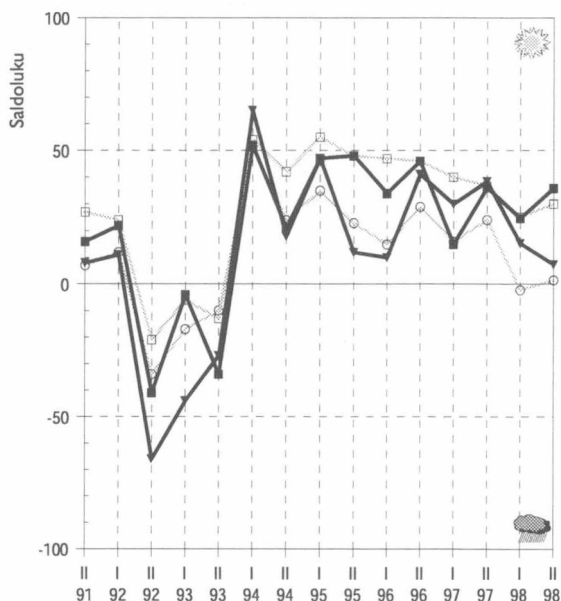
Turun seudulla EU-jäsenyyden hyödyt arvioidaan aikaisempaa suuremmiksi

Turun seudulla EU-jäsenyyden hyödyt arvioidaan aikaisempaa suuremmiksi. Jäsenyyden nähdään vaikuttavan myönteisesti sekä kunnan omaan toimintaan että elinkeinoelämän kehittämiseen. Muualla odotukset ovat vähäisemmät erityisesti kunnan toiminnan kannalta.

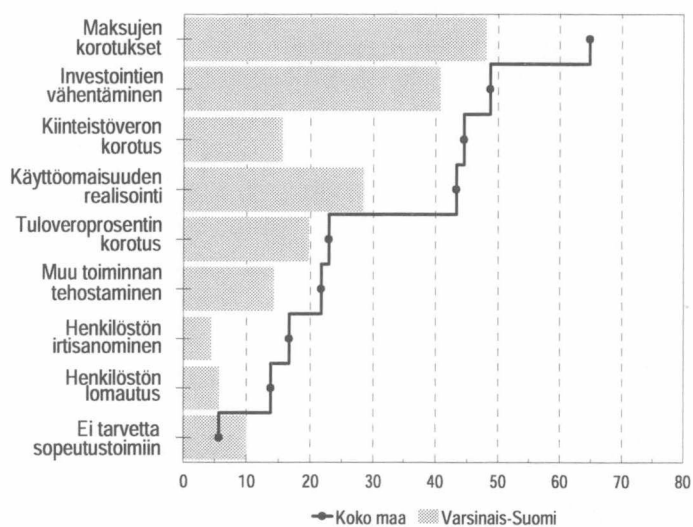

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

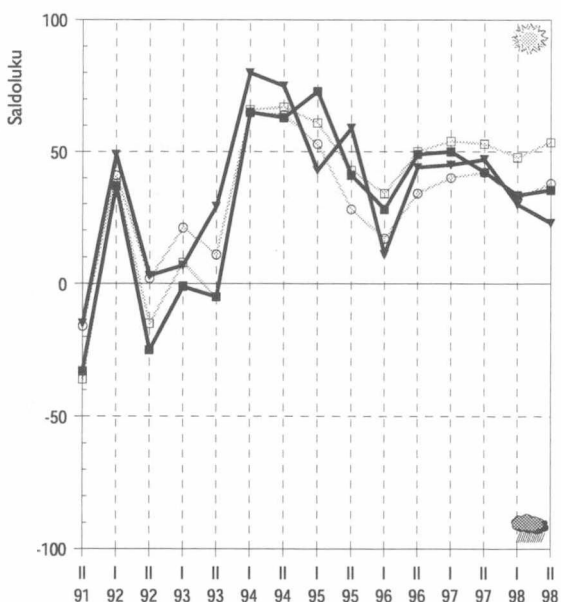
Kunnan tuleva kehitys

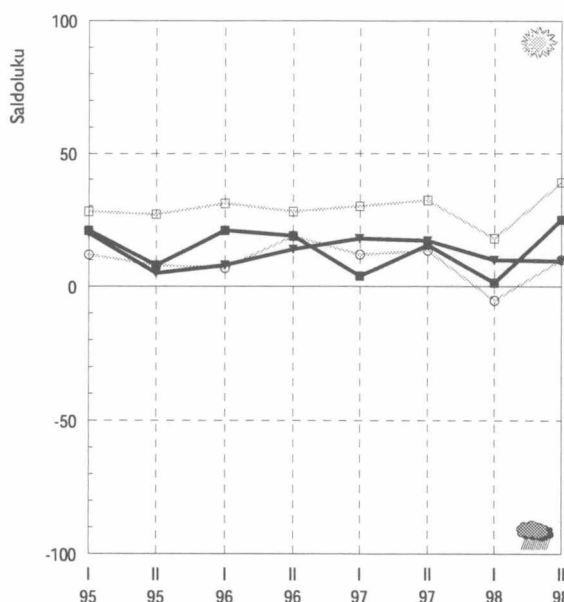
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Satakunta

Porin seudun yleiset kehitysnäkymät ovat parantuneet keväästä, muualla maakunnassa kehityksen arvioidaan heikentyvän lähivuosina. Kuntien talous kiristyy varsinkin Porin seudun ulkopuolella. Verotulojen kehitys heikentyy vuonna 1999 koko maakunnassa. Porin seudulla kunnat tasapainottavat talouttaan ensi vuonna korottamalla kiinteistöveroja ja maksuja, lisäksi useissa kunnissa investointeja siirretään tulevaisuuteen. Muualla maakunnassa kuntien tuloja lisätään maksujen korotuksilla. Talousvaikeudet heijastuvat myös palvelutuotantoon. Varsinkin vanhusten hoidon ja terveydenhoidon ongelmat lisääntyvät tulevaisuudessa. Kuntien kannalta myönteistä on kuitenkin työllisyyskehityksen paraneminen, työttömyyden arvioidaan alenevan nopeasti vuosina 1998–1999. Kuntien yhteistyönäkymät ovat parantuneet Porin seudun ulkopuolella. Investointien kasvu hidastuu ensi vuonna. Porin seudulla Suomen EU-jäsenyyteen suhtaudutaan myönteisesti.

Porin seudulla usko tulevaisuuteen palautumassa

Näkemykset kuntien tulevasta kehityksestä ovat ristiriitaiset. Porin seudulla kehitysnäkymät ovat parantuneet oleellisesti viime keväästä. Muualla maakunnassa kehityksen arvioidaan heikentyvän lähitulevaisuudessa.

Velka lisääntyy ja tuloveroprosentteja korotetaan

Porin seudun ulkopuolisten kuntien rahoitustilanne pysyy kireänä lähivuosina. Näkymät ovat synkimmät keväästä 1992. Porin seudulla odotukset paremmasta ovat kasvaneet. Vielä keväällä lähes kaikki vastaajat arvioivat ongelmien lisääntyvän, nyt heidän osuutensa on laskenut hieman yli puolet. Porin seudulla verotulojen arvioidaan lisääntyvän selvästi tänä vuonna. Kasvu hidastuu vuonna 1999, kolmannes vastaajista odottaa tulojen jopa vähenevän. Muualla maakunnassa arviot verotulojen kehityksestä ovat ristiriitaiset. Kolmannes odottaa niiden kasvavan, mutta lähes yhtä usea vähenevän vuosina 1998–1999. Useat kunnat joutuvat nostamaan tuloveroprosenttiaan varsinkin ensi vuonna, Porin seudun ulkopuolella korotukset jatkuvat edelleen vuonna 2000. Kuntien rahoitustilanteen pysyessä kireänä, velanoton arvioidaan lisääntyvän. Sen arvioidaan kasvavan koko maakunnassa vuonna 1999. Lisäksi Porin seudulla kuntien velka lisääntyy varsin ripeästi jo tänä vuonna.

Taloutta tasapainotetaan erityisesti maksuja korottamalla

Porin seudulla kunnat tasapainottavat talouttaan ensi vuonna korottamalla kiinteistöveroja ja maksuja, lisäksi useissa kunnissa investointeja siirretään tulevai-

suuteen. Muualla maakunnassa maksujen korotuksilla kerätään lisää tuloja kunnalle. Ensi vuoden jälkeen henkilötörsäästöt (irtisanomiset) lisääntyvät varsinkin Porin seudun ulkopuolella. Taloutta tasapainotetaan myös investointeja vähentämällä. Maksujen korotukset säilyvät edelleen kuntien toimenpidelistsillä.

Vanhusten hoidossa ja terveydenhoidossa ongelmia

Vanhusten hoidon ja terveydenhoidon näkymät ovat huonot koko maakunnassa. Ongelmien arvioidaan selvästi lisääntyvän tulevaisuudessa. Sen sijaan päivähoiton tilanne on valoisampi. Elinkeinoelämän kehittämisen näkymät ovat ristiriitaiset. Porin seudulla toiveet paremmasta ovat lisääntyneet viime keväästä, muualla maakunnassa tilanne on selvästi huonompi. Koulutoimen ongelmat kasvavat lähivuosina koko maakunnassa. Samanlaiset näkemykset ovat myös kulttuuritoimen kehityksestä.

Porin seudun työllisyysnäkymät valoisat

Porin seudulla arviot työllisyyden kehityksestä ovat keväistä myönteisemmät. Työttömyyden odotetaan alenevan nopeasti tänä ja ensi vuonna. Muualla maakunnassa näkemykset ovat varovaisemmat, ensi vuonna työttömyyden vähenevän arvioidaan hidastuvan selvästi.

Odotukset yhteistyöstä kasvaneet Porin seudun ulkopuolella

Kuntien yhteistyönäkymät ovat muuttuneet keväästä. Porin seudulla toiveet ovat heikentyneet, muualla maakunnassa yhteistyö sujuu aikaisempaa paremmin. Satakunnassa korostetaan seutukunnallista yhteistyön merkitystä. Suh-

teet valtionhallintoon ovat parantuneet keväästä. Muilta osin yhteistyönäkymät ovat heikentyneet.

Investointien kasvu hidastuu ensi vuonna

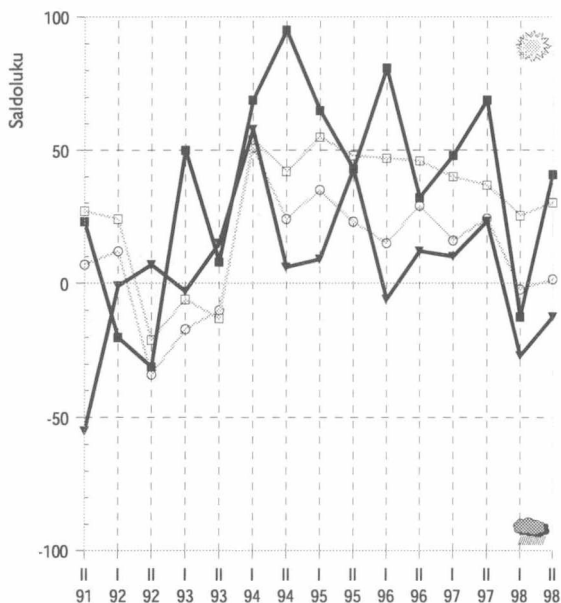
Porin seudun investointinäkymät ovat valoisat. Investointien odotetaan lisääntyvän varsin nopeasti maataloutta luukuunnottamatta. Muualla maakunnassa teollisuuden investoinnit vilkastuvat ripeästi. Poikkeuksena useimpiin muihin maakuntiin verrattuna myös maatalouden investointien arvioidaan kasvavan tänä vuonna. Sen sijaan asuntorakentaminen vähenee. Vuonna 1999 investointien kasvu hidastuu. Asuntorakentaminen vilkastuu kuitenkin Porin seudun ulkopuolella.

Arviot EU-jäsenyydestä ristiriitaiset – keskusseudulla jäsenyyteen suhtaudutaan muita kuntia myönteisemmin

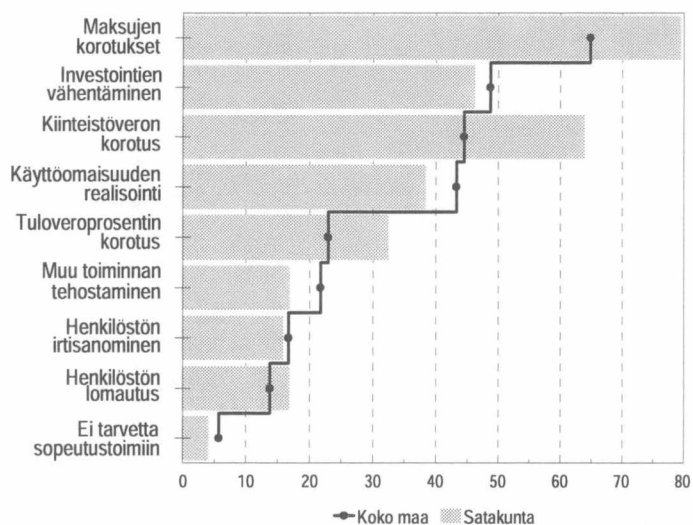
Satakunnassa näkemykset Suomen EU-jäsenyyden merkityksestä ovat edelleen ristiriitaiset. Porin seudulla suhtautuminen jäsenyyteen on myönteisimpiä koko maassa. Muualla maakunnassa arviot ovat kielteisemmät, jäsenyydestä arvioidaan olevan jopa haittaa kunnan toiminnalle ja elinkeinoelämän kehittymiselle.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

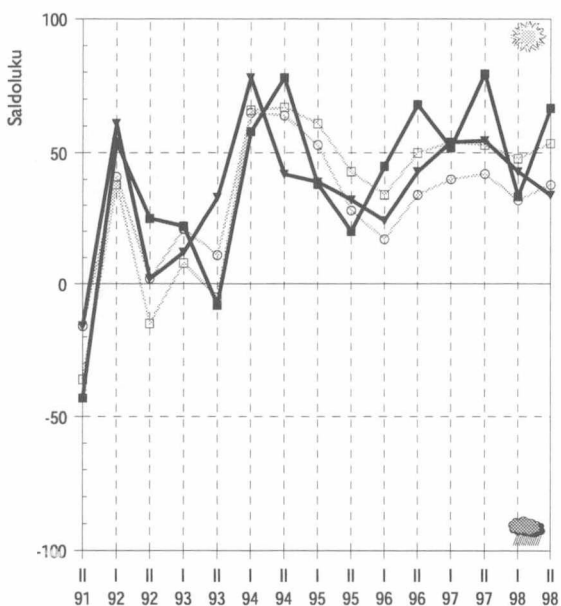
Kunnan tuleva kehitys

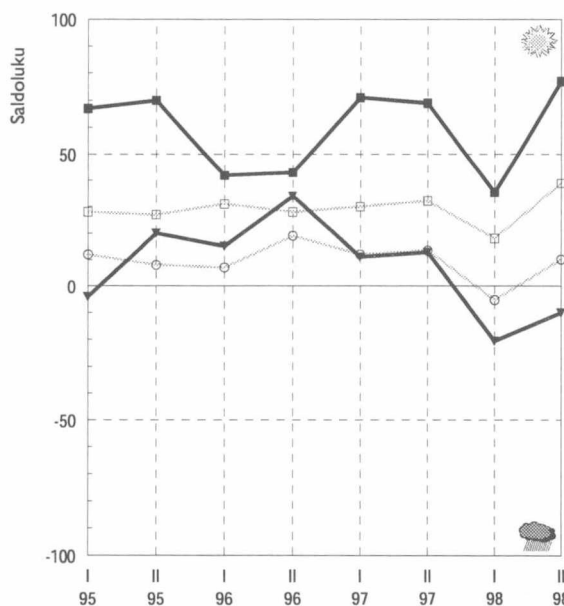
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Kanta-Häme

Hämeenlinnan seudun yleiset kehitysnäkymät ovat maan valoisimpia. Muualla maakunnassa arviot ovat selvästi synkemmät. Kuntien rahoitusasema heikentyy tulevaisuudessa. Tilannetta vaikeuttaa verotulokehityksen hidastuminen vuonna 1999. Näkemykset talouden tasapainottamiskeinoista ovat samanlaiset Kanta-Hämeen kunnissa. Ensi vuonna kunnat keräävät lisää tuloja korottamalla maksuja, lisäksi ne siirtävät investointejaan myöhemmäksi. Ensi vuoden jälkeen säästöjä haetaan henkilöstön irtisanomisilla ja lomautuksilla. Hämeenlinnan seudulla sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen vaikeutuu lähivuosina. Myönteistä kuntien kannalta on työttömyyden aleneminen. Kuntien yhteistyö sujuu hyvin Hämeenlinnan seudulla, varsinkin seutukunnalliset yhteydet tiivistyvät tulevaisuudessa. Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit vilkastuvat koko maakunnassa, kasvu hidastuu vuonna 1999. Kanta-Hämeessä suhtaudutaan aiempaa myönteisemmin Suomen EU-jäsenyyteen.

Hämeenlinnan seudulla usko tulevaisuuteen vahvistunut

Arviot maakunnan tulevasta kehityksestä ovat ristiriitaiset. Hämeenlinnan seudun näkymät ovat valoisimpia koko maassa. Odotukset paremmasta ovat voimistuneet selvästi viime keväästä. Muualla maakunnassa kehitysarviot on kääntyneet huonommaksi. Edellisen keran näkymät olivat heikommat syksyllä 1993.

Kuntien rahoitustilanne kiristyy selvästi lähivuosina

Kuntien talouden odotetaan heikentyvän selvästi lähivuosina. Näkymät ovat huonontuneet selvästi koko maakunnassa ja ovat nyt synkimmät syksystä 1992. Hämeenlinnan seudulla verotulot lisääntyvät nopeasti vielä tänä vuonna, mutta kasvu pysähtyy lähes kokonaan vuonna 1999. Muualla maakunnassa näkymät ovat huonommat. Siellä kuntien tulot kasvavat hitaasti tänä vuonna, minkä lisäksi niiden ennakoitua vähenevän nopeasti vuonna 1999. Tuloveroprosentin korotuspaineet lisääntyvät erityisesti vuonna 2000. Vastaajien arvion mukaan lähes puolet Porin seudun kunnista ja neljännes muista kunnista nostaa veroprosenttiaan kyseisenä vuotena. Velanotto kasvaa Porin seudulla tänä ja ensi vuonna. Muualla maakunnassa muutokset ovat vähäisempiä, tosin näkemykset velanotosta vaihtelevat suuresti kunnittain.

Maksuja korotetaan ja investointeja vähennetään koko maakunnassa

Näkemykset talouden tasapainottamiskeinoista ovat samanlaiset Kanta-Hämeen kunnissa. Ensi vuonna kunnat keräävät lisää tuloja korottamalla maksuja, lisäksi ne siirtävät investointejaan myöhemmäksi. Hämeenlinnan seudulla kun-

nat realisoivat myös käyttöomaisuutta. Ensi vuoden jälkeen henkilöstösäästöjen odotetaan lisääntyvän koko maakunnassa, kunnat joutuvat turvautumaan irtisanomisiin.

Sosiaali- ja terveystalouden huolestuttavat Hämeenlinnan seudulla

Hämeenlinnan seudulla sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen vaikeutuu, näkymät ovat muita kuntia selvästi synkemmät. Varsinkin vanhusten hoidon ja terveydenhoidon vaikeudet lisääntyvät nopeasti. Muualla maakunnassa päivähoitoon ja vanhusten hoidon järjestäminen sujuu hyvin. Ongelmia on lähinnä terveydenhoidossa. Elinkeinoelämän kehittämissnäkökuvat ovat huonontuneet selvästi Hämeenlinnan seudulla. Muualla maakunnassa arviot ovat valoisimmat kuin keväällä. Hämeenlinnan seudun ulkopuolella kuntien kaavoitustilanne on hyvä. Keskusseudulla kunnallistekniikan ylläpito askarruttaa vastaajia aikaisempaa enemmän, näkymät ovat nyt huonommat syksystä 1991. Asumistilanne heikkenee koko maakunnassa, myös koulutoimen kehityksestä esitetään varsin synkkiä arvioita.

Hämeenlinnan seudulla työllisyys paranee selvästi vuosina 1998-1999

Hämeenlinnan seudun työllisyysnäkökuvat ovat valoisimpia koko maassa. Varsinkin tänä vuonna työttömyyden arvioidaan alenevan nopeasti. Muualla maakunnassa työttömyyden väheneminen on hieman hitaampaa.

Hämeenlinnan seudulla valoisat yhteistyönäkymät

Hämeenlinnan seudulla kuntien yhteistyö sujuu erittäin hyvin, näkymät ovat maan parhaimpia. Kaikki vastaajat arvioivat seutukunnallisen yhteistyön tiivis-

tyvän tulevaisuudessa. Myös kansainvälisiä yhteyksiä ja suhteita elinkeinoelämään pidetään aikaisempaa tärkeämpinä. Muualla maakunnassa yhteistyönäkymät ovat heikentyneet. Näissä kunnissa korostetaan lähinnä seutukunnallisia yhteyksiä.

Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit lisääntyvät

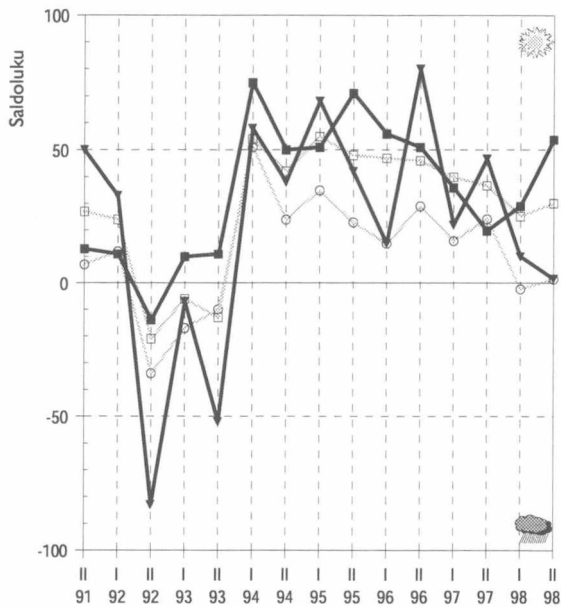
Hämeenlinnan seudulla teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit lisääntyvät nopeasti tänä vuonna. Näkymät ovat parantuneet viime keväästä. Muualla maakunnassa asuntorakentaminen vilkastuu, mutta muiden alojen investointien kehitys on huonompaa. Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit lisääntyvät koko maakunnassa ensi vuonna, kasvu on kuitenkin selvästi hitaampaa kuin tänä vuonna. Kaupan ja palveluiden investoinnit vähenevät koko maakunnassa, Hämeenlinnan seudun ulkopuolella näkymät ovat heikentyneet keväästä.

Suhtautuminen EU-jäsenyyteen muuttunut myönteisemmäksi

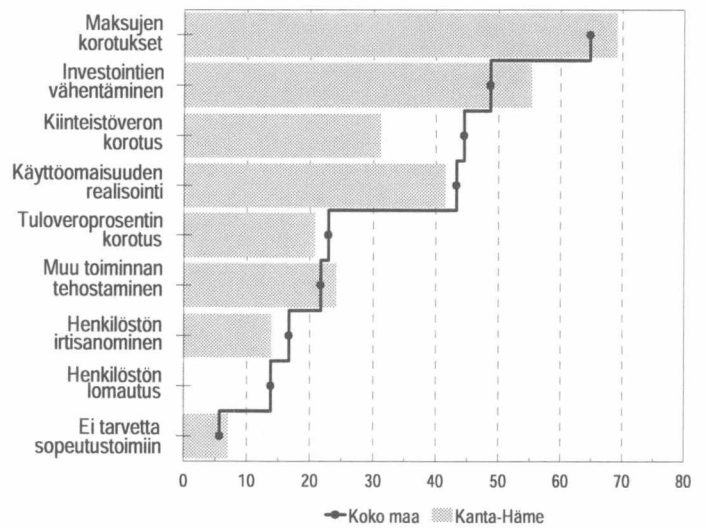
Hämeessä suhtautuminen Suomen EU-jäsenyyteen on muuttunut myönteisemmäksi kevään jälkeen. Sen arvioidaan hyödyttävän kunnan omaa toimintaa ja elinkeinoelämän kehittymistä koko maakunnassa.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

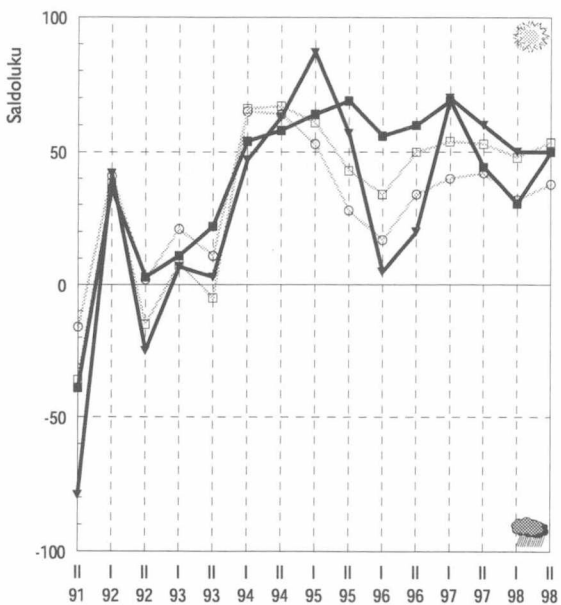
Kunnan tuleva kehitys

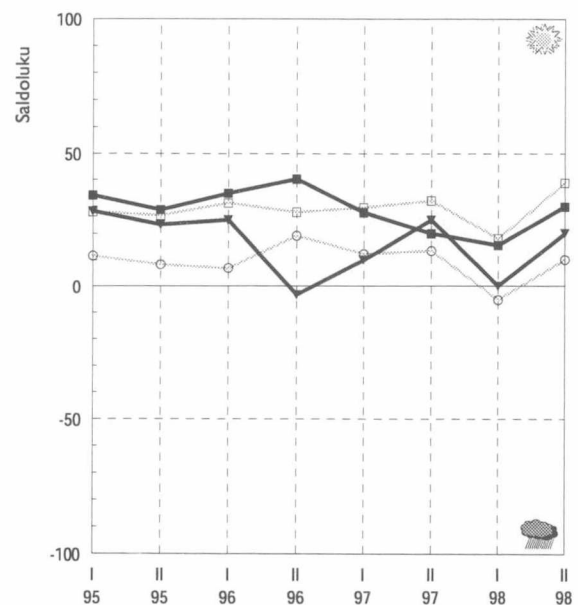
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Pirkanmaa

Tampereen seudun ulkopuolella yleiset kehitysnäkymät ovat parantuneet keväästä, keskuseudulla näkymät ovat kuitenkin edelleen hieman muuta maakuntaa valoisammat. Pirkanmaan kuntien rahoitusasema on edelleen heikko. Ongelmana on heikentyvä verotulokehitys. Taloutta tasapainotetaan ensisijaisesti korottamalla maksuja. Toisaalta useat kunnat joutuvat nostamaan tulo- ja kiinteistöveroprosenttejaan. Työttömyyden arvioidaan alenevan koko maakunnassa tänä ja ensi vuonna. Kuntien yhteistyö sujuu aikaisempaa huonommin. Varsinkin Tampereen seudun ulkopuolella näkymät ovat synkät. Investointien kasvu hidastuu ensi vuonna.

Odotukset paremmasta vahvistuneet Tampereen seudun ulkopuolella

Tampereen seudun kehitysnäkymät ovat edelleen valoisammat kuin muissa kunnissa. Erot ovat kuitenkin pienentyneet viime kevään jälkeen. Tampereen seudulla näkymät on heikentyneet koko ajan keväästä 1997. Muiden kuntien kevään synkät arviot ovat vaihtuneet nyt selvästi myönteisemmiksi.

Tampereen seudun ulkopuolella synkät talousnäkymät

Pirkanmaan kuntien rahoitusasema on edelleen heikko. Varsinkin Tampereen seudun ulkopuolella näkymät ovat synkät, sillä noin 4/5 vastaajista arvioi rahoitusongelmien lisääntyvän seuraavan 2–3 vuoden aikana. Näiden kuntien ongelmana on varsin heikko verotulokehitys, verotulojen ei odoteta lisääntyvän vuosina 1998–1999. Tampereen seudulla verotulojen odotetaan kasvavan molempina vuosina. Näissä kunnissa kasvudotukset ovat lisääntyneet viime keväästä. Verotulokertymän turvaamiseksi Tampereen seudun kunnat joutuvat kuitenkin nostamaan tuloveroprosenttejaan. Kolmannes vastaajista arvioi kuntansa korottavan prosenttia ensi vuonna ja yhtä moni vuodelle 2000. Muualla maakunnassa korotukset painottuvat ensi vuoteen. Kuntien velanotto lisääntyy tänä ja ensi vuonna koko maakunnassa.

Kunnat tasapainottavat talouttaan ensi vuonna erityisesti korottamalla maksuja ja kiinteistöveroja. Myös investointeja joudutaan lykkäämään myöhemmäksi. Erityisesti Tampereen seudulla henkilöstömenoihin kohdistuvilta säästöiltä vältytään. Ensi vuoden jälkeen niihin joudutaan turvautumaan useammin. Maksujen korotukset ovat ensi vuoden jälkeenkin keskeisin keino tasa-

painottaa kuntien taloutta. Tampereen seudun ulkopuolella kuntien käyttöomaisuuden realisoinnin merkitys rahoituksen turvaamisessa kasvaa.

Elinkeinoelämän kehittämisellätykset heikentymässä

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen ongelmat ovat edelleen useimpia muita maakuntia vähäisemmät. Tampereen seudun ulkopuolella toiveet paremmasta ovat kuitenkin vähentyneet viime keväästä. Päätäjiä askarruttavat varsinkin terveydenhoidon näkymät. Elinkeinoelämän kehittämisen vaikeudet ovat lisääntyneet Tampereen seudun ulkopuolella. Myös Tampereen seudulla tilanne on heikentynyt, näkymät ovat huonoimmat syksystä 1996. Tampereen seudulla asumisen ongelmat ovat kasvaneet.

Pirkanmaan työllisyyskehitys valoisa

Pirkanmaan työllisyyskehitys pysyy edelleen myönteisenä. Työttömyys alenee koko maakunnassa. Tampereen seudulla näkemykset ovat hieman keväästä varovaisempia. Muualla maakunnassa työttömyyden laskun arvioidaan nopeutuvan ensi vuonna.

Tampereen seudun ulkopuolella kuntien yhteistyö sujuu huonosti

Pirkanmaalla kuntien yhteistyö sujuu aikaisempaa huonommin. Näkymät ovat heikentyneet koko maakunnassa. Tampereen seudun ulkopuolella vaikeuksien odotetaan lisääntyvän lähivuosina, arviot ovat synkimmät syksystä 1991. Maakunnalliset ja kansainväliset yhteydet ovat vähäisemmät kuin vielä keväällä arvioitiin. Suhteet valtionhallintoon koetaan ongelmallisiksi. Sen sijaan seutukunnallinen yhteistyö tiivistyy jatkossa,

lisäksi erityisesti Tampereen seudulla korostetaan aikaisempaa enemmän suhteita elinkeinoelämään.

Tampereen seudulla valoisa investointinäkymät

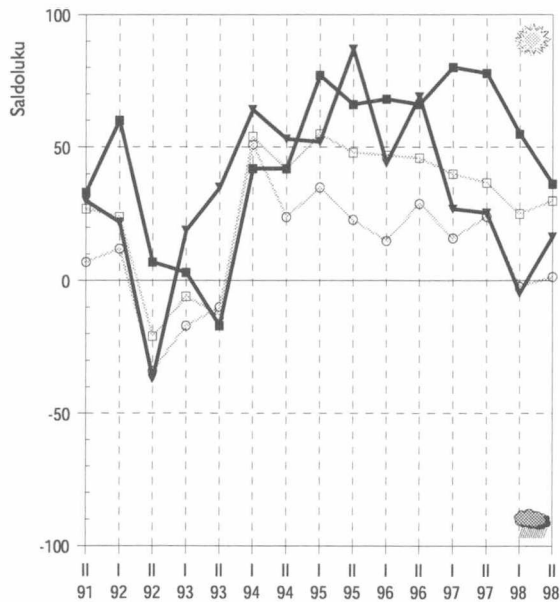
Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit lisääntyvät tänä vuonna nopeasti Tampereen seudulla. Myös kaupan ja palveluiden aloilla on kasvudotuksia. Muualla maakunnassa näkemykset ovat samansuuntaiset, mutta kasvu näyttää olevan hitaampaa kuin Tampereen seudulla. Vuonna 1999 kehitys muuttuu erityisesti Tampereen seudun ulkopuolella. Siellä vain asuntorakentamisen investointien odotetaan lisääntyvän. Tampereen seudulla investoinnit kasvavat maataloutta lukuunottamatta, kasvuvauhdin arvioidaan kuitenkin olevan tämän vuotista hitaampaa.

Tampereen seudun ulkopuolella suhtautuminen EU-jäsenyyteen tullut myönteisemmäksi

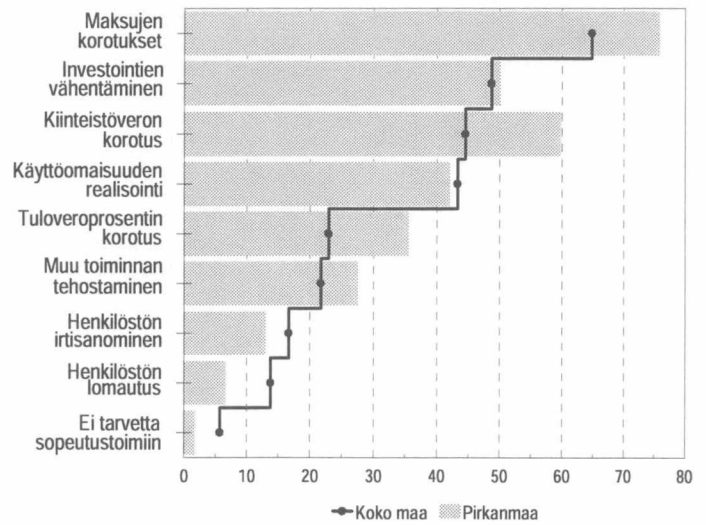
Tampereen seudun ulkopuolella suhtautuminen Suomen EU-jäsenyyteen on selvästi myönteisempää kuin aikaisemmin. Jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan suuresti varsinkin elinkeinoelämän kehittämiseen. Tampereen seudulla arviot ovat hieman varovaisemmat.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

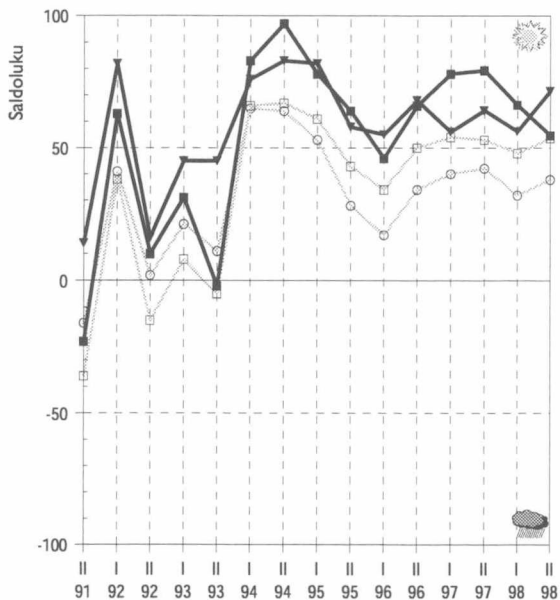
Kunnan tuleva kehitys

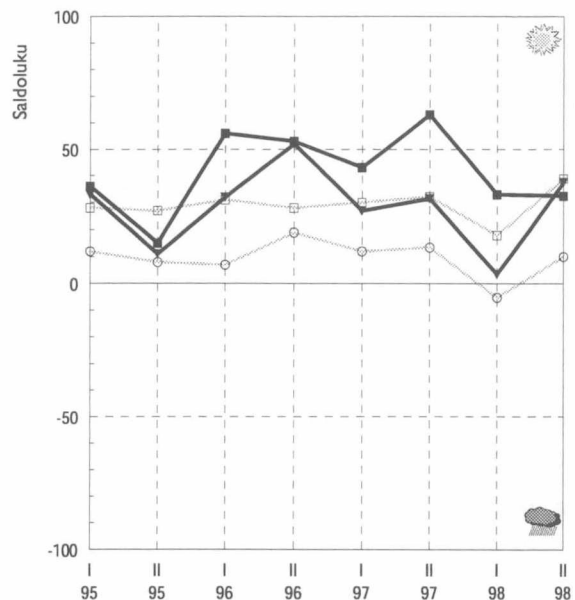
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Päijät-Häme

Lahden seudun yleiset kehitysnäkymät ovat heikentyneet, muualla maakunnassa toiveet paremmasta ovat kasvaneet. Kuntien taloustilanne on kireä, vaikka näkymät ovatkin parantuneet keväästä. Taloutta tasapainotetaan ensi vuonna erityisesti maksuja korottamalla, kiinteistövero nostamalla sekä investointeja karsimalla. Lahden seudun ulkopuolella henkilöstöön kohdistuvilta säästöiltä vältytään. Päijät-Hämeessä vanhusten hoidon ongelmien arvioidaan lisääntyvän. Sen sijaan päivähoitotilanne on helpottamassa. Lahden seudulla työttömyys alenee nopeasti varsinkin vuonna 1998, muualla maakunnassa näkemykset ovat varovaisempia. Kuntien yhteistyö sujuu aikaisempaa huonommin. Lahden seudun ulkopuolella investointien kasvu hidastuu ensi vuonna. Lahden seudun arvioidaan hyötyvän Suomen EU-jäsenyydestä, odotukset ovat myönteiset varsinkin elinkeinoelämän kehittämisen kannalta.

Lahden seudun näkymät heikentyneet

Päijät-Hämeen yleiset kehitysnäkymät ovat muuttuneet viime keväästä. Lahden seudun ulkopuolella usko tulevaisuuteen on vahvistunut. Lahden seudulla kehitys on heikentynyt koko ajan syksystä 1996.

Lahden seudun kunnissa otetaan lisää velkaa

Kuntien rahoitusongelmat lisääntyvät lähitulevaisuudessa, vaikka näkymät ovatkin parantuneet selvästi viime keväästä. Lahden seudun kuntien talousnäkymät ovat edelleen huonommat kuin muualla maakunnassa. Keskusseutujen ulkopuolisissa kunnissa otetaan edelleen varsin runsaasti velkaa, lisäksi yli kolmannes kunnista nostaa tuloveroprosenttiaan vuonna 1999 tai 2000. Verotulot lisääntyvät selvästi tänä vuonna koko maakunnassa. Myönteinen kehitys jatkuu ensi vuonna Lahden seudulla, sen sijaan muualla maakunnassa kasvu hidastuu selvästi. Lahden seudun ulkopuolisissa kunnissa tuloveroprosentin korotuksia siirretään vuodelle 2000.

Tuloveroprosentin korotuspaineet lisääntyvät ensi vuoden jälkeen

Taloutta tasapainotetaan ensi vuonna eri tavoin, keskeisimpiä keinoja näyttävät olevan maksujen korotukset, kiinteistöveron nosto, investointien karsiminen sekä käyttöomaisuuden realisointi. Eroa muihin kuntiin Lahden seudulla joudutaan turvautumaan myös henkilöstön irtisanomisiin. Lahden seudun ulkopuolella veron korotukset ja henkilöstösäästöt ovat harvinaisia. Ensi vuoden jälkeen näissä kunnissa talouden tasapainottamiseen pyritään investointeja vähentämällä ja omaisuuden myynnillä. Lahden seudulla korotetaan maksuja.

Tuloveron korotuspaineet kasvavat koko maakunnassa.

Lahden seudun ulkopuolella päivähoitotilanne näyttää valoisalta

Lahden seudulla vanhusten hoidon tilanne on huonontunut. Sen sijaan päivähoidon ja terveydenhoidon näkymät ovat aikaisempaa valoisimmat. Muissa kunnissa vanhusten hoidon ja terveydenhoidon ongelmat askarruttavat edelleen vastaajia. Näiden kuntien päivähoitotilanne on maan valoisimpia, vaikeuksien arvioidaan helpottavan lähivuosina. Elinkeinoelämän kehittäminen sujuu hyvin Lahden seudulla, muualla maakunnassa ongelmien arvioidaan lisääntyvän. Koulutoimen tilanne vaikeutuu lähivuosina koko maakunnassa. Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen näkymät ovat heikentyneet Lahden seudun ulkopuolella.

Lahden seudun työttömyys alenee selvästi vuosina 1998-1999

Lahden seudun työllisyysnäkymät ovat valoisat, lähes kaikki vastaajat odottavat työttömyyden vähenevän tänä vuonna.

Lasku hidastuu hieman vuonna 1999. Muualla maakunnassa työttömyyden väheneminen on molempina vuosina hitaampaa kuin Lahden seudulla.

Kuntien yhteistyöedellytykset heikentyneet

Kuntien yhteistyö sujuu aikaisempaa huonommin. Lahden seudun ulkopuolella vaikeuksia oli jo viime keväänä, mutta nyt myös Lahden seudun yhteistyönäkymät ovat synkentyneet selvästi. Varsinkin seutukunnallisen ja maakunnallisen yhteistyön edellytykset ovat heikentyneet. Päijät-Hämeessä korostetaan eniten suhteita elinkeinoelämään.

Lahden seudulla valoisat investointinäkymät

Päijät-Hämeessä investoinnit lisääntyvät tänä vuonna maataloutta lukuunottamatta. Lahden seudulla erityisesti asuntorakentamisen odotetaan vilkastuvan. Muualla maakunnassa suurimmat kasvuodotukset ovat teollisuudessa. Vuonna 1999 investointien kasvu hidastuu Lahden seudun ulkopuolella. Sen sijaan Lahden seudulla näkymät ovat edelleen valoisat, teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit lisääntyvät ripeästi.

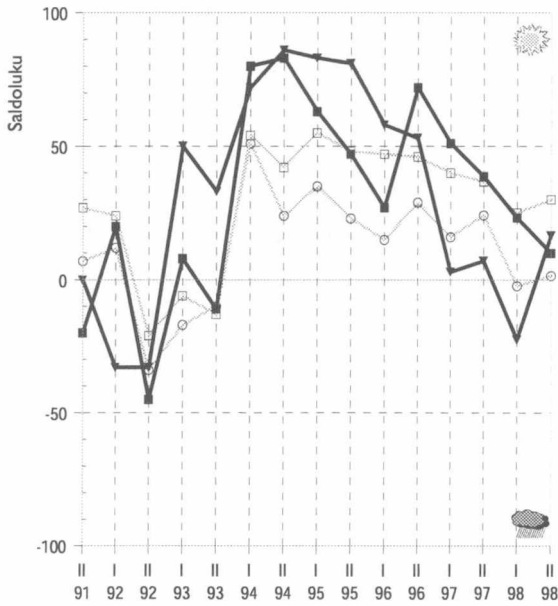
Lahden seutu hyötyy Suomen EU-jäsenyydestä

Lahden seudulla suhtaudutaan erittäin myönteisesti Suomen EU-jäsenyyteen. Sen hyödyt ovat suuret varsinkin elinkeinoelämän kehittämisen kannalta, mutta se vaikuttaa myönteisesti myös kunnan omaan toimintaan. Muualla maakunnassa jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan kielteisesti kunnan toimintaan, mutta elinkeinoelämän kehittämisen kannalta vaikutukset ovat myönteiset.

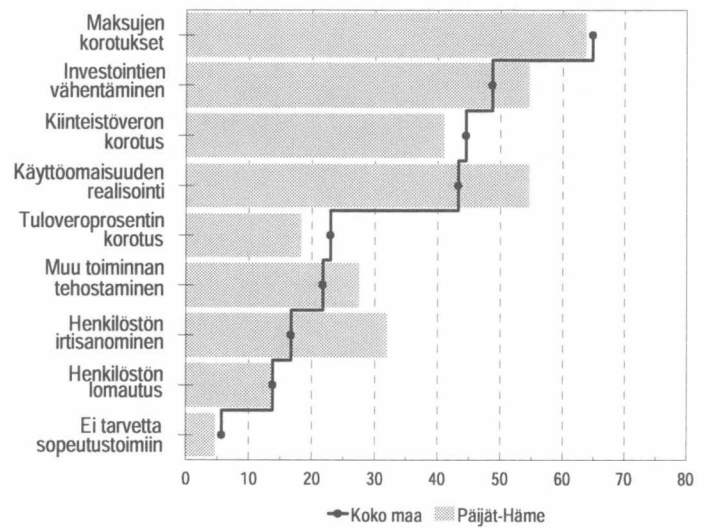

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

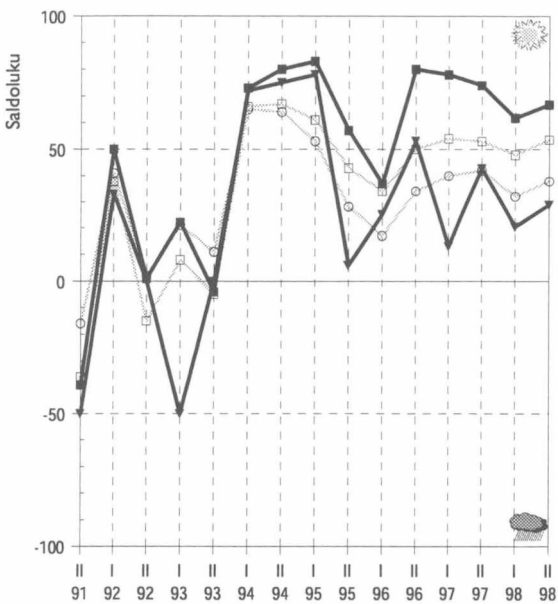
Kunnan tuleva kehitys

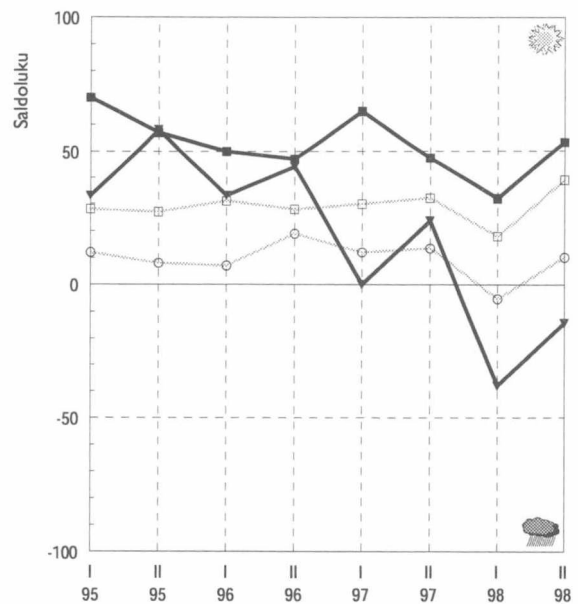
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Kymenlaakso

Näkemykset maakunnan tulevasta kehityksestä ovat varovaiset. Kehityksen ei odoteta juurikaan muuttuvan nykyisestä. Kuntien taloustilanne pysyy kireänä. Keskusseuduilla verotulot lisääntyvät nopeasti tänä vuonna, kasvu hidastuu kuitenkin ensi vuonna. Kuntien talouden tasapainottamiseen käytetään erityisesti maksujen korotuksia. Lisäksi noin 2/3 vastaajista arvioi kuntansa nostavan kiinteistöveroä vuonna 1999. Rahoituksen kiristyminen heijastuu palveluiden järjestämiseen. Vanhusten hoidon ja terveydenhoidon ongelmien arvioidaan lisääntyvän tulevaisuudessa. Kuntien taloutta helpottaa työttömyyden aleneminen, työllisyyskehitys paranee tänä ja ensi vuonna koko maakunnassa. Keskusseuduilla investointien kasvu hidastuu selvästi vuonna 1999, teollisuuden investointien arvioidaan vähenevän. Muualla maakunnassa näkymät ovat hieman paremmat.

Kuntien kehitys ei muutu lähivuosina

Kymenlaaksossa kuntien kehityksen ei odoteta muuttuvan oleellisesti lähivuosina. Keskusseuduilla muutaman vuoden jatkunut huono kehitys on nyt hieman paranemassa. Muualla maakunnassa vaikeuksien ei odoteta lisääntyvän.

Useat kunnat korottavat tuloveroprosenttia vuonna 2000

Kuntien rahoitustilanteen odotetaan kiristyvän lähivuosina, vaikka näkymät eivät olekaan yhtä synkät kuin keväällä. Keskusseutujen ulkopuolella kuntien taloustilanne on edelleen heikompi kuin keskusseuduilla, joissa näkymät ovat nyt valoisimmat kahteen vuoteen. Keskusseuduilla verotulot kasvavat ripeästi tänä vuonna, mutta ensi vuonna ne saattavat jopa vähentyä. Muualla maakunnassa näkemykset ovat ristiriitaiset. Osa vastaajista arvioi verotulojen kehittyvän myönteisesti, mutta osa odottaa niiden vähenevän selvästi. Paineet tuloveroprosentin nostamiseen ovat lisääntyneet koko maakunnassa, korotukset ajoittuvat erityisesti vuoteen 2000. Keskusseutujen velka kasvaa tänä vuonna, muissa kunnissa velanottoa vähennetään. Vuonna 1999 velan arvioidaan lisääntyvän selvästi koko maakunnassa.

Maksuja korotetaan ensi vuonna – seuraavina vuosina kasvavat tuloveroprosenttien korotuspaineet

Kunnat nostavat maksuja tasapainottaakseen talouttaan, keskusseutujen ulkopuolella kaikki vastaajat arvioivat kuntansa tekevän näin vuonna 1999. Myös kiinteistöveron korotukset ovat yleisiä. Keskusseuduilla useat kunnat realisoivat käyttöomaisuuttaan, lisäksi investointeja siirretään myöhemmäksi. Ensi vuoden jälkeen paineet tuloveroprosenttien korottamiseen kasvavat koko

maakunnassa. Keskusseuduilla henkilökunnan irtisanomisten arvioidaan lisääntyvän, muualla maakunnassa yksikään vastaajista ei usko kunnan turvautuvan henkilöstösäästöihin.

Kuntien päivähoitotilanne varsin hyvä

Vanhusten hoidon ja terveydenhoidon järjestäminen vaikeutuu lähivuosina. Eniten ongelmia on keskusseutujen ulkopuolella. Päivähoitotilanne näyttää nyt varsin hyvältä koko maakunnassa. Elinkeinoelämän kehittämisen vaikeudet lisääntyvät koko maakunnassa. Keskusseutujen ulkopuolella asumistilanteen arvioidaan heikentyvän lähivuosina, näkymät ovat huonoimmat kevästä 1994. Keskusseuduilla kulttuuri- ja vapaa-aikeitoimen vaikeuksien odotetaan kasvavan.

Työttömyys alenee selvästi tänä ja ensi vuonna

Kymenlaakson työllisyysnäkymät ovat keväistä valoisimmat, työttömyyden odotetaan vähenevän selvästi tänä ja ensi vuonna. Keskusseutujen ulkopuolella lasku on hieman nopeampaa kuin keskusseuduilla.

Keskusseutujen ulkopuolella painotetaan kansainvälisiä yhteyksiä

Kuntien yhteistyöhön suhtaudutaan varovaisesti. Keskusseuduilla arviot ovat hieman paremmat kuin keväällä, muualla maakunnassa kuntien yhteistyö on vaikeutumassa. Keskusseuduilla seutukunnallisen yhteistyön odotetaan tiivistyvän tulevaisuudessa. Muissa kunnissa näkymät ovat aikaisempaa huonommat. Keskusseutujen ulkopuolella lähes kaikki vastaajat arvioivat kansainvälisten yhteyksien vilkastuvan. Suhteita elinkeinoelämän kanssa pidetään aikaisempaa tärkeämpinä koko maakunnassa.

Investointikehitys heikentyy keskusseuduilla ensi vuonna

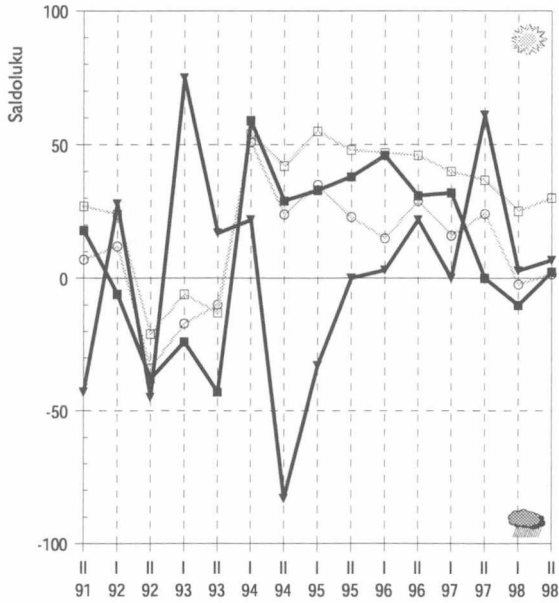
Kymenlaakson investointinäkymät ovat ristiriitaiset. Keskusalueilla investoinnit lisääntyvät tänä vuonna maataloutta lukuunottamatta. Muualla maakunnassa vain asuntorakentamisen investoinnit kasvavat hitaasti, muutoin investointien odotetaan vähenevän. Vuonna 1999 investointikehitys heikentyy keskusseuduilla. Investointien ei odoteta juurikaan lisääntyvän, teollisuuden panostukset jopa vähenevät tämän vuotisesta. Muualla maakunnassa teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit vilkastuvat.

Keskusseutujen ulkopuolella arviot EU-jäsenyydestä myönteiset

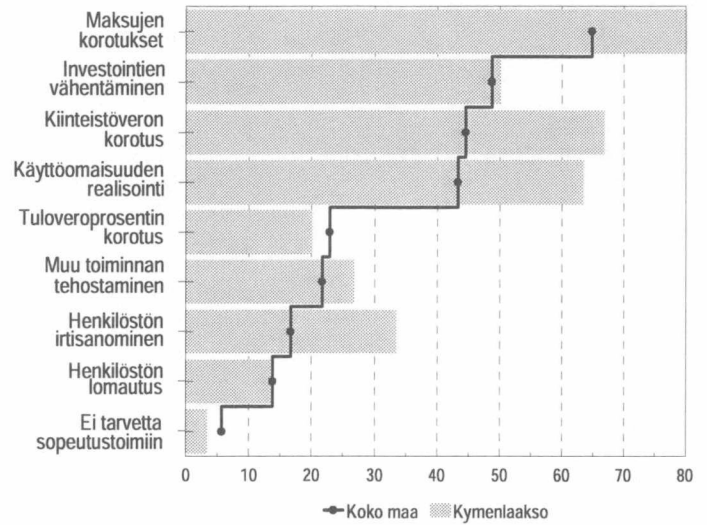
Keskusseutujen ulkopuolella Suomen EU-jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan myönteisesti sekä kunnan omaan toimintaan että elinkeinoelämän kehittymiseen. Keskusseuduilla arviot ovat varovaisemmat. Hyötyjen arvioidaan kohdistuvan lähinnä elinkeinoelämän kehittämiseen.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

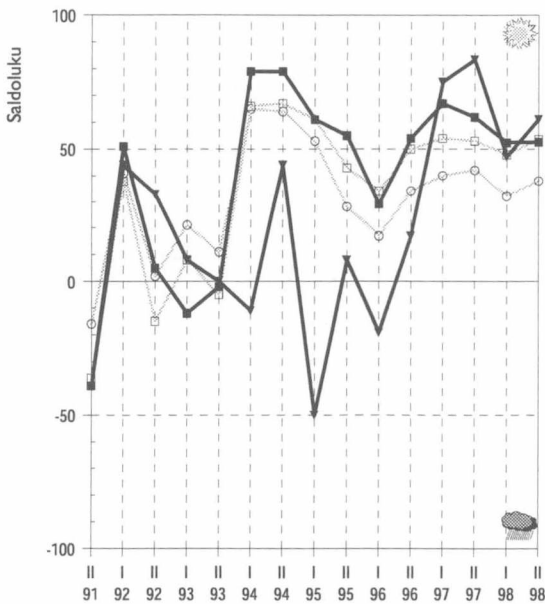
Kunnan tuleva kehitys

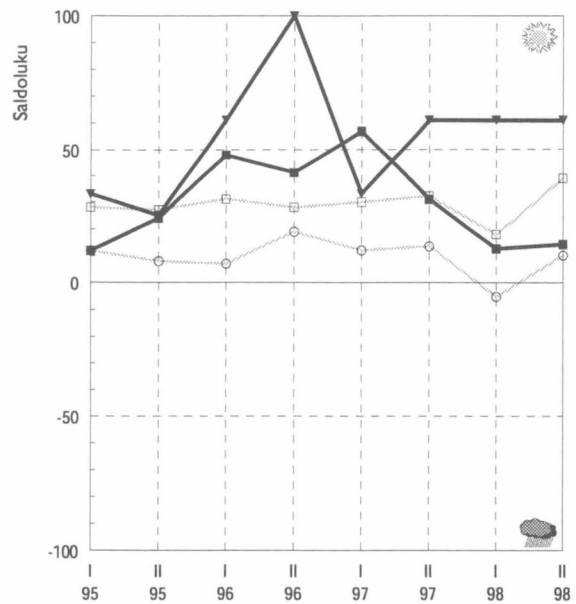
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Etelä-Karjala

Maakunnan yleiset kehitysnäkymät ovat maan synkimpiä. Kuntien talouden kehitys on heikkoa. Vain Kainuussa talouden näkymät ovat yhtä huonot. Kuntien on tasapainotettava talouttaan riittävän rahoituksen turvaamiseksi. Lappeenrannan seudulla suurin osa kunnista korottaa kiinteistövero- ja maksuja. Lisäksi investointeja siirretään myöhemmäksi. Muualla maakunnassa näkemykset vaihtelevat, maksujen korotuksia pidetään kuitenkin yleisimpänä keinona talouden tasapainotuksessa. Lappeenrannan seudun ulkopuolella verotulot vähenevät ensi vuonna, keskuseudulla kasvun odotetaan pysähtyvän. Lappeenrannan seudun työllisyysnäkymät ovat maan huonoimpia. Sen sijaan muualla maakunnassa työttömyyden arvioidaan vähenevän selvästi vuosina 1998–1999. Kuntien yhteistyö sujuu hyvin, seutukunnallinen ja maakunnallinen yhteistoiminta tiivistyy lähivuosina. Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit lisääntyvät tänä vuonna. Lappeenrannan seudun arvioidaan hyötyvän Suomen EU-jäsenyydestä.

Maakunnan tuleva kehitys näyttää synkältä

Etelä-Karjalan yleiset kehitysnäkymät ovat maan synkimpiä. Odotukset paremmasta ovat romahtaneet koko maakunnassa, mutta varsinkin Lappeenrannan seudulla ongelmien arvioidaan kasvavan selvästi lähivuosina. Näkymät olivat edellisen kerran yhtä synkät syksyllä 1993.

Kuntien taloustilanne huolestuttava

Etelä-Karjalan kuntien talouden tilanne arvioidaan Kainuun ohella maan heikommaksi. Lappeenrannan seudulla kaikki vastaajat arvioivat rahoitusvaikeuksien lisääntyvän lähitulevaisuudessa. Muissa kunnissa näkymät eivät ole yhtä huonot, mutta ne ovat synkentyneet selvästi kevästä. Kunnille kertyy tänä vuonna verotuloja keväisiä arvioita enemmän. Ensi vuonna kasvu pysähtyy Lappeenrannan seudulla, lisäksi muissa kunnissa verotulojen odotetaan vähenevän selvästi. Kunnat joutuvat turvautumaan tuloveroprosenttien korotuksiin, näkemykset niiden ajankohdasta vaihtelevat kuitenkin keskuseuduilla ja niiden ulkopuolella. Lappeenrannan seudulla kunnallisveroa kiristetään erityisesti vuonna 1999, muualla maakunnassa tiukennus on ajankohtaisempaa vasta vuonna 2000. Lappeenrannan seudun ulkopuolella kunnat vähentävät velanottoa tänä ja ensi vuonna. Keskuseudulla velka vähenee vielä tänä vuonna, mutta lähes 2/3 vastaajista arvioi kuntansa ottavan lisää velkaa vuonna 1999.

Etelä-Karjalassa korotetaan maksuja ja kiinteistöverotusta

Lappeenrannan seudun kunnat tasapainottavat talouttaan korottamalla kiinteistövero- ja maksuja. Lisäksi investointeja siirretään myöhemmäksi. Muualla maa-

kunnassa näkemykset vaihtelevat, maksujen korotuksia pidetään kuitenkin yleisimpänä keinona talouden tasapainotuksessa. Ensi vuoden jälkeen paineet tuloverotuksen kiristämiseksi lisääntyvät. Lappeenrannan seudulla korotukset kohdistetaan enemmän kiinteistöverotukseen.

Lappeenrannan seudulla ongelmia koulu-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen järjestämisessä

Elinkeinoelämän kehittämisedellytykset ovat heikentyneet selvästi koko maakunnassa. Viimeksi näkymät olivat yhtä huonot syksyllä 1993. Lappeenrannan seudulla kunnallistekniikan ylläpito askarruttaa vastaajia, kevään myönteiset näkymät ovat nyt muuttuneet synkemiksi. Koulu-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen ongelmat lisääntyvät erityisesti Lappeenrannan seudulla.

Lappeenrannan seudulla päivähoiton tilanne on heikentynyt oleellisesti viime kevästä. Näkymät ovat synkimmät syksystä 1995. Myös muissa kunnissa päivähoiton vaikeuksien arvioidaan lisääntyvän lähivuosina. Lappeenrannan seudulla myös terveydenhoito askarruttaa vastaajia. Vanhusten hoidon näkymät ovat useimpia muita maakuntia paremmat. Varsinkin Lappeenrannan seudun ulkopuolella toiveet paremmasta ovat kasvaneet.

Lappeenrannan työllisyysnäkymät varsin huonot

Lappeenrannan seudun työllisyysnäkymät ovat huonoimpia koko maassa. Työttömyyden arvioidaan vähenevän hitaasti tänä vuonna, ensi vuonna työttömyys saattaa jopa lisääntyä. Muualla maakunnassa näkymät ovat paremmat. Työttömyyden arvioidaan vähenevän selvästi molempina vuosina.

Kuntien yhteistyö sujuu hyvin

Kuntien yhteistyö sujuu varsin hyvin, Lappeenrannan seudun ulkopuolella näkymät ovat parantuneet viime kevästä. Seutukunnallista ja maakunnallista yhteistyötä painotetaan koko maakunnassa. Lappeenrannan seudulla myös kansainvälisten yhteyksien arvioidaan vilkastuvan lähivuosina. Muualla maakunnassa pyritään tiivistämään suhteita elinkeinoelämän kanssa.

Investointikehitys huonontuu ensi vuonna

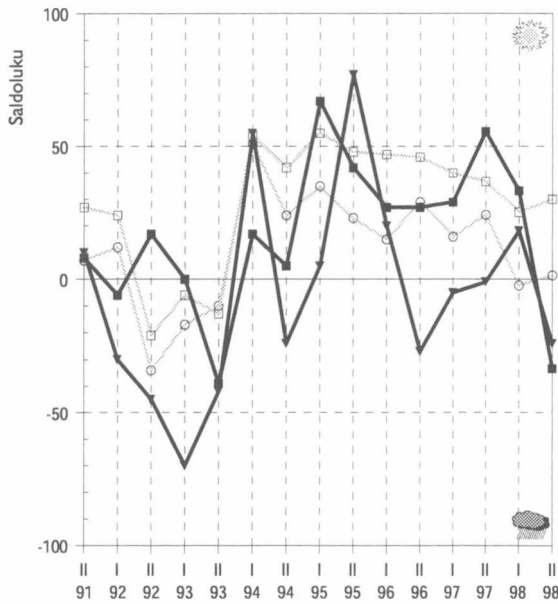
Asuntorakentaminen vilkastuu tänä vuonna Etelä-Karjalassa. Lappeenrannan seudun ulkopuolella myös teollisuuden investointien arvioidaan lisääntyvän. Muilla toimialoilla ei juurikaan ole kasvuodotuksia. Vuonna 1999 asuntorakentaminen vilkastuu Lappeenrannan seudulla, muualla maakunnassa kasvu hidastuu tämän vuotisesta. Teollisuuden panostukset pienenevät Lappeenrannan seudulla.

Lappeenrannan seutu hyötyy Suomen EU-jäsenyydestä

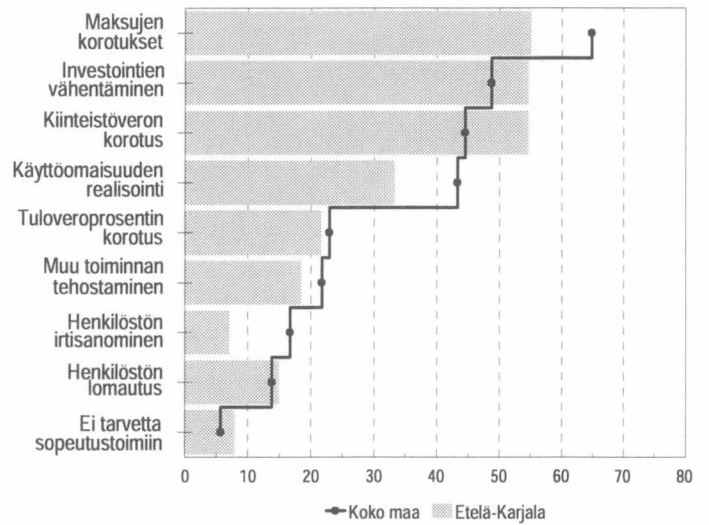
Lappeenrannan seudulla Suomen EU-jäsenyyden vaikutukset arvioidaan myönteisiksi. Muualla maakunnassa hyödyt kohdistuvat lähinnä elinkeinoelämän kehittämiseen.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

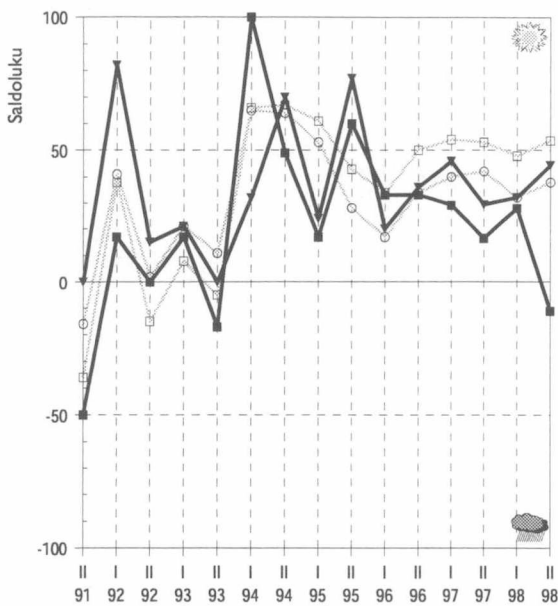
Kunnan tuleva kehitys

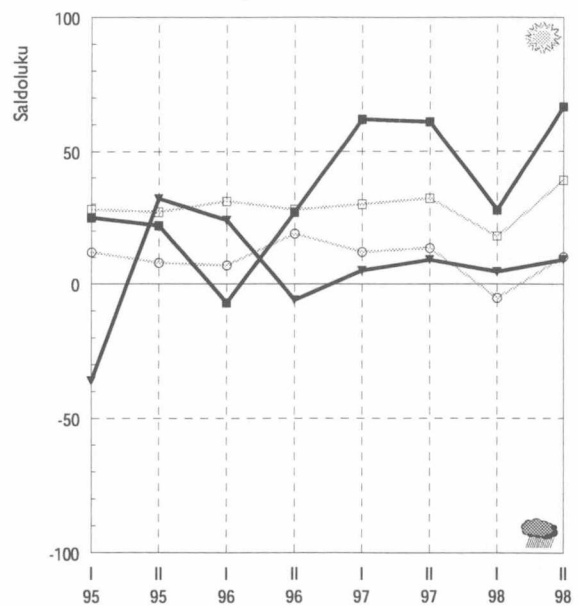
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Etelä-Savo

Mikkelin seudun näkymät ovat maakunnan muita kuntia valoisimmat. Kuntien verotulot lisääntyvät tänä vuonna koko maakunnassa, Mikkelin seudun ulkopuolella ne kuitenkin vähenevät vuonna 1999. Kuntien velka lisääntyy Mikkelin seudulla ensi vuonna. Kunnat tasapainottavat talouttaan erityisesti maksuja korottamalla ja investointeja vähentämällä. Mikkelin seudulla veron korotukset ovat yleisempiä kuin muissa kunnissa. Mikkelin seudulla sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen sujuu aikaisempaa paremmin. Työttömyys vähenee koko maakunnassa vuosina 1998–1999. Teollisuuden investoinnit vilkastuvat tänä ja ensi vuonna koko maakunnassa. Asuntorakentaminen vilkastuu ensisijaisesti Mikkelin seudulla. Mikkelin seudulla suhtautaan myönteisesti Suomen EU-jäsenyyteen, muualla maakunnassa arviot ovat varovaisemmat.

Mikkelin seudun ulkopuolella kehitys heikentyy

Etelä-Savon yleiset kehitysnäkymät ovat edelleen ristiriitaiset. Mikkelin seudulla kehitys paranee lähivuosina, vaikka odotukset ovatkin nyt keväistä varovaisemmat. Muualla maakunnassa näkymät ovat synkemmät, ongelmien arvioidaan lisääntyvän lähitulevaisuudessa.

Kuntien velka kasvaa Mikkelin seudulla

Kuntien rahoitusasema kiristyy tulevaisuudessa. Mikkelin seudulla tilanne on hieman parempi kuin muualla maakunnassa. Kuntien verotulot lisääntyvät aikaisempia arvioita enemmän. Mikkelin seudulla verotulot kasvavat ripeästi tänä vuonna, lisäksi viime keväänä ennakoitua tulojen vähenemistä ei uskota toteutuvan vielä ensi vuonnakaan. Muissa kunnissa verotulot kasvavat vielä tänä vuonna, mutta vähenevät selvästi vuonna 1999. Kuntien velan arvioidaan lisääntyvän ensi vuonna erityisesti Mikkelin seudulla. Muualla maakunnassa velkaa vähennetään vielä tänä vuonna. Talouden kiristyessä tuloveroprosenttien korotuspaineet ovat kasvaneet Etelä-Savon kunnissa. Mikkelin seudulla korotukset näyttävät toteutuvan erityisesti ensi vuonna, muissa kunnissa lähinnä vuonna 2000.

Etelä-Savon kunnat korottavat maksuja, realisoivat omaisuutta sekä vähentävät investointeja

Etelä-Savossa vastaajien näkemykset kuntien talouden tasapainottamisesta ovat hyvin yhteneväiset. Ensi vuonna kunnat korottavat maksuja ja realisoivat käyttöomaisuutta. Lisäksi investointeja siirretään myöhemmäksi. Mikkelin seudulla verojen korotukset ovat yleisempiä

kuin muissa kunnissa. Vuoden 1999 painotukset ovat samansuuntaiset. Mikkelin seudun ulkopuolella tulo- ja kiinteistöveron korotukset yleistyvät. Myös henkilöstösäästöjä joudutaan harkitsemaan.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisedellytykset parantuneet Mikkelin seudulla

Mikkelin seudulla sosiaali- ja terveyspalveluiden näkymät ovat selvästi aikaisempaa paremmat, toiveet ovat valoisimpia koko maassa. Muualla maakunnassa vaikeuksia on lähinnä terveydenhoidossa, tosin myös vanhusten hoidon tilanteen arvioidaan huonontuvan lähivuosina. Mikkelin seudulla ympäristöasiat ovat huolettaneet vastaajia syysytä 1994. Elinkeinoelämän edellytysten arvioidaan heikentyvän edelleen koko maakunnassa. Mikkelin seudulla kuntien kaavoitustilanne näyttää hyvältä, muualla maakunnassa kevään myönteiset odotukset ovat nyt vaihtuneet varovaisemmiksi. Koulu-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen vaikeudet kasvavat Mikkelin seudun ulkopuolella, keskusseudulla tilanne on selvästi parempi.

Työllisyys paranee koko maakunnassa

Etelä-Savon työllisyysnäkymät eivät ole muuttuneet keväästä. Työttömyyden arvioidaan vähenevän vuosina 1998–1999 koko maakunnassa. Mikkelin seudulla lasku näyttää olevan hieman nopeampaa kuin muissa kunnissa.

Kuntien yhteistyönäkymät synkentyneet Mikkelin seudulla

Mikkelin seudulla kuntien yhteistyö sujuu huonosti. Näkymät ovat selvästi synkemmät kuin keväällä. Muualla maa-

kunnassa toiveet paremmasta ovat kasvaneet. Etelä-Savossa korostetaan seutukunnallisen yhteistyön merkitystä. Mikkelin seudun ulkopuolella usko maakunnalliseen yhteistyöhön on heikentynyt koko ajan keväästä 1996.

Teollisuuden investoinnit lisääntyvät koko maakunnassa

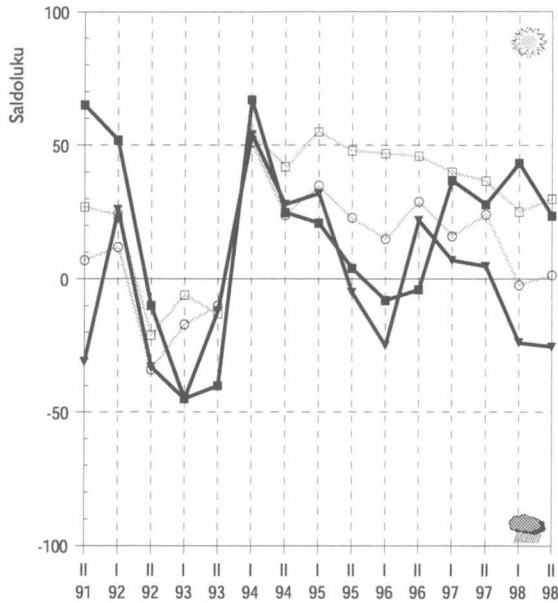
Teollisuuden investoinnit kasvavat tänä vuonna koko maakunnassa. Mikkelin seudulla myös asuntorakentamisen arvioidaan vilkastuvan, muualla maakunnassa investointien uskotaan olevan vähäisemmät. Kaupan ja palveluiden aloilla on pieniä kasvuodotuksia erityisesti Mikkelin seudulla. Ensi vuoden investointinäkymät ovat pitkälti samanlaiset, kaupan ja palveluiden investointien arvioidaan kuitenkin vähenevän tämän vuotisesta.

Mikkelin seutu hyötyy EU-jäsenyydestä

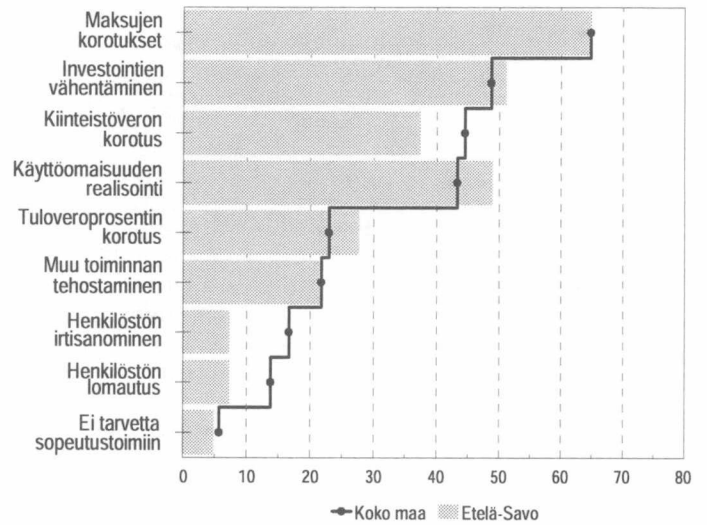
Mikkelin seudun arvioidaan hyötyvän Suomen EU-jäsenyydestä. Sen vaikutusten odotetaan olevan myönteisiä sekä kunnan toiminnan että elinkeinoelämän kehittymisen kannalta. Muualla maakunnassa arviot ovat varovaisemmat, tosin ne ovat muuttuneet myönteisemmiksi viime kevään jälkeen.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

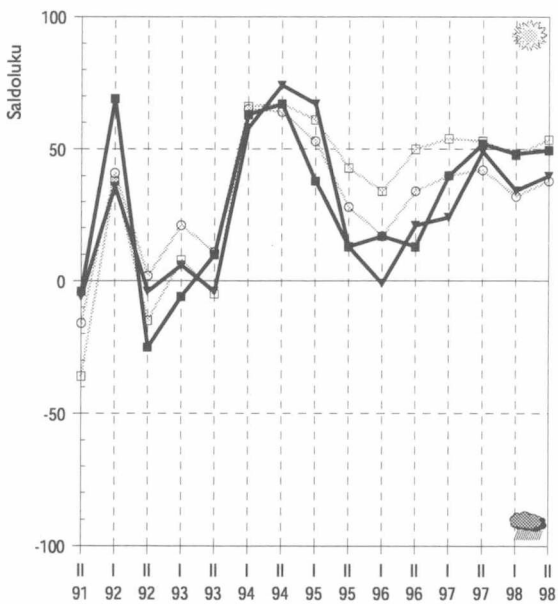
Kunnan tuleva kehitys

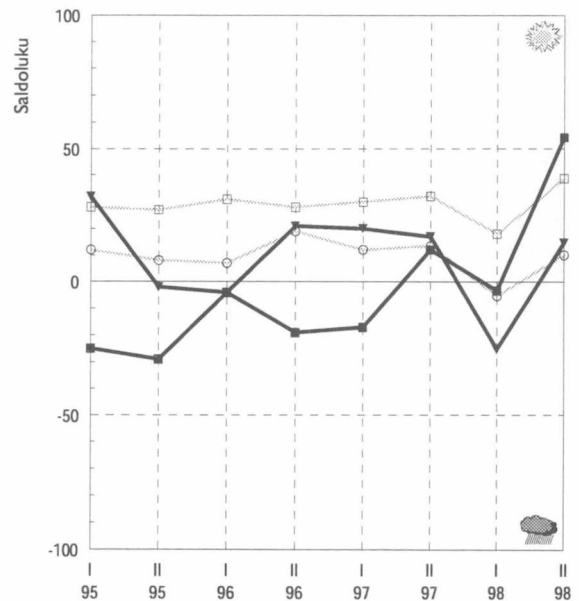
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Pohjois-Savo

Pohjois-Savon yleiset kehitysnäkymät ovat synkät. Kuopion seudulla toiveet paremmasta ovat hiipuneet kevästä. Kuntien rahoitus tilanne on edelleen vaikea, vaikka näkymät ovatkin parantuneet aikaisemmasta. Kuopion seudulla verotulojen kehitys on hyvä, muualla maakunnassa kehitys on selvästi huonompi. Kuntien taloutta tasapainotetaan erityisesti maksuja korottamalla. Kuopion seudun ulkopuolella rahoitusta pyritään turvaamaan käyttöomaisuutta myymällä. Yli puolet vastaajista arvioi kuntansa kiristävän kiinteistöverotusta ja vähentävän investointeja. Pohjois-Savossa arvioidaan olevan suuria vaikeuksia palvelutuotannon turvaamisessa. Varsinkin vanhusten huollon ja terveydenhoidon tilanne huolestuttaa päättäjiä. Työttömyys helpottaa Kuopion seudulla, muualla maakunnassa näkemykset ovat varovaisemmat. Kuopion seudulla kuntien yhteistyö sujuu edelleen varsin huonosti, sen sijaan muissa kunnissa näkymät ovat valoisammat. Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit vilkastuvat tänä vuonna koko maakunnassa. Vuonna 1999 investointikehitys heikentyy Kuopion seudun ulkopuolella. Suomen EU-jäsenyyteen suhtaudutaan aikaisempaa myönteisemmin.

Kuopion seudulla tulevaisuudenusko heikentynyt

Pohjois-Savon yleiset kehitysnäkymät ovat huonot. Kehityksen odotetaan huonontuvan koko maakunnassa. Kuopion seudulla toiveet paremmasta ovat hiipuneet kevään jälkeen, näkymät ovat nyt synkimmät syksystä 1991.

Kuopion seudulla verotulot kasvavat ripeästi

Kuopion seudulla kuntien rahoitusongelmien arvioidaan helpottavat hieman lähitulevaisuudessa, vaikka näkymät ovatkin edelleen varsin huonot. Lähes kaikki vastaajat arvioivat verotulojen kasvavan tänä vuonna, lisäksi kehityksen odotetaan jatkuvan myönteisenä myös vuonna 1999. Kuopion seudulla suhtaudutaan kielteisesti tuloveroprosentin korotuksiin, sen sijaan velanoton arvioidaan lisääntyvän erityisesti ensi vuonna. Kuopion seudun ulkopuolella kuntien talous on selvästi huonompi kuin keskuseudulla. Verotulot pysyvät ennallaan tänä vuonna, mutta niiden arvioidaan vähenevän selvästi vuonna 1999. Verotulojen lisäämiseksi useat kunnat joutuvat nostamaan tuloveroprosenttia kahden seuraavan vuoden aikana. Lisäksi kuntien velanoton odotetaan lisääntyvän vuosina 1998–1999 Kuopion seudun ulkopuolella.

Kunnat tasapainottavat talouttaan maksujen ja kiinteistöveron korotuksin sekä omaisuuden myynnillä

Kuntien taloutta tasapainotetaan erityisesti maksuja korottamalla. Kuopion seudun ulkopuolella kuntien rahoitusta

pyritään vahvistamaan käyttöomaisuuden myynnillä. Näiden lisäksi yli puolet vastaajista arvioi kuntansa kiristävän kiinteistöverotusta ja vähentävän investointeja. Vuoden 1999 jälkeen kunnat joutuvat irtisanomaan ja lomauttamaan työntekijöitään, minkä lisäksi paineet tuloeron korotuksille lisääntyvät koko maakunnassa.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa vaikeuksia koko maakunnassa

Pohjois-Savossa sosiaali- ja terveyspalveluiden näkymät ovat huonoimmat koko maassa. Varsinkin vanhusten hoidon ja terveydenhoidon tilanne huolestuttaa vastaajia koko maakunnassa, ongelmat ovat vaikeimmat Kuopion seudulla. Päivähoidon järjestäminen sujuu helpommin, tosin toiveet paremmasta ovat vähentyneet viime keväästä.

Elinkeinoelämän edellytykset heikentävät lähivuosina koko maakunnassa, tosin näkymät ovat varsinkin Kuopion seudulla hieman keväistä valoisammat. Kuntien kaavoitus tilanne on aikaisempaa parempi koko maakunnassa. Kuopion seudulla kunnallistekniikan ylläpito askarruttaa vastaajia. Kuntien rahoitusvaikeudet heijastuvat koulu-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimeen, sillä näiden tehtävien järjestämisen arvioidaan vaikeutuvan koko maakunnassa.

Kuopion seudulla valoisat työllisyysnäkymät

Kuopion seudun työllisyysnäkymät ovat selvästi keväistä paremmat. Työttömyyden arvioidaan vähenevän nopeasti tänä ja ensi vuonna. Muualla maakunnassa lasku on selvästi vähäisempää.

Yhteistyö tiivistyy Kuopion seudun ulkopuolella

Kuopion seudulla kuntien yhteistyöhön suhtaudutaan edelleen varauksellisesti. Muualla maakunnassa toiveet yhteistyön tiivistymisestä ovat lisääntyneet. Pohjois-Savossa panostetaan erityisesti seutukunnalliseen yhteistyöhön, minkä lisäksi yhteydet elinkeinoelämään lisääntyvät selvästi lähivuosina.

Kuopion seudulla valoisat investointinäkymät

Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit vilkastuvat tänä vuonna koko maakunnassa, Kuopion seudulla kasvu on kuitenkin nopeampaa kuin muissa kunnissa. Kaupan ja palveluiden panokset lisääntyvät Kuopion seudulla. Vuonna 1999 investointien kehitys heikentyy Kuopion seudun ulkopuolella. Pieniä kasvuodotuksia on vain teollisuudessa. Kuopion seudun näkymät ovat valoisammat kuin tänä vuonna. Asuntorakentamisen ja teollisuuden ohella myös kaupan ja palveluiden investoinnit lisääntyvät varsin ripeästi.

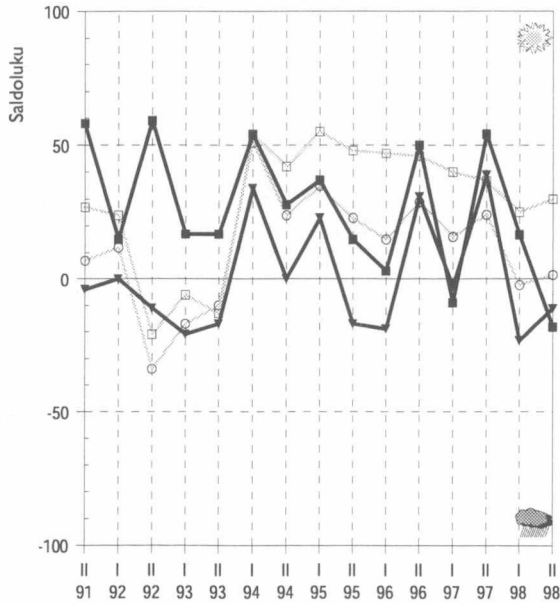
EU-myönteisyys lisääntynyt

Pohjois-Savossa suhtaudutaan aikaisempaa myönteisemmin Suomen EU-jäsenyyteen. Kuopion seudun ulkopuolella vaikutukset arvioitiin kielteisiksi viime keväänä, nyt jäsenyyden odotetaan hyödyttävän erityisesti elinkeinoelämän kehittämistä. Kuopion seudulla jäsenyyden vaikutukset ovat kuitenkin edelleen muita kuntia myönteisemmät.

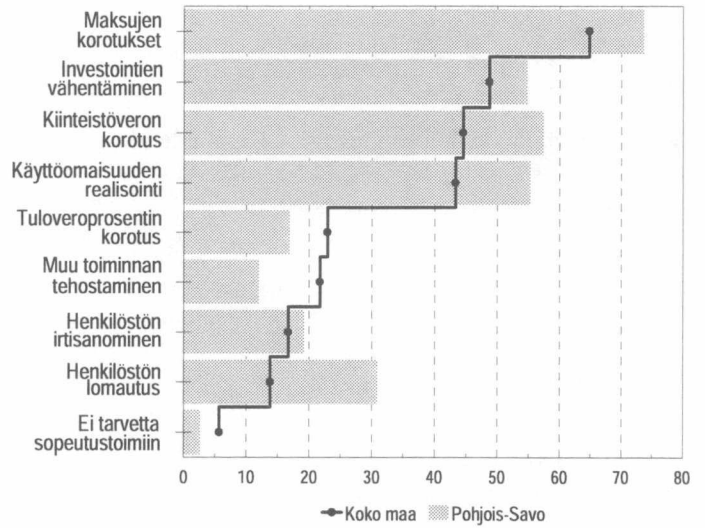

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

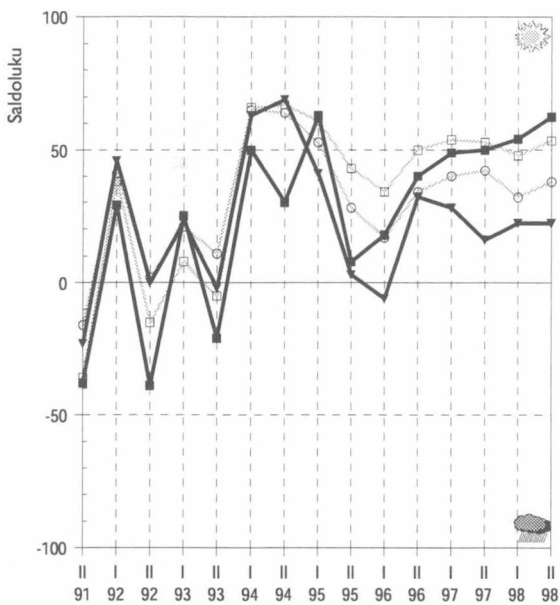
Kunnan tuleva kehitys

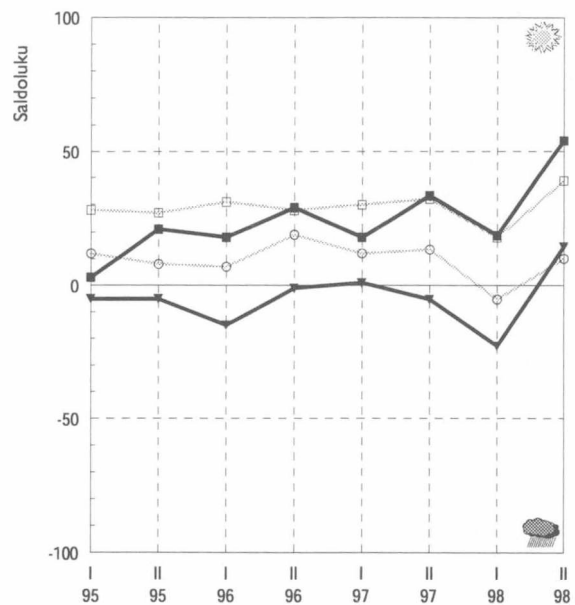
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan yleinen kehitys heikentyy selvästi lähivuosina. Kuntien talous kiristyy tuntuvasti, Joensuun seudun ulkopuolella verotulot vähenevät tänä ja ensi vuonna. Joensuun seudulla näkymät ovat paremmat. Joensuun seudulla taloutta tasapainotetaan erityisesti kiinteistöveron korotuksin. Kuntien maksuja nostetaan koko maakunnassa. Koulutoimen ongelmat lisääntyvät erityisesti Joensuun seudulla. Myös päivähoidon ja vanhusten hoidon tilanne arvioidaan vaikeaksi. Elinkeinoelämän edellytykset ovat huonontuneet Joensuun seudun ulkopuolella. Joensuun seudun työllisyysnäkymät ovat maan valoisimpia ja työttömyyden arvioidaan vähenevän selvästi tänä ja ensi vuonna. Joensuun seudun ulkopuolella kuntien yhteistyö sujuu aikaisempaa huonommin. Investoinnit vilkastuvat Joensuun seudulla vuonna 1999. Pohjois-Karjalan arvioidaan hyötyvän Suomen EU-jäsenyydestä.

Pohjois-Karjalan tuleva kehitys näyttää synkältä

Pohjois-Karjalan yleiset kehitysnäkymät ovat huonoimpia koko maassa. Arviot olivat synkät jo keväällä, mutta sen jälkeen näkemykset ovat muuttuneet yhä kielteisemmiksi. Joensuun seudun ulkopuolella näkymät ovat hieman huonommat kuin keskuseudulla.

Verotulot kasvavat Joensuun seudulla

Kuntien talous kiristyy selvästi lähitulevaisuudessa. Joensuun seudun näkymät ovat edelleen muita kuntia huonommat. Joensuun seudun ulkopuolella verotulojen arvioidaan vähenevän vuosina 1998–1999. Keskuseudulla verotulokehitys on keväisiä odotuksia parempi, tulojen arvioidaan kasvavan tänä ja ensi vuonna. Talousvaikeuksista huolimatta kuntien velkamäärän ei uskota oleellisesti muuttuvan. Sen sijaan useat kunnat turvautuvat tuloveroprosentin nostamiseen. Kolmannes vastaajista arvioi kuntansa korottavan tuloveroprosenttia kahden seuraavan vuoden aikana.

Joensuun seudulla kiristetään kiinteistöverotusta

Joensuun seudun kunnat korottavat kiinteistöveroa ensi vuonna. Koko maakunnassa kunnat yrittävät maksujen korotuksilla saamaan lisää tuloja. Myös investointeja vähentämällä ja realisoimalla käyttöomaisuutta haetaan helpotusta kiireään taloustilanteeseen. Ensi vuoden jälkeen henkilöstön irtisanomiset ja lomautukset lisääntyvät erityisesti Joensuun seudulla. Sen sijaan maksujen ja verojen korotuksia toteutetaan vähemmän.

Koulutoimen järjestämisessä vaikeuksia – Joensuun seudulla näkymät maan synkimmät

Sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen vaikeutuu koko maakunnassa. Joensuun seudulla päivähoidon ja vanhusten hoidon ongelmat ovat suurimmat. Muualla maakunnassa erityisesti terveydenhoito ja vanhusten hoito vaikeutuu. Elinkeinoelämän kehittäminen sujuu aikaisempaa huonommin Joensuun seudun ulkopuolella, näkymät ovat synkimmät syksystä 1995. Joensuun seudullakin kevään myönteiset arviot ovat nyt vaihtuneet varovaisemmiksi. Sen sijaan kuntien kaavoitustilanne on hyvä koko maakunnassa. Vastaajat arvioivat koulutoimeen kohdistuvan suurien paineiden lähivuosina. Tilanne on huonontunut koko maakunnassa ja Joensuun seudulla näkymät ovat maan huonoimmat.

Joensuun seudun työllisyysnäkymät maan valoisimpia

Joensuun seudun työllisyysnäkymät ovat maan valoisimpia. Työttömyyden arvioidaan vähenevän nopeasti vuosina 1998–1999. Muualla maakunnassa kehitys on hitaampaa. Näissä kunnissa työttömyyden ei odoteta juurikaan vähenevän tänä vuonna, lisäksi ensi vuonna lasku on vähäistä.

Seutukunnallista yhteistyö sujuu hyvin

Joensuun seudulla kuntien yhteistyö sujuu hyvin. Muualla maakunnassa näkymät ovat huonontuneet. Seutukunnallisen yhteistoiminnan arvioidaan sujuvan edelleen hyvin koko maakunnassa, Joensuun seudulla myös maakunnalliseen yhteistyöhön ollaan tyytyväisiä.

Investoinnit vilkastuvat Joensuun seudulla vuonna 1999

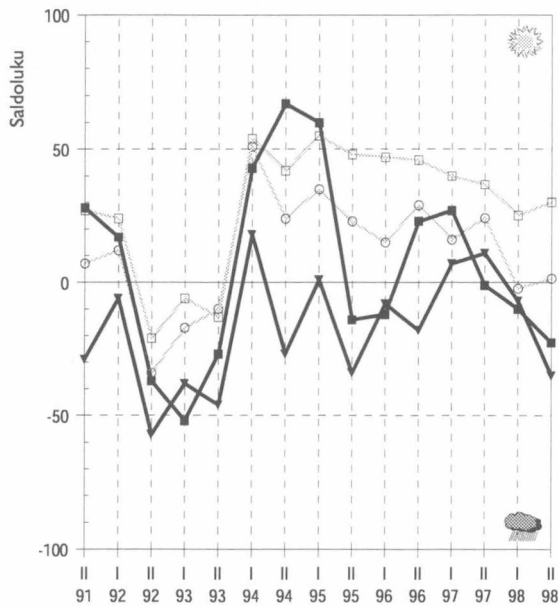
Pohjois-Karjalan investointikehitys heikentyy tänä vuonna. Kasvuodotuksia on vain teollisuudessa, muutoin investoinnit vähenevät. Ensi vuonna kehitys paranee Joensuun seudulla, investointien arvioidaan lisääntyvän ripeästi maataloutta lukuunottamatta. Muualla maakunnassa investoinnit vähenevät edelleen. Hidasta kasvua voi olla vain teollisuudessa.

Pohjois-Karjala hyötyy EU-jäsenyydestä

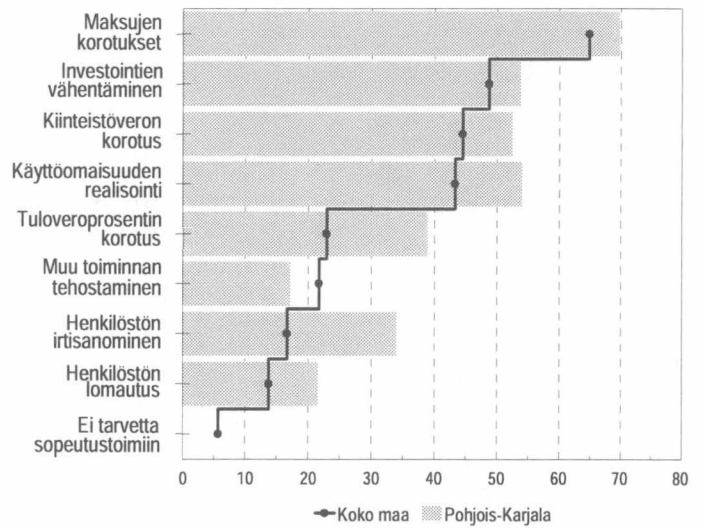
Pohjois-Karjalan arvioidaan hyötyvän Suomen EU-jäsenyydestä. Sen odotetaan vaikuttavan myönteisesti sekä kunnan omaan toimintaan että elinkeinoelämän kehittämiseen.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

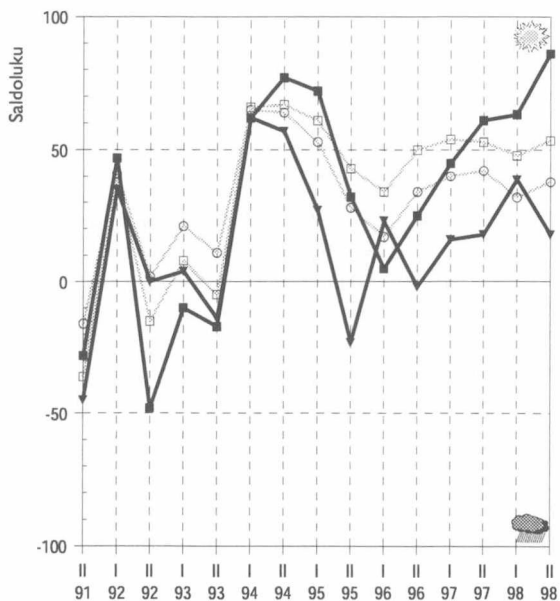
Kunnan tuleva kehitys

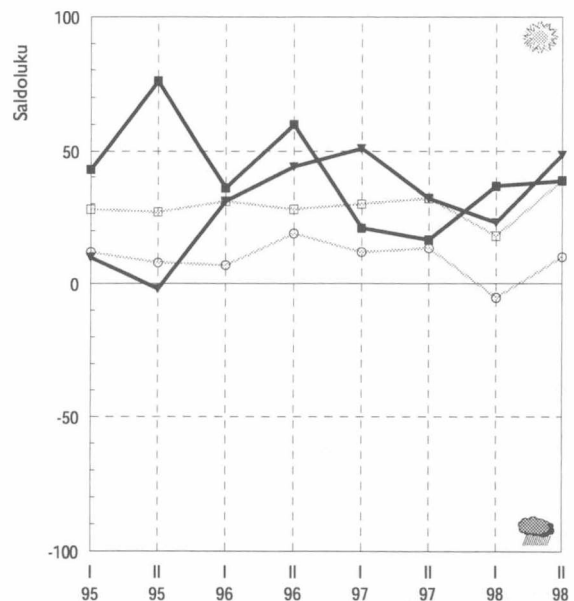
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Keski-Suomi

Jyväskylän seudun yleiset kehitysnäkymät ovat huonontuneet, muualla maakunnassa toiveet paremmasta ovat lisääntyneet. Keski-Suomen kuntien talous heikkenee selvästi lähivuosina. Verotulot lisääntyvät tänä vuonna vielä koko maakunnassa, mutta kehitys tyrehtyy ensi vuonna varsinkin Jyväskylän seudun ulkopuolella. Samaan aikaan velanotto kasvaa. Kunnat tasapainottavat talouttaan erityisesti maksuja korottamalla sekä investointeja vähentämällä. Jyväskylän seudulla useat kunnat kiristävät kiinteistöverotusta. Jyväskylän seudulla sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen aiheuttaa ongelmia, varsinkin päivähoidon huolestuttaa vastaajia. Muualla maakunnassa vanhusten hoidon ja terveydenhoidon vaikeudet lisääntyvät selvästi. Työttömyys alenee tänä vuonna koko maakunnassa. Investoinnit lisääntyvät tänä ja ensi vuonna maataloutta lukuunottamatta.

Kehitysnäkymät parantuneet Jyväskylän seudun ulkopuolella

Jyväskylän seudun ulkopuolella kehitysnäkymät ovat keväästä valoisimmat. Jyväskylän seudulla toiveet paremmasta ovat hiipuneet hiljalleen keväästä 1997.

Kuntien talous kiristyy lähitulevaisuudessa

Keski-Suomen kuntien rahoitustilanne heikkenee selvästi lähitulevaisuudessa. Jyväskylän seudun ulkopuolella näkymät ovat edelleen heikommat kuin keskuseudulla. Kuntien verotulot kasvavat tänä vuonna koko maakunnassa. Myönteinen kehitys jatkuu ensi vuonna Jyväskylän seudulla. Sen sijaan muualla maakunnassa verotulojen arvioidaan vähenevän, siellä myös velanotto lisääntyy tänä vuonna. Jyväskylän seudun ulkopuolella näin käy vuonna 1999. Tuloveroprosenttien nostamiseen lähivuosina suhtaudutaan varsin kielteisesti koko maakunnassa.

Talouden tasapainotetaan yleisimmillä maksuja korottamalla

Kunnat tasapainottavat talouttaan erityisesti maksuja korottamalla sekä investointeja vähentämällä. Jyväskylän seudulla useat kunnat kiristävät kiinteistöverotusta vuonna 1999. Ensi vuoden jälkeen tuloveroprosentin korotuspaineet lisääntyvät koko maakunnassa. Investointeja vähennetään erityisesti Jyväskylän seudun ulkopuolella. Yleisimpänä talouden tasapainottamiskeinona pidetään kuitenkin edelleen maksujen korottamista.

Jyväskylän seudulla sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen edellytykset heikentyvät

Jyväskylän seudulla sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen aiheuttaa ongelmia. Päivähoitotilanne on oleellisesti keväisiä arvioita huonompi. Muualla maakunnassa vanhusten hoito ja terveydenhoito askarruttavat vastaajia, sen sijaan päivähoitoon ongelmien ei odoteta enää lisääntyvän. Ympäristöasiat huolestuttavat vastaajia Jyväskylän seudulla. Muualla maakunnassa koulutoimen vaikeuksien arvioidaan lisääntyvän. Jyväskylän seudulla näkymät ovat kohenneet keväästä.

Jyväskylän seudulla työttömyys alenee nopeasti

Keski-Suomen työttömyys alenee selvästi tänä vuonna. Jyväskylän seudulla kehitys jatkuu myönteisenä myös ensi vuonna. Muualla maakunnassa työttömyyden lasku hidastuu vuonna 1999.

Kuntien yhteistyönäkymät heikentyneet Jyväskylän seudun ulkopuolella

Jyväskylän seudun kuntien yhteistyö sujuu aikaisempaa paremmin. Muualla maakunnassa näkymät ovat huonommat. Seutukunnallisen yhteistoiminnan arvioidaan tiivistyvän koko maakunnassa, muilta osin yhteistyöedellytykset ovat heikentyneet varsinkin Jyväskylän seudun ulkopuolella.

Investoinnit lisääntyvät tänä ja ensi vuonna

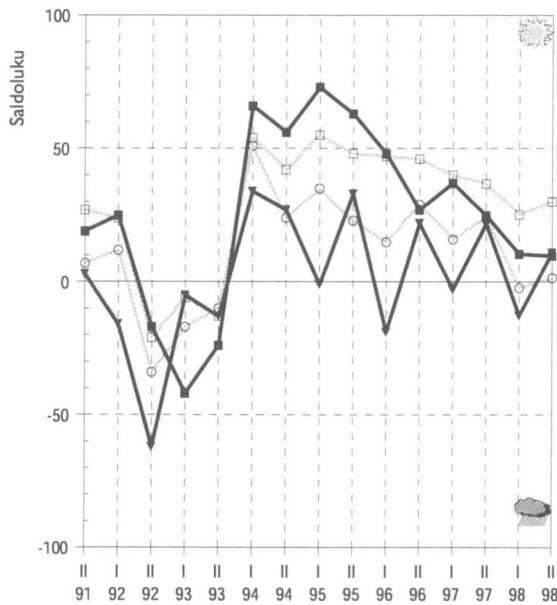
Keski-Suomen investointinäkymät ovat varsin valoisat. Investointien arvioidaan vilkastuvat kaikilla toimialoilla maataloutta lukuunottamatta. Jyväskylän seudulla kasvu on muita kuntia nopeampaa. Ensi vuonna kehitys jatkuu pitkälti samanlaisena. Kasvu saattaa kuitenkin hieman hidastua, lisäksi kaupan ja palveluiden investointien odotetaan vähenevän Jyväskylän seudun ulkopuolella.

Jyväskylän seudun ulkopuolella EU-jäsenyyteen suhtaudutaan aikaisempaa myönteisemmin

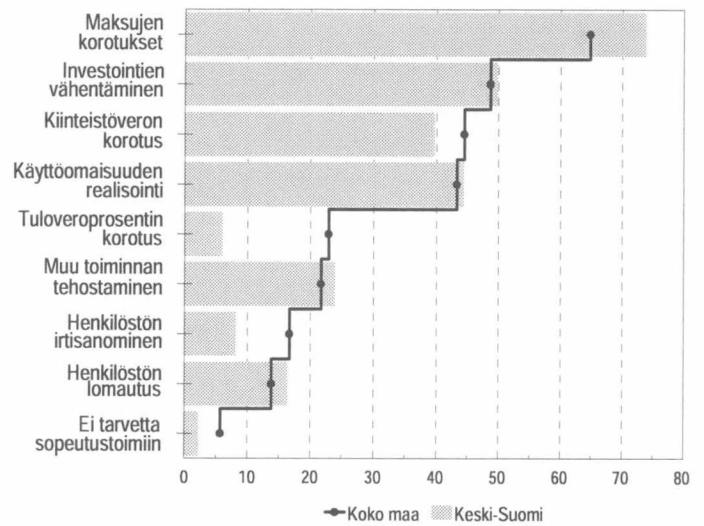
Jyväskylän seudulla Suomen EU-jäsenyyteen suhtaudutaan muita kuntia myönteisemmin. Keskuseudun ulkopuolella näkemykset ovat kuitenkin valoisimmat keväästä 1995. Jäsenyyden arvioidaan hyödyttävän erityisesti elinkeinoelämän kehittämistä. Kunnan oman toiminnan kannalta hyödyt ovat vähäisemmät.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

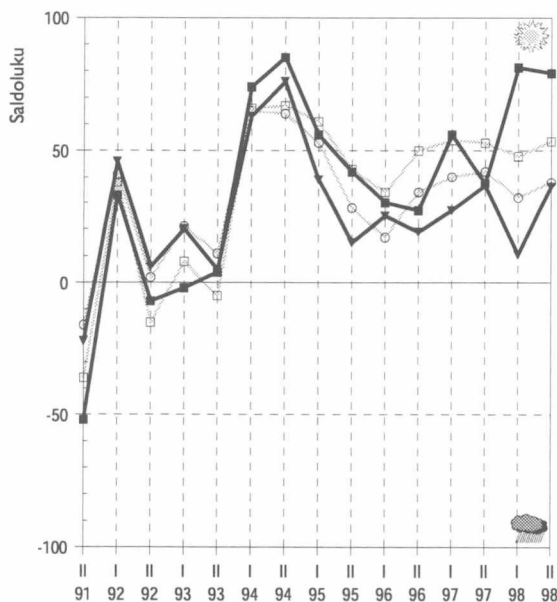
Kunnan tuleva kehitys

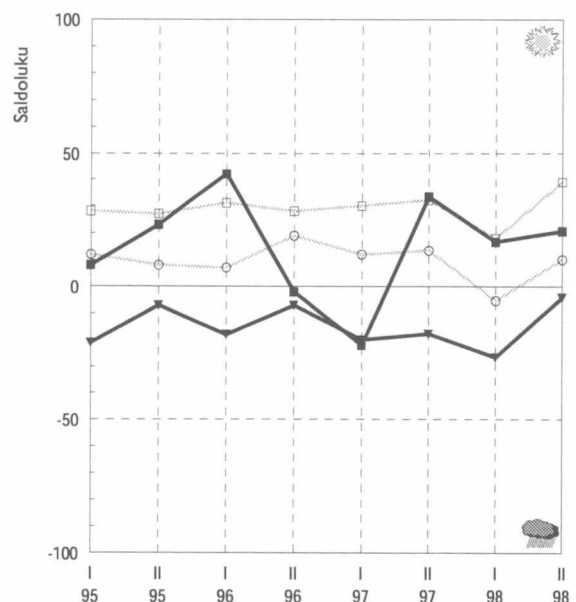
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Etelä-Pohjanmaa

Maakunnan yleiset kehitysnäkymät ovat parantuneet aikaisemmasta. Kuntien rahoitus tilanne on kuitenkin varsin heikko. Seinäjoen seudun ulkopuolella verotulojen arvioidaan vähenevän. Kuntien velanotto lisääntyy tänä ja ensi vuonna. Kunnat korottavat maksuja ensi vuonna, Seinäjoen seudulla useat kunnat joutuvat kiristämään myös verotusta. Sen sijaan henkilöstösäästöjen tarve arvioidaan vähäisiksi koko maakunnassa. Seinäjoen seudulla on muuta maakuntaa enemmän vaikeuksia palvelutuotannon järjestämisessä, etenkin terveydenhoidossa. Etelä-Pohjanmaan työllisyysnäkymät ovat valoisat, työttömyyden odotetaan helpottavan tänä ja ensi vuonna. Investoinnit lisääntyvät nopeasti tänä vuonna, mutta kasvu hidastuu vuonna 1999.

Kehitysnäkymät keväistä valoisimmat

Maakunnan yleiset kehitysnäkymät ovat parantuneet. Kehityksen ei odoteta enää heikentyvän, Seinäjoen seudun ulkopuolella kehityksen arvioidaan selvästi paranevan.

Kuntien rahoitusnäkymät ovat maan huonoimpia

Etelä-Pohjanmaan kuntien rahoitusasema on maan huonoimpia. Näkymät ovat heikentyneet viime keväästä ja ne ovat nyt synkimmät syksystä 1992. Tänä vuonna kuntien verotulot näyttävät kuitenkin lisääntyvän keväisiä arvioita enemmän. Seinäjoen seudulla myönteinen kehitys jatkuu myös vuonna 1999. Muualla maakunnassa verotulojen odotetaan vähenevän ensi vuonna. Kolmannes Seinäjoen seudun vastaajista arvioi kuntansa nostavan veroprosenttia ensi vuodelle. Muissa kunnissa korotuksista pääosin pidättydytään. Viidennes vastaajista arvioi kuntansa korottavan veroprosenttia vuonna 2000. Kuntien velka lisääntyy tänä ja ensi vuonna. Varsinkin Seinäjoen seudulla velanoton tarve on kasvanut selvästi viime keväästä.

Seinäjoen seudulla korotetaan verotusta ja maksuja

Seinäjoen seudulla kuntien taloutta tasapainotetaan ensi vuonna erityisesti verojen ja maksujen korotuksilla. Muualla maakunnassa veroja nostetaan harvemmin. Ensi vuoden jälkeen tasapainotuksessa käytetään useampia toimenpiteitä koko maakunnassa. Investointien vähentämisen ja omaisuuden myynnin ohella henkilöstösäästöt ovat vahvimmin esillä.

Seinäjoen seudun kunnilla muuta maakuntaa enemmän vaikeuksia palveluiden järjestämisessä

Seinäjoen seudulla sosiaali- ja terveyspalveluiden ongelmat lisääntyvät tulevaisuudessa, näkymät ovat oleellisesti huonommat kuin viime keväänä. Muualla maakunnassa tilanne näyttää paremmalta. Suurimmat vaikeudet koetaan olevan terveydenhoitopalveluissa. Seinäjoen seudulla elinkeinoelämän kehittäminen sujuu hyvin, sen sijaan kuntien kaavoitustilanne ja kunnallistekniikka askarruttavat aikaisempaa enemmän. Myös asumistilanteen arvioidaan heikentyvän keskuseudulla. Koulutoimen näkymät ovat synkentyneet koko maakunnassa, odotukset ovat nyt huonoimmat syksystä 1991.

Työttömyys helpottaa tänä ja ensi vuonna

Etelä-Pohjanmaan työllisyysnäkymät ovat valoisat, työttömyyden arvioidaan helpottavan selvästi koko maakunnassa vuosina 1998–1999.

Yhteistyönäkymät heikentyneet koko maakunnassa

Etelä-Pohjanmaan yhteistyönäkymät ovat heikentyneet viime keväästä. Tästä huolimatta kunnissa arvioidaan olevan haluja tehdä yhteistyötä varsin laajasti. Seutukunnallisen yhteistyön ohella myös kansainvälisten yhteyksien ja suhteiden elinkeinoelämän kanssa odotetaan tiivistyvän. Maakunnalliseen yhteistoimintaan suhtaudutaan varauksellisesti.

Investointien kasvu ripeää tänä vuonna – kehitys heikentyi vuonna 1999

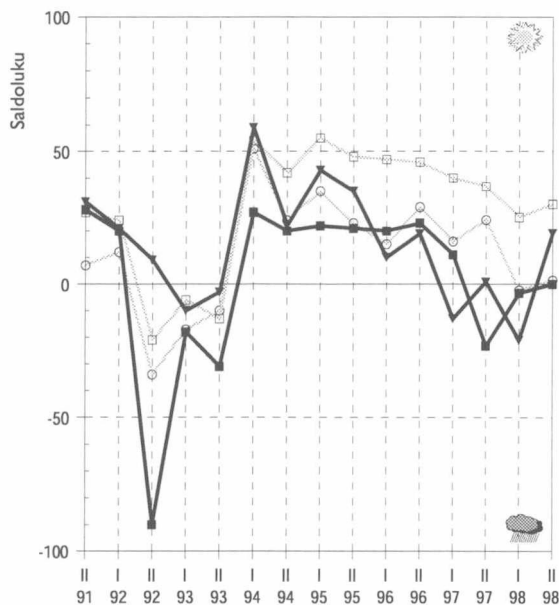
Etelä-Pohjanmaan investointinäkymät ovat erittäin valoisat tänä vuonna. Seinäjoen seudulla investoinnit kasvavat kaikilla toimialoilla, muualla maakunnassa vain kaupan ja palveluiden investoinnit vähenevät. Ensi vuonna kehitys heikentyy. Investointien kasvu on selvästi hitaampaa. Eniten kasvavat teollisuuden panostukset.

EU-jäsenyyteen suhtaudutaan aikaisempaa myönteisemmin

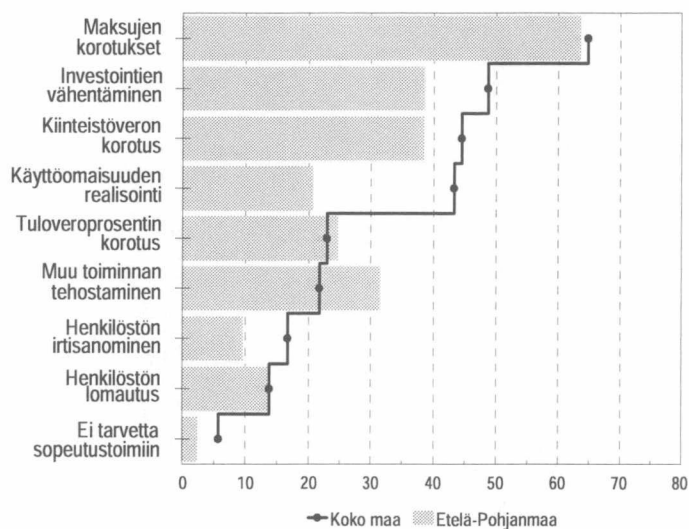
Suhtautuminen Suomen EU-jäsenyyteen on muuttunut selvästi myönteisemmäksi koko maakunnassa. Jäsenyyden arvioidaan hyödyttävän erityisesti elinkeinoelämän kehittämistä, etenkin Seinäjoen seudulla. Muualla maakunnassa vielä viime keväänä jäsenyyden arviottiin vaikuttavan erittäin kielteisesti kunnan omaan toimintaan, nyt siitä uskotaan olevan jopa hyötyä kunnalle.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

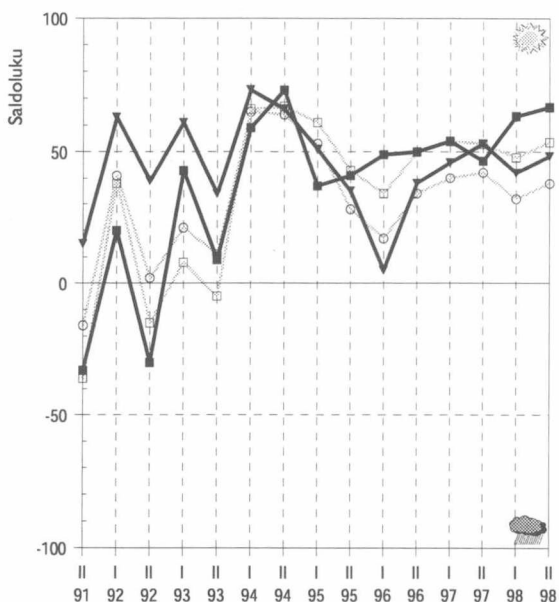
Kunnan tuleva kehitys

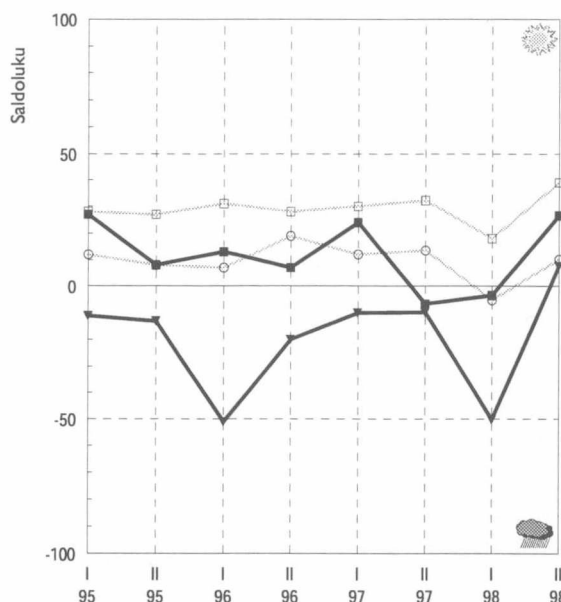
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Pohjanmaa

Vaasan seudun yleiset kehitysnäkymät ovat varsin synkät, muualla odotukset ovat valoisammat. Vaasan seudun kuntien rahoitustilanne on huonompi kuin muissa kunnissa. Keskusseudulla verotulokehitys on maan heikoimpia. Talouden kiristyessä kunnat joutuvat ottamaan lisää velkaa. Vaasan seudulla lähes kaikki vastaajat arvioivat kuntansa tasapainottavan talouttaan kiinteistöveron ja maksujen korotuksilla. Vaasan seudulla työllisyyskehitys on myönteisempää kuin muualla maakunnassa. Investoinnit vilkastuvat Vaasan seudun ulkopuolella. EU-jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan kielteisesti kunnan omaan toimintaan.

Vaasan seudun kehitysnäkymät synkät

Pohjanmaan yleiset kehitysnäkymät ovat ristiriitaiset. Vaasan seudulla arviot ovat edelleen synkimmät, lisäksi vaikeuksien odotetaan entisestään lisääntyvän lähivuosina. Muualla maakunnassa toiveet paremmasta ovat kasvaneet jonkin verran keväästä.

Vaasan seudun kuntien rahoitustilanne heikentyy

Pohjanmaalla näkemykset kuntien talouskehityksestä ovat ristiriitaiset. Vaasan seudulla ongelmien arvioidaan lisääntyvän selvästi seuraavan 2–3 vuoden aikana. Muissa kunnissa näkymät ovat selvästi valoisammat, odotukset paremmasta ovat lisääntyneet viime keväästä. Vaasan seudulla kuntien verotulokehitys on maan heikoimpia. Tänä vuonna niiden kasvu jää vähäiseksi, lisäksi verotulojen arvioidaan vähenevän selvästi vuonna 1999. Muissa kunnissa tulot pysyvät suunnilleen viime vuotisella tasolla. Talouden kiristyessä kunnat joutuvat lisäämään velanottoaan. Vaasan seudulla velan kasvu on suurimpia koko maassa. Kunnat joutuvat turvautumaan myös tuloveroprosentin korotuksiin. Vaasan seudulla prosenteja nostetaan muita kuntia useammin. Korotuspaineet näyttävät kasvavan erityisesti vuonna 2000.

Kuntien investointeja siirretään myöhemmäksi

Vaasan seudulla lähes kaikki vastaajat arvioivat kuntien tasapainottavan taloutaan ensi vuonna kiinteistöveron ja maksujen korotuksilla. Useat kunnat siirtävät investointejaan myöhemmäksi. Muualla maakunnassa keskeisimpänä keinona nähdään maksujen korotukset. Vuoden 1999 jälkeen paineet tuloverotuksen kiristämiseen kasvaa koko maa-

kunnassa. Vaasan seudulla joudutaan turvautumaan myös irtisanomisiin. Keskeisin keino näyttää kuitenkin olevan investointien vähentäminen.

Vanhusten huollon järjestämisessä ongelmia

Vanhusten huollon ongelmat lisääntyvät lähivuosina koko maakunnassa. Varsinkin Vaasan seudun ulkopuolella näkymät ovat synkät. Terveystilan tilanne on hieman parempi. Vähiten vaikeuksia nähdään kuitenkin päivähoiton järjestämisessä. Ympäristöasioiden tila nähdään eri tavoin Pohjanmaalla. Vaasan seudulla ongelmien arvioidaan lisääntyvän, muualla maakunnassa tilanne on parantunut oleellisesti aikaisemmassa. Vaasan seudulla koulutoimen vaikeuksien arvioidaan hiljalleen olevan poistumassa, muualla maakunnassa ongelmat ovat suuremmat. Vaasan seudulla vapaa-aikatoimen näkymät ovat huonommat syksystä 1993.

Vaasan seudun työllisyysnäkymät parantuneet

Vaasan seudun työllisyyskehitys näyttää keväisiä arvioita valoisammalta. Tuolloin työttömyyden arvioitiin pysyvän vuosina 1998–1999 suunnilleen viime vuotisella tasolla. Nyt sen odotetaan vähenevän selvästi molempina vuosina. Muualla maakunnassa työttömyyden lasku on hitaampaa.

Vaasan seudulla kuntien yhteistyö sujuu hyvin

Kuntien yhteistyö sujuu aikaisempaa paremmin Vaasan seudulla, näkymät ovat valoisimmat syksystä 1991. Muualla maakunnassa yhteistyöhön suhtaudutaan varauksellisemmin. Vaasan seudun ulkopuolella seutukunnallista yhteistoimintaa pidetään tärkeänä, muilta osin toiveet ovat laskeneet. Kansainvälisiä

yhteyksiä ei pidetä yhtä merkittävinä kuin aikaisemmin, varsinkin Vaasan seudulla yhteistyön odotetaan vähenevän selvästi. Vaasan seudulla seutukunnallisen yhteistyön toivotaan tiivistyvän, sen sijaan usko maakunnalliseen yhteistoimintaan on vähentynyt.

Investoinnit vilkastuvat Vaasan seudun ulkopuolella

Vaasan seudulla investoinnit lisääntyvät tänä vuonna kaikilla toimialoilla maataloutta lukuunottamatta. Muualla maakunnassa asuntorakentamisen ja teollisuuden investoinnit vilkastuvat. Ensi vuonna kehityksen odotetaan muuttuvan huonommaksi Vaasan seudulla. Vain teollisuuden panostukset kasvavat. Muissa kunnissa tilanne on valoisampi. Asuntorakentamisen, teollisuuden sekä kaupan ja palvelujen investointien arvioidaan lisääntyvän.

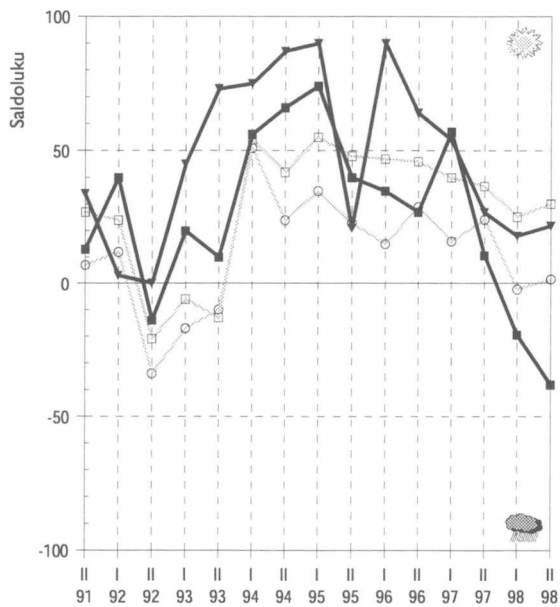
EU-jäsenyys vaikuttaa kielteisesti kunnan toimintaan

Pohjanmaalla suhtaudutaan ristiriitaisesti Suomen EU-jäsenyyteen. Sen arvioidaan hyödyttävän elinkeinoelämän kehittämistä, sen sijaan kunnan oman toiminnan kannalta vaikutukset ovat kielteiset.

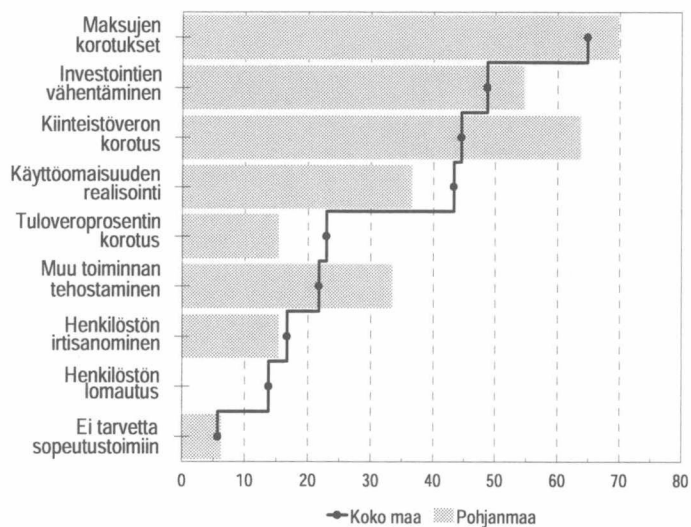

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

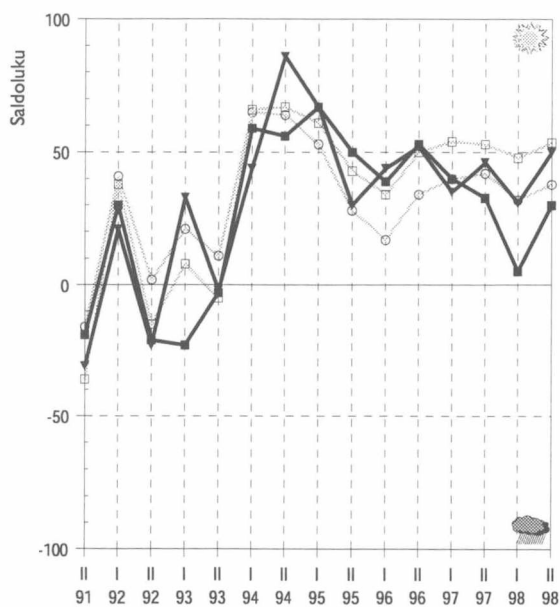
Kunnan tuleva kehitys

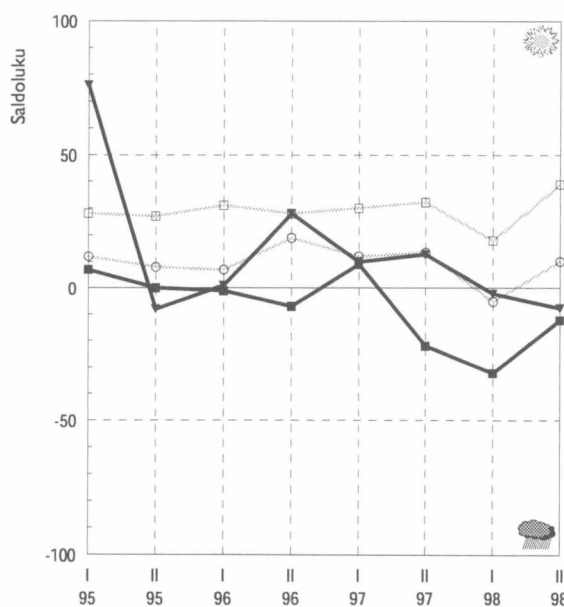
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Keski-Pohjanmaa

Maakunnan yleiset kehitysnäkymät ovat maan valoisimpia. Kokkolan seudun kuntien taloustilanne on selvästi parempi kuin muissa kunnissa. Verotulot lisääntyvät tänä ja ensi vuonna koko maakunnassa. Kokkolan seudun ulkopuolella velka kasvaa selvästi enemmän kuin keskuseudulla. Kunnat korottavat maksuja ja vähentävät investointeja tasapainottaessaan talouttaan. Terveystien järjestäminen vaikeutuu Keski-Pohjanmaalla. Työttömyys vähenee koko maakunnassa. Kuntien yhteistyö sujuu hyvin, eniten painotetaan seutukunnallisten yhteyksien merkitystä. Investointinäkymät heikentyvät ensi vuonna. Vain teollisuuden panostusten odotetaan lisääntyvän. Keski-Pohjanmaalla Suomen EU-jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan myönteisesti elinkeinoelämän kehittämiseen.

Keski-Pohjanmaalla valoisat kehitysnäkymät

Keski-Pohjanmaan yleiset kehitysnäkymät ovat nyt maan valoisimpia. Odotukset paremmasta ovat voimistuneet selvästi viime keväästä. Näkemykset ovat samansuuntaiset koko maakunnassa.

Kuntien velanotto lisääntyy

Näkemykset kuntien taloudesta ovat edelleen ristiriitaiset. Kokkolan seudulla näkymät ovat valoisimpia koko maassa. Muissa kunnissa rahoitusongelmien arvioidaan lisääntyvän nopeasti. Kuntien verotulot lisääntyvät tänä ja ensi vuonna koko maakunnassa, Kokkolan seudulla kasvuodotukset ovat suuremmat kuin muissa kunnissa. Kunnat suhtautuvat varsin kielteisesti tuloveroprosentin nostamiseen. Korotuksia ei juurikaan toteuteta ensi vuonna, sen sijaan vuonna 2000 noin viidennes kunnista harkitsee veroprosentin nostamista. Talouden kiristyminen heijastuu velanottoon. Velan arvioidaan kasvavan tänä ja ensi vuonna koko maakunnassa, Kokkolan seudun ulkopuolella velka lisääntyy selvästi enemmän kuin keskuseudulla.

Verotuksen arvioidaan kiristyvän Kokkolan seudun ulkopuolella ensi vuoden jälkeen

Kunnat korottavat maksujaan ensi vuonna tasapainottaessaan talouttaan. Muita keskeisiä keinoja ovat erityisesti investointien vähentäminen ja käyttöomaisuuden myynti. Ensi vuoden jälkeen Kokkolan seudun ulkopuolella vastaajat arvioivat kuntansa joutuvan kiristämään verotusta. Myös henkilöstön lomautusten odotetaan yleistyvän. Kokkolan seudulla taloutta tasapainotetaan ensisijaisesti maksujen korotuksilla ja investointeja supistamalla.

Terveystien ongelmien lisääntyvät

Terveystien järjestäminen vaikeutuu Keski-Pohjanmaalla. Kokkolan seudun ulkopuolella tilanne on heikentynyt keväästä. Päivähoidon näkymät on maan parhaimpia. Kokkolan seudulla ongelmien arvioidaan vähenevän selvästi. Elinkeinoelämän edellytykset heikentyvät koko maakunnassa, ongelmat ovat kuitenkin suurimmat Kokkolan seudun ulkopuolella. Kokkolan seudulla koulutoimen näkymät ovat maan valoisimpia, ongelmien arvioidaan vähenevän lähivuosina.

Työttömyys helpottaa tänä ja ensi vuonna

Työllisyysnäkymät ovat parantuneet viime keväästä koko maakunnassa. Vuonna 1998 työttömyyden arvioidaan helpottavan eniten Kokkolan seudun ulkopuolella. Ensi vuonna väheneminen on suurinta Kokkolan seudulla.

Kuntien yhteistyönäkymät valoisat

Keski-Pohjanmaalla luotetaan kuntien yhteistyöhön. Valoisimmat näkymät ovat Kokkolan seudulla, mutta myös muualla maakunnassa yhteistyön odotetaan lujittuvan. Eniten painotetaan seutukunnallista yhteistyötä, Kokkolan seudun ulkopuolella lähes kaikki vastaajat arvioivat sen tiivistyvän lähivuosina. Koko maakunnassa pidetään tärkeinä myös suhteita elinkeinoelämään. Kokkolan seudun ulkopuolella kansainvälisiä yhteyksiä korostetaan aikaisempaa enemmän.

Investointinäkymät heikentyvät vuonna 1999

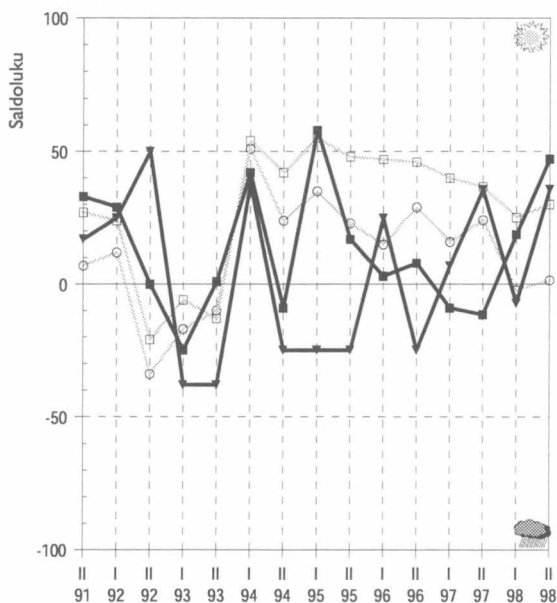
Kokkolan seudulla investointien odotetaan lisääntyvän tänä vuonna kaupan ja palveluiden aloja lukuunottamatta. Eniten kasvavat asuntorakentamisen ja teollisuuden investoinnit. Muissa kunnissa teollisuuden panostukset lisääntyvät selvästi, näkymät ovat parhaimmat keväästä 1994. Ensi vuonna investointien kasvu jää vähäiseksi. Kokkolan seudulla teollisuuden investoinnit lisääntyvät kuitenkin ripeästi.

EU-jäsenyys vaikuttaa myönteisesti elinkeinoelämän kehittämiseen

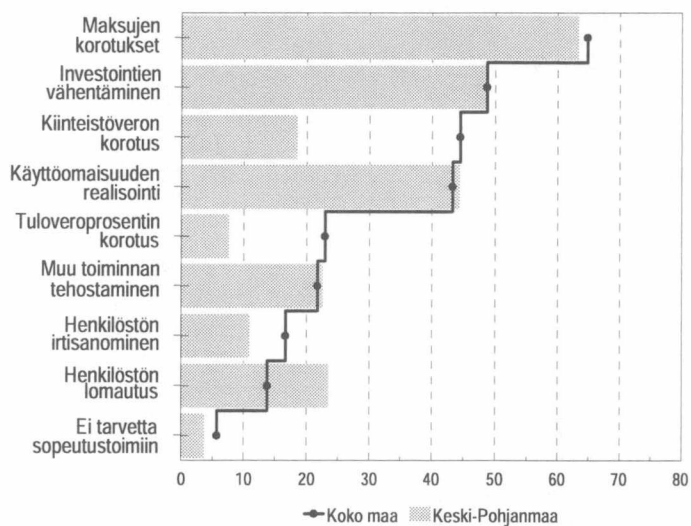
Keski-Pohjanmaan elinkeinoelämä hyötyy Suomen EU-jäsenyydestä. Kokkolan seudulla vaikutukset arvioidaan myönteisiksi myös kunnan toiminnalle. Muualla maakunnassa arviot ovat kielteisemmät.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

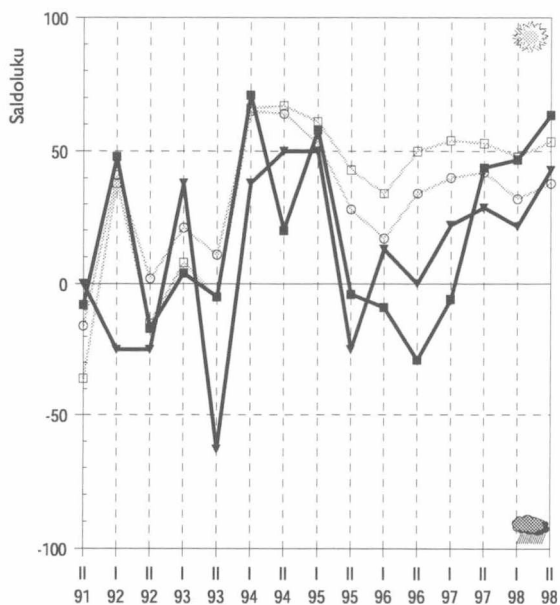
Kunnan tuleva kehitys

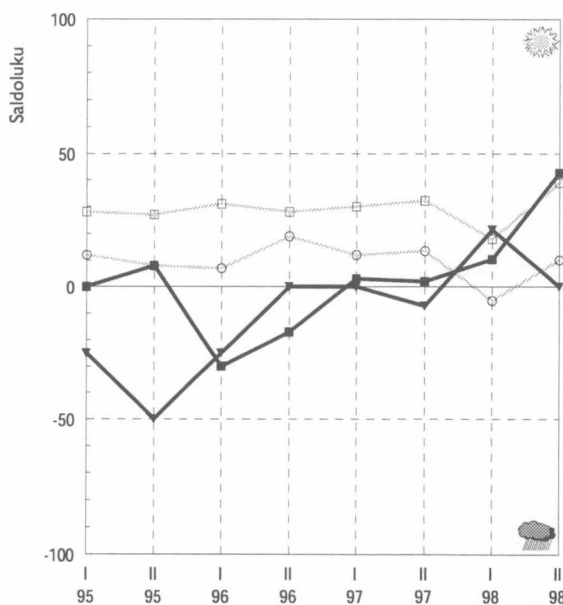
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Pohjois-Pohjanmaa

Maakunnan yleiset kehitysnäkymät ovat maan valoisimpia. Kuntien talous on kohentunut keväästä, rahoitus-tilanteen arvioidaan kuitenkin kiristyvän lähivuosina. Oulun seudulla verotulot kasvavat ripeästi tänä ja ensi vuonna. Muualla maakunnassa tulot vähenevät, siellä kunnat joutuvatkin ottamaan lisää velkaa. Kunnat tasapainottavat talouttaan erityisesti maksuja korottamalla, Oulun seudulla myös kiinteistöverotusta kiristämällä. Kuntien tiukka talous heijastuu osaltaan palvelutuotantoon. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä on vaikeuksia lähivuosina. Työttömyys alenee nopeasti Oulun seudulla. Kuntien yhteistyö sujuu hyvin koko maakunnassa, yhteyksiä elinkeinoelämään pyritään tiivistämään. Asuntorakentaminen vilkastuu tänä vuonna koko maakunnassa. Pohjois-Pohjanmaan elinkeinoelämä hyötyy Suomen EU-jäsenyydestä.

Oulun seudun kehitysnäkymät huonontuneet

Pohjois-Pohjanmaan yleiset kehitysnäkymät ovat valoisat. Oulun seudulla kehitys on maan parhaimpia, arviot ovat parantuneet keväästä. Muualla maakunnassa näkemykset ovat selvästi varovaisemmat.

Oulun seudun ulkopuolella heikko verotulokehitys

Kuntien talous kiristyy lähitulevaisuudessa, vaikka rahoitusnäkymät ovatkin nyt selvästi keväästä valoisimmat koko maakunnassa, Oulun seudulla odotukset olivat edellisen kerran yhtä myönteiset keväällä 1994. Kuntien verotulot kasvavat ripeästi tänä ja ensi vuonna. Muissa kunnissa ne vähenevät molempina vuosina. Nämä kunnat joutuvatkin turvautumaan velanottoon, velka kasvaa selvästi vuosina 1998–1999. Lisäksi paineet tuloveroprosentin korottamiseen lisääntyvät erityisesti vuonna 2000.

Kunnat nostavat maksujaan

Oulun seudun kunnat tasapainottavat talouttaan ensi vuonna maksujen korotuksilla ja kiinteistöverotusta kiristämällä. Muualla maakunnassa painotukset eivät ole yhtä selvät. Näissä kunnissa yleisiä keinoja ovat myös investointien vähentäminen ja käyttöomaisuuden realisointi. Muutaman seuraavan vuoden aikana tasapainotustoimenpiteet eivät juurikaan muutu. Oulun seudun ulkopuolella verojen korotuspaineiden arvioidaan kuitenkin lisääntyvän.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen vaikeutuu lähivuosina

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen vaikeutuu lähivuosina. Ongelmien arvioidaan lisääntyvän selvästi koko maakunnassa. Huonoin tilanne on terveydenhoidossa. Koulutoimen näkymät ovat parantuneet kevään jälkeen Oulun seudulla, muualla maakunnassa vaikeuksien arvioidaan lisääntyvän lähivuosina. Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen järjestämisen ongelmat kasvavat erityisesti Oulun seudulla.

Oulun seudulla valoisat työllisyysnäkymät

Työllisyyskehityksen arvioidaan parantuneet viime keväästä erityisesti Oulun seudulla. Työttömyys alenee selvästi vuosina 1998–1999. Muissa kunnissa lasku on selvästi hitaampaa.

Yhteyksiä elinkeinoelämän kanssa pyritään tiivistämään

Kuntien yhteistyö sujuu varsin hyvin. Oulun seudulla yhteistyön odotetaan vahvistavan jonkin verran keväästä. Pohjois-Pohjanmaalla korostetaan suhteita elinkeinoelämän kanssa, myös seutukunnallisen yhteistyön tiivistämistä pidetään tärkeänä. Kansainvälisten yhteyksien odotetaan hieman vähenevän aikaisemmasta.

Teollisuuden ja asuntorakentamisen investoinnit lisääntyvät erityisesti Oulun seudulla

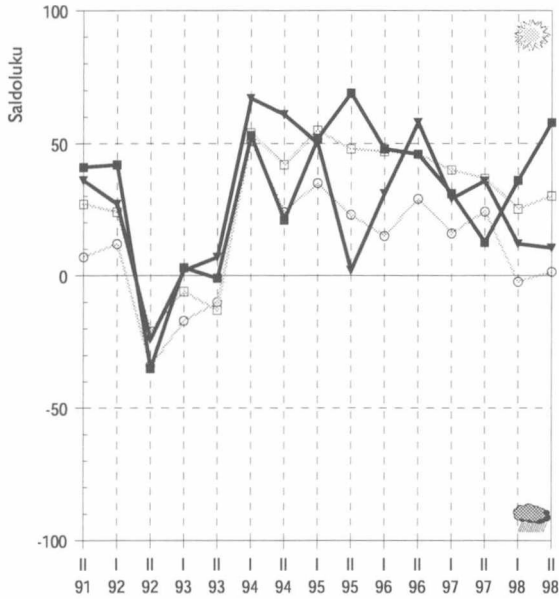
Asuntorakentaminen vilkastuu tänä vuonna koko maakunnassa, Teollisuuden investoinnit lisääntyvät lähinnä Oulun seudulla. Muutoin investointien ei odoteta juurikaan kasvavan. Ensi vuoden osalta näkemykset ovat samansuuntaiset. Asuntorakentamisen ja teollisuuden investoinnit lisääntyvät erityisesti Oulun seudulla.

Elinkeinoelämä hyötyy EU-jäsenyydestä

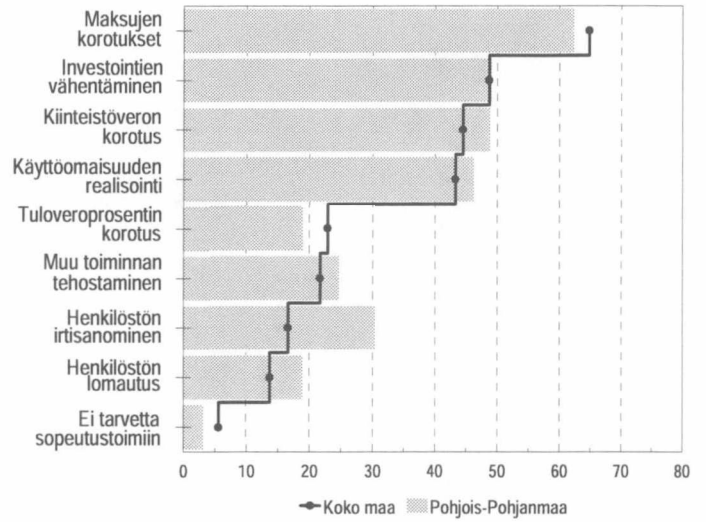
Pohjois-Pohjanmaalla suhtaudutaan varsin myönteisesti EU-jäsenyyteen. Jäsenyyden hyödyt arvioidaan suuriksi elinkeinoelämän kehittymisen kannalta. Kunnan toiminnalle jäsenyyden merkitys on vähäisempi varsinkin Oulun seudun ulkopuolella.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

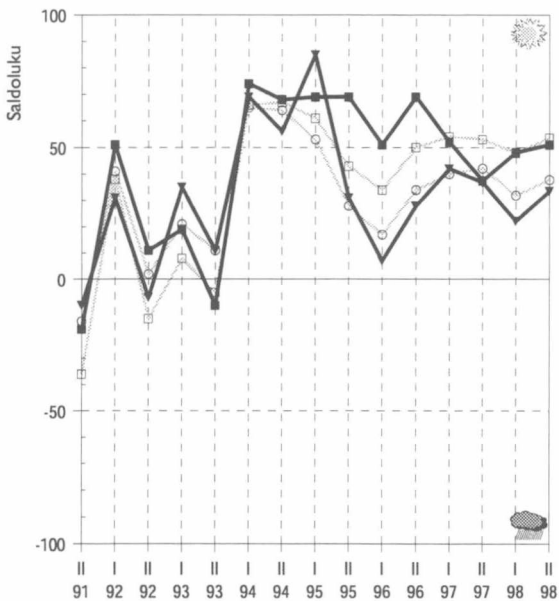
Kunnan tuleva kehitys

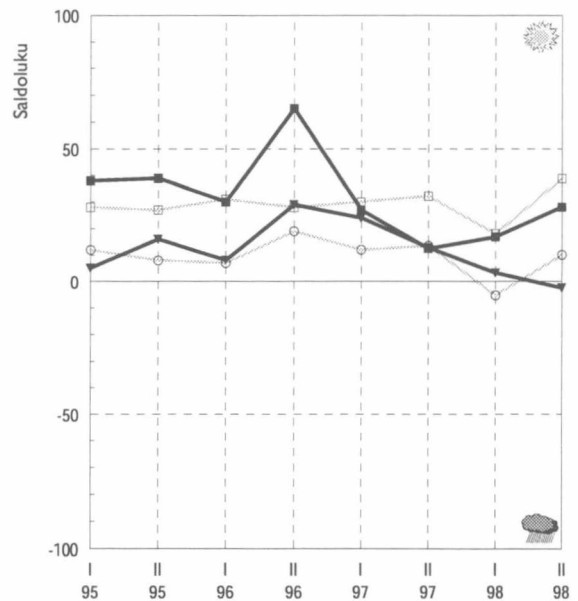
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Kainuu

Kajaanin seudun yleiset kehitysnäkymät ovat maan parhaimpia. Muualla maakunnassa arviot ovat synkimät koko maassa. Kainuun kuntien talouden arvioidaan olevan erittäin kireä. Verotulot kasvavat vielä Kajaanin seudulla, sen sijaan muissa kunnissa niiden odotetaan vähenevän. Kajaanin seudulla kaikki vastaajat arvioivat kuntansa kiristävän kiinteistöverotusta. Myös maksuja korotetaan. Muissa kunnissa keskeisin keino on käyttöomaisuuden myynti. Vanhusten hoidon tilanne näyttää synkältä. Kajaanin seudulla myös terveydenhoidon vaikeudet lisääntyvät selvästi. Työttömyys helpottaa koko maakunnassa tänä vuonna. Sen sijaan investointikehityksen arvioidaan heikkenevän ensi vuonna.

Kainuun kehitys eriytyvässä

Kainuun yleiset kehitysnäkymät ovat ristiriitaiset. Kajaanin seudun näkymät ovat maan valoisimpia, sen sijaan muualla maakunnassa synkimmät koko maassa. Kajaanin seudulla toiveet ovat oleellisesti keväistä valoisammat.

Kuntien talousnäkymät synkät

Kainuun kuntien taloustilanne on maan synkimpiä. Rahoitusongelmat lisääntyvät nopeasti koko maakunnassa. Kuntien verotulot kasvavat Kajaanin seudulla tänä ja ensi vuonna. Vastaavasti muissa kunnissa niiden arvioidaan vähenevän, varsinkin ensi vuoden tulokehitys näyttää synkältä. Runsas kolmannes vastaajista arvioi kuntansa korottavan tuloveroprosenttia vuonna 1999. Lisäksi Kajaanin seudun ulkopuolella viidennes kunnista saattaa nostaa prosenttia myös vuonna 2000. Kuntien velanotto lisääntyy selvästi vuonna 1999 koko maakunnassa.

Kajaanin seudulla nostetaan kiinteistöveroä ensi vuonna

Kajaanin seudulla kaikki vastaajat arvioivat kuntansa tasapainottavan taloutaan kiristämällä kiinteistöverotusta. Myös maksuja korotetaan ensi vuonna. Muualla maakunnassa keskeisiä keinoja ovat käyttöomaisuuden myynti ja maksujen korotukset. Vuoden 1999 jälkeen henkilöstösäästöjen arvioidaan yleistyvän varsinkin Kajaanin seudulla. Näissä kunnissa myös omaisuuden myyntiin ja investointien vähentämiseen turvaututaan tämän vuotista useammin. Muualla maakunnassa verotusta saatetaan kiristää maksujen nostojen ohella.

Kainuun kunnilla vaikeuksia järjestää palveluitaan

Vanhusten hoidon tilanne näyttää synkältä Kainuussa. Lähes kaikki vastaajat arvioivat vaikeuksien lisääntyvän lähivuosina. Näkemykset terveydenhoidon kehittymisestä ovat ristiriitaiset. Kajaanin seudulla vaikeuksien odotetaan vähenevän, sen sijaan muualla maakunnassa kaikki vastaajat arvioivat ongelmien kasvavan tulevaisuudessa. Päivähoitotilanne huolestuttaa lähinnä Kajaanin seudulla.

Kainuun elinkeinoelämän näkymät ovat heikentyneet selvästi viime keväästä. Kajaanin seudun ulkopuolella kehittämisedellytykset ovat heikoimmat. Kajaanin seudun kuntien kaavoitus- ja asumistilanne on myönteinen. Sen sijaan kunnallistekniikka huolestuttaa vastaajia koko maakunnassa. Kainuun kuntien koulutoimen näkymät ovat maan huonoimpia. Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen vaikeudet lisääntyvät Kajaanin seudun ulkopuolella.

Työttömyys helpottaa Kainuussa

Kainuun työllisyysnäkymät ovat varsin valoisat. Työttömyys alenee nopeasti koko maakunnassa tänä vuonna. Ensi vuonna kehitys pysyy myönteisenä Kajaanin seudulla, muissa kunnissa työttömyyden lasku hidastuu selvästi.

Kajaanin seudulla yhteistyön toivotaan vilkastuvan

Kuntien yhteistyönäkymät ovat aikaisempaa valoisammat, Kajaanin seudulla arviot ovat parantuneet oleellisesti viime keväästä. Seutukunnallisten yhteyksien toivotaan pysyvän vilkkaina tulevaisuudessa. Näiden lisäksi Kainuussa painotetaan yhteydenpitoa elinkeinoelämään ja kansainvälistä yhteistyötä.

Investointinäkymät heikentyvät ensi vuonna

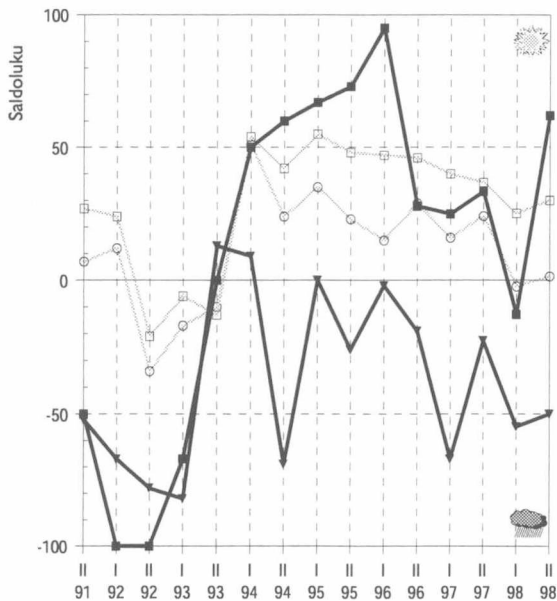
Kajaanin seudulla investoinnit vilkastuvat tänä vuonna maataloutta lukuunottamatta. Erityisesti asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden näkymät ovat valoisat. Muissa kunnissa kasvuodotukset ovat selvästi heikommat. Ensi vuonna investointien kasvun arvioidaan hidastuvan myös Kajaanin seudulla.

Kajaanin seudulla suuret odotukset EU-jäsenyydestä

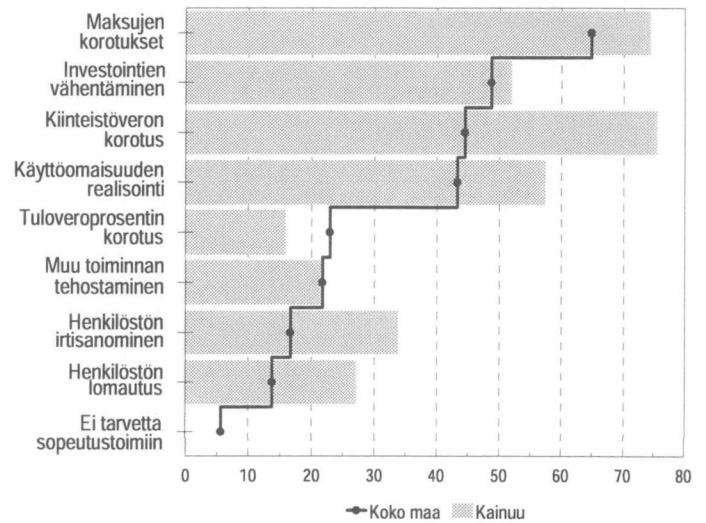
Kajaanin seutu arvioi hyötyvänsä Suomen EU-jäsenyydestä. Näkemykset ovat myönteisimmät koko maassa. Muualla maakunnassa odotukset ovat varovaisemmat, mutta näidenkin kuntien arvioidaan hyötyvän jäsenyydestä.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

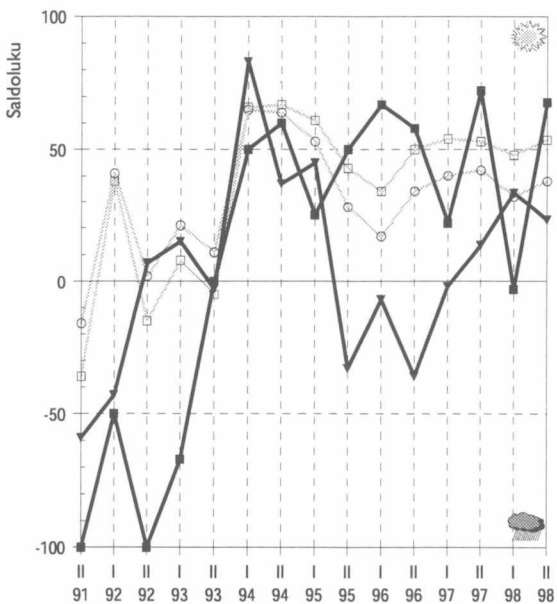
Kunnan tuleva kehitys

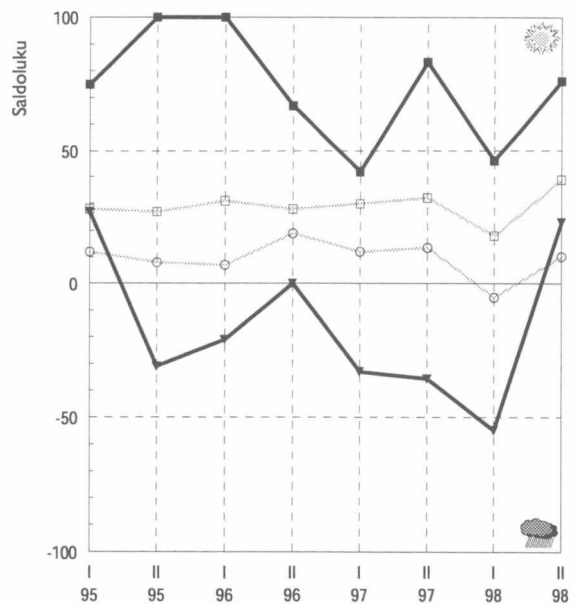
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Lappi

Lapin yleiset kehitysnäkymät ovat heikentyneet keväästä, nyt näkemykset ovat synkimmät syksystä 1991. Kuntien talouden arvioidaan kiristyvän. Verotulojen kasvu pysähtyy ensi vuonna. Talouden tiukentuessa kunnat joutuvat ottamaan lisää velkaa. Keskusseuduilla verotusta joudutaan kiristämään ensi vuonna, useissa kunnissa nostetaan myös maksuja ja vähennetään investointeja kunnan talouden tasapainottamiseksi. Muualla maakunnassa nostetaan myös maksuja. Terveystieteiden ja vanhusten hoidon ongelmat lisääntyvät koko maakunnassa. Työttömyys alenee hitaasti tänä vuonna koko maakunnassa, ensi vuonna kehitys näyttää valoisammalta. Keskusseutujen yhteistyönäkymät ovat maan huonoimmat. Keskusseutujen ulkopuolella investoinnit vähenevät vuosina 1998–1999.

Lapin kehitysnäkymät synkät

Lapin yleiset kehitysnäkymät ovat synkät. Kehityksen arvioidaan heikentyvän selvästi koko maakunnassa. Tilanne nähdään huonoimmaksi syksystä 1991.

Kuntien talous kiristyy

Lapin kuntien talousnäkymät ovat heikentyneet oleellisesti viime keväästä. Odotukset ovat synkimmät syksystä 1991. Keskusalueiden ulkopuolisten kuntien talouskehitys on maan heikoimpia. Kuntien verotulot lisääntyvät tänä vuonna koko maakunnassa, mutta kasvun arvioidaan pysähtyvän vuonna 1999. Talouden kiristytessä kunnat joutuvat ottamaan lisää velkaa, velanoton odotetaan lisääntyvän selvästi tänä ja ensi vuonna. Keskusseuduilla joudutaan turvautumaan myös tuloveroprosentin nostamiseen. Muissa kunnissa korotukset ovat harvinaisempia, paineet lisääntyvät vuonna 2000.

Henkilöstöä joudutaan irtisanomaan 2–3 seuraavan vuoden aikana

Keskusseuduilla useat kunnat nostavat maksuja ja vähentävät investointeja kunnan talouden tasapainottamiseksi. Muualla maakunnassa nostetaan myös maksuja. Näissä kunnissa ei uskota tuloveroprosenttien nousevan, mutta kiinteistöverotusta kiristetään. Ensi vuoden jälkeen henkilöstön irtisanomisten arvioidaan lisääntyvän koko maakunnassa.

Terveystieteiden ja vanhustenhuollossa vaikeuksia

Terveystieteiden ja vanhusten hoidon ongelmat lisääntyvät nopeasti koko maakunnassa. Sen sijaan päivähoitolanteen arvioidaan kehittyvän myönteisemmin. Elinkeinoelämän edellytykset heikentyvät koko maakunnassa, keskusseutujen ulkopuolella näkymät ovat huonoimmat kahteen vuoteen. Koulu- ja kulttuuritoimen vaikeudet lisääntyvät koko maakunnassa. Keskusseuduilla asennuttaa erityisesti kulttuuri, muualla maakunnassa koulutuskysymykset. Näiden lisäksi keskusseuduilla vapaa-aikatoimen järjestämisessä nähdään edelleen vaikeuksia.

Lapin työllisyysnäkymät maan huonoimpia

Lapin työllisyyskehitys on varsin huono erityisesti tänä vuonna. Työttömyys alenee hitaasti, keskusseuduilla se saattaa jopa lisääntyä. Vuonna 1999 työttömyys vähenee koko maakunnassa.

Keskusseuduilla yhteistyö sujuu huonosti

Keskusseutujen yhteistyönäkymät ovat maan huonoimmat, ongelmien arvioidaan lisääntyvän lähivuosina. Muualla maakunnassa näkymät ovat valoisamat. Keskusseutujen ulkopuolella korostetaan seutukunnallisen yhteistoiminnan lisäksi kansainvälisiä yhteyksiä. Keskusseuduilla pidetään tärkeimpänä suhteiden kehittämistä elinkeinoelämän kanssa. Yhteydet valtionhallintoon vähenevät koko maakunnassa, näkemykset ovat aikaisempaa kielteisemmät.

Keskusseutujen ulkopuolella heikko investointikehitys

Keskusseuduilla investoinnit lisääntyvät tänä ja ensi vuonna kaikilla toimialoilla maataloutta lukuunottamatta. Kasvuodotukset ovat kuitenkin selvästi vähäisemmät kuin viime keväänä. Keskusseutujen ulkopuolella investoinnit supistuvat kaikilla toimialoilla vuosina 1998–1999.

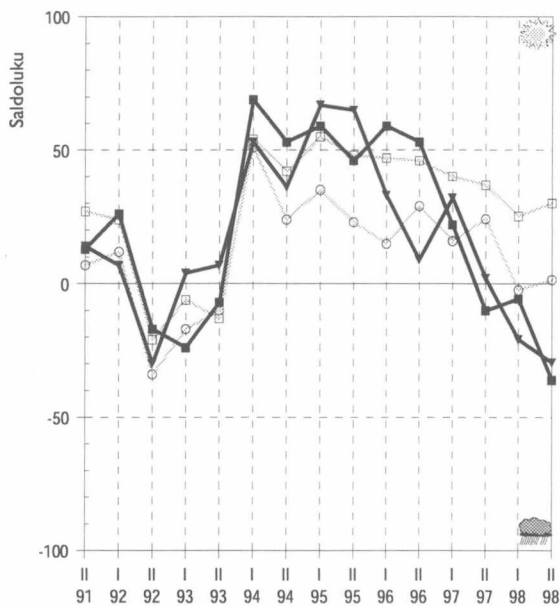
Elinkeinoelämän kehittämiseen puhtia EU-jäsenyydestä

Suomen EU-jäsenyydestä arvioidaan koituvan hyötyä erityisesti elinkeinoelämän kehittämiseen. Keskusseuduilla vaikutukset arvioidaan myönteisiksi myös kunnan toiminnan kannalta. Muissa kunnissa odotukset ovat tältä osin kielteisemmät.

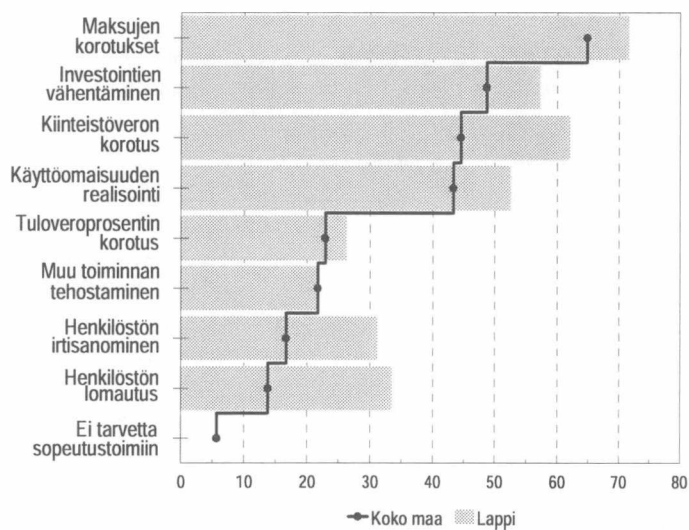

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

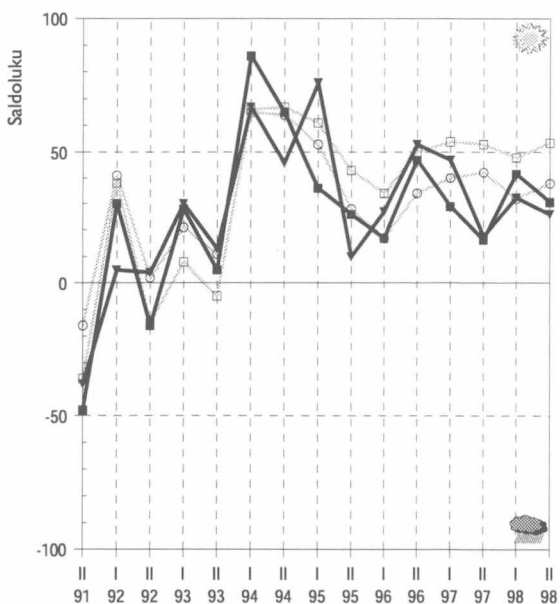
Kunnan tuleva kehitys

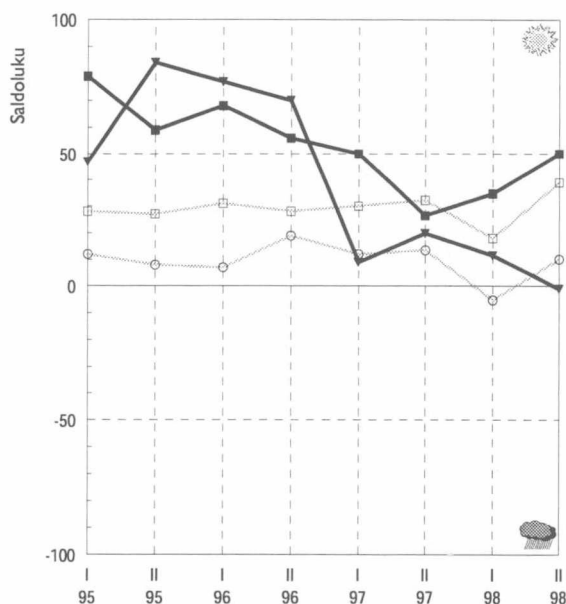
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

Ahvenanmaa

Maarianhaminan seudun yleiset kehitysnäkymät ovat maan parhaimpia. Muualla maakunnassa arviot ovat selvästi keväistä synkempiä. Ahvenanmaan kuntien talouden kehitys on maan valoisinta, tosin näkymät ovat hieman aikaisempaa huonommat. Maarianhaminan seudulla lähes 2/3 vastaajista arvioi, ettei kunnalla ole tarvetta talouden sopeuttamiseen. Muualla maakunnassa kaikki vastaajat odottavat kuntansa vähentävän investointeja tasapainottaessaan talouttaan. Maarianhaminan seudun kuntien verotulot pysyvät suunnilleen viime vuotisella tasolla. Muissa kunnissa ne vähenevät vuonna 1999. Velanotto vähenee tänä vuonna, mutta lisääntyy uudelleen vuonna 1999. Sosiaali- ja terveystalouden näkymät ovat maan valoisimmat. Elinkeinoelämän kehittämisedellytykset heikentyvät Maarianhaminan seudun ulkopuolella. Ahvenanmaan työllisyyskehitys on maan heikoimpia. Sen sijaan kuntien yhteistyö sujuu hyvin. Maarianhaminan seudulla investoinnit kasvavat tänä vuonna, muualla maakunnassa näkemykset ovat varovaisemmat. Suomen EU-jäsenyyteen suhtaudutaan ristiriitaisesti. Maarianhaminan seudun ulkopuolella jäsenyyden vaikutukset arvioidaan kielteisiksi. Maarianhaminan seudulla näkymät ovat parantuneet.

Maarianhaminanseudun kehitysnäkymät maan parhaat

Ahvenanmaalla kuntien tulevaisuus nähdään eri tavoin. Maarianhaminan seudun kehitys on maan paras. Muualla maakunnassa näkymät ovat synkentyneet oleellisesti kevästä. Siellä kehityksen arvioidaan heikentyvän lähitulevaisuudessa.

Muutamit kunnat suunnittelevat veroprosentin alentamista

Ahvenanmaan kuntien talous kehitty edelleen parhaimmin koko maassa, vaikka näkymät ovatkin synkentyneet selvästi kevästä. Tuolloin kolmannes Maarianhaminan seudun vastaajista arvioi kuntansa rahoitustilanteen paranevan, nyt kolmannes odottaa sen heikentyvän. Muissa kunnissa näkymät ovat keskuseutua huonommat. Maarianhaminan seudulla verotulojen odotetaan pysyvän suunnilleen viime vuotisella tasolla. Muissa kunnissa ne vähenevät vuonna 1999. Näkemykset velanotosta ovat ristiriitaiset. Tänä vuonna kuntien odotetaan vähentävän velanottoaan koko maakunnassa. Varsinkin Maarianhaminan seudun ulkopuolella velka vähenee selvästi. Vuonna 1999 tilanteen arvioidaan muuttuvan oleellisesti. Kuntien velka kasvaa koko maakunnassa, selvimmin kuitenkin Maarianhaminan seudun ulkopuolella. Useissa Ahvenanmaan kunnissa suunnitellaan tuloveroprosentin laskemista. Maarianhaminan seudun ulkopuolella kolmannes vastaajista arvioi kuntansa alentavan prosenttia ensi vuonna, toisaalta yhtä moni ennakoii veroprosentin nousevan vuonna 2000. Maarianhaminan seudulla veroprosentteja saatetaan alentaa muutamissa kunnissa vuonna 2000.

Maarianhaminan seudulla ei odoteta olevan suurta tarvetta kuntien talouden tasapainottamistoimenpiteisiin

Maarianhaminan seudun ulkopuolella kaikki vastaajat arvioivat kuntansa tasapainottavan talouttaan investointeja vähentämällä. Yksikään kunta ei aio kiristää verotusta ensi vuonna, myöskään henkilöstösäästöihin ei ole tarvetta. Maarianhaminan seudulla 65 prosenttia vastaajista arvioi, ettei kunnilla ole tarvetta sopeuttamistoimenpiteisiin. Vuoden 1999 jälkeen Maarianhaminan seudulla taloutta tasapainotetaan tuloveroprosentteja korottamalla, nostamalla maksuja sekä vähentämällä investointeja. Maarianhaminan seudulla verotusta joudutaan jonkin verran kiristämään. Myös maksujen nostot ja investointien supistukset tulevat ajankohtaisiksi.

Sosiaali- ja terveystalouden näkymät maan valoisimmat

Sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen sujuu Ahvenanmaalla muuta maata paremmin. Näkymät ovat oleellisesti valoisimmat kuin keväällä. Maarianhaminan seudulla päivähoidon vaikeuksien odotetaan vähenevän. Muualla maakunnassa terveydenhoidon tilanne paranee lähivuosina.

Ympäristöasiat askarruttavat vastaajia Maarianhaminan seudulla, muualla maakunnassa näkymät ovat aikaisempaa paremmat. Elinkeinoelämän kehittämiseen ennakoitaan vaikeuksia Maarianhaminan seudun ulkopuolella, myös kunnallistekniikka huolettaa vastaajia. Sen sijaan koulutoimen vaikeuksien arvioidaan helpottavan.

Työttömyys helpottaa hitaasti

Ahvenanmaan työllisyyskehitys on maan

huonoimpia. Vuonna 1998 työttömyys alenee lähinnä Maarianhaminan seudulla, muualla maakunnassa se pysyy viime vuotisella tasolla. Ensi vuonna työttömyys laskee hitaasti koko maakunnassa.

Kuntien yhteistyö sujuu varsin hyvin

Ahvenanmaan kuntien yhteistyö sujuu hyvin, vaikka näkemykset ovat hieman keväistä varovaisemmat. Vastaajat korostavat erityisesti seutukunnallisen yhteistyön merkitystä.

Maarianhaminan seudulla valoisat investointinäkymät

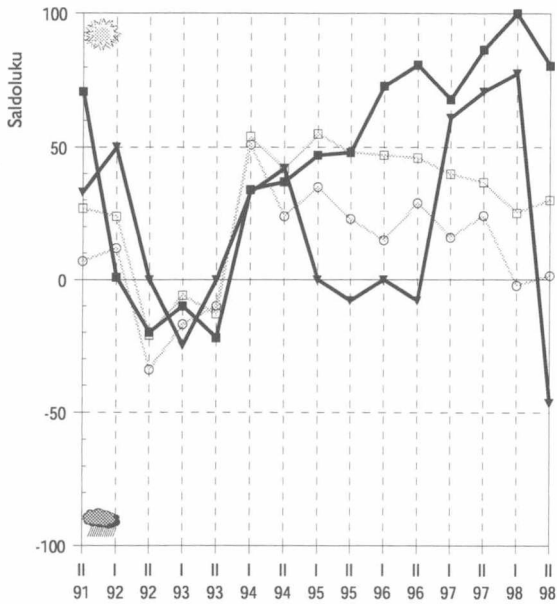
Maarianhaminan seudulla investoinnit kasvavat tänä vuonna kaikilla tarkasteltavilla toimialoilla. Nopeinta kasvu on asuntorakentamisessa, mutta myös teollisuuden sekä kaupan ja palveluiden investoinnit lisääntyvät ripeästi. Muualla maakunnassa arviot ovat varovaisemmat, lisäksi asuntorakentamisen arvioidaan vähentyvän viime vuotisesta. Vuonna 1999 maatalouden investoinnit vähenevät Maarianhaminan seudulla, muutoin investointikehitys jatkuu myönteisenä. Muualla maakunnassa pieniä kasvuodotuksia on lähinnä asuntorakentamisessa sekä kaupan ja palveluiden aloilla.

EU-myönteisyys lisääntynyt Maarianhaminan seudulla

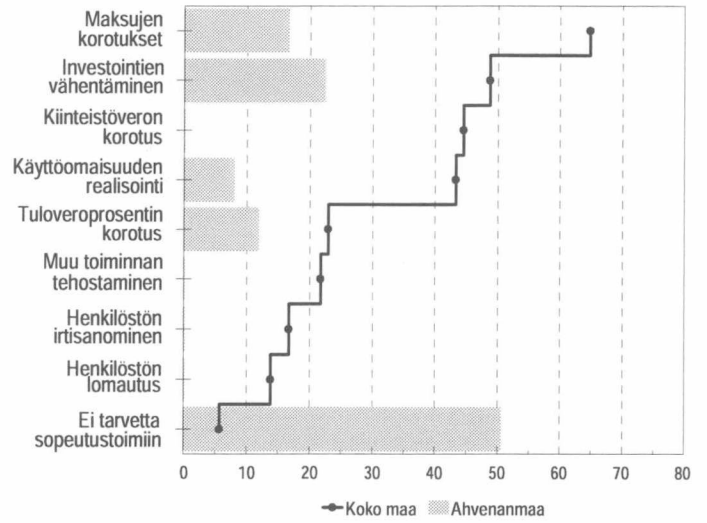
Maarianhaminan seudun ulkopuolella Suomen EU-jäsenyyteen suhtaudutaan kielteisimmin koko maassa. Sen arvioidaan haittaavan sekä kunnan omaa toimintaa että elinkeinoelämän kehittämistä. Maarianhaminan seudulla toiveet paremmasta ovat kasvaneet. Nyt jäsenyyden uskotaan vaikuttavan myönteisesti kunnan omaan toimintaan, mutta myös elinkeinoelämän kehittämiseen.

Kehitysnäkymät (Kysymykset 10, 4, 5b ja 9a)

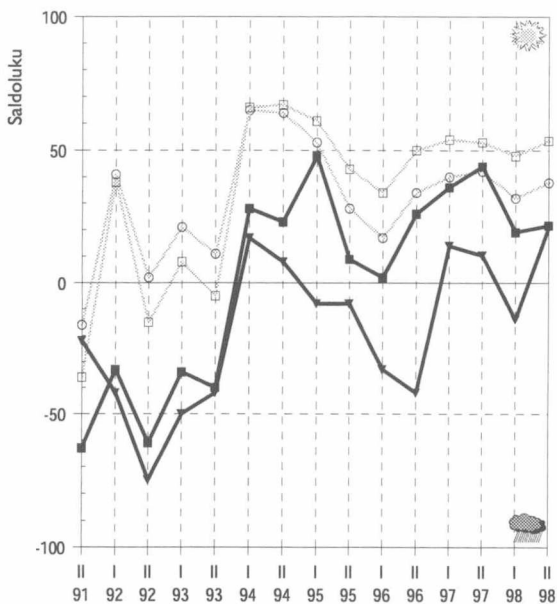
Kunnan tuleva kehitys

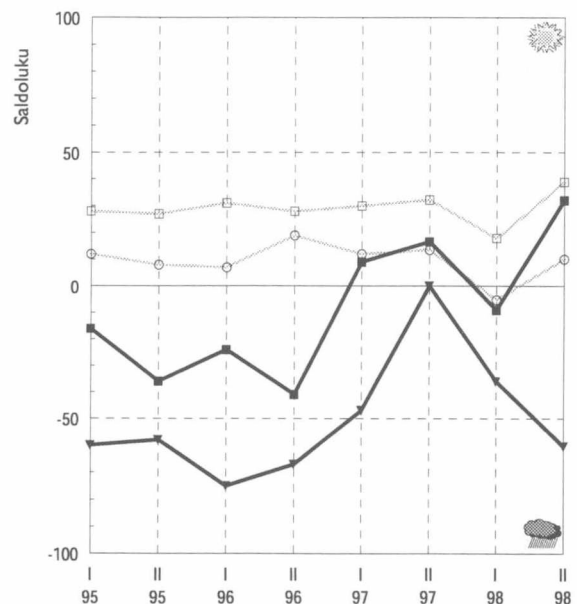
Kuntatalouden tasapainottamiskeinot 1999, %

Työttömyyden kehitysnäkymät

EU-jäsenyyden vaikutus

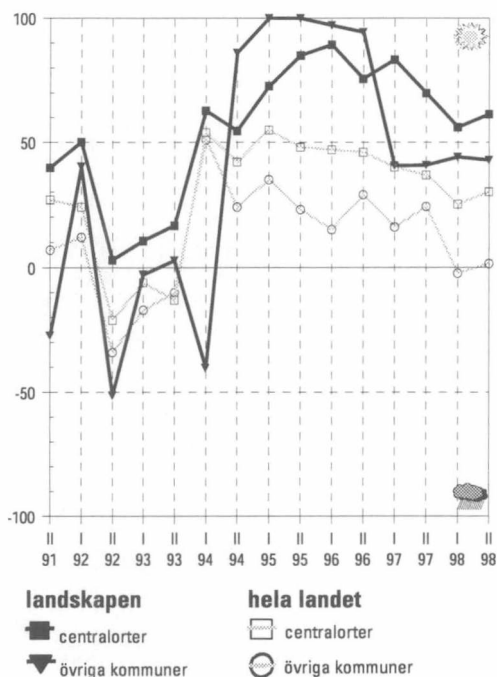
maakunnan

- keskusaluekunnat
- ▼ muut kunnat

koko maan

- keskusaluekunnat
- muut kunnat

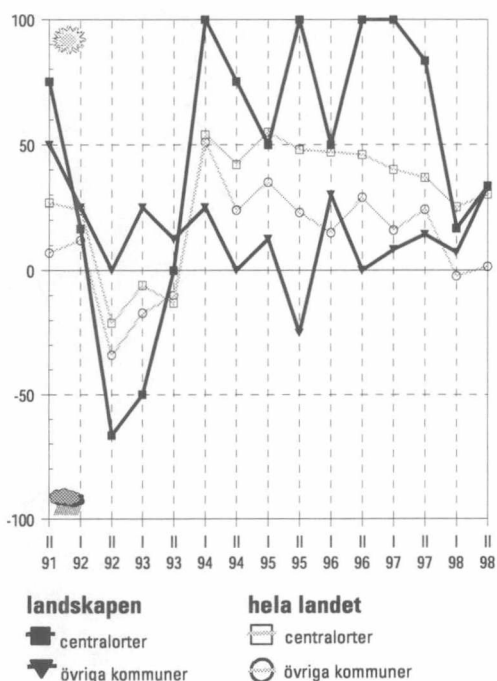
Utvecklingen i framtiden

Nyland

Nylands allmänna utvecklingsutsikter är ljusa. I huvudstadsregionen är kommunernas ekonomiska utveckling den bästa i hela landet. De finansiella problemen lättar inte ännu, men utsikterna är avsevärt bättre än i våras. Landskapets övriga kommuner har betydligt större problem med ekonomin. I huvudstadsregionen uppfyller man kravet att balansera den kommunala ekonomin huvudsakligen genom att avyttra anläggningstillgångar och höja avgifter. På andra håll i landskapet är man tvungen att också skära ner på investeringarna. I huvudstadsregionen har den kraftiga ökningen av skatteintäkterna en positiv inverkan på kommunernas ekonomi. På andra håll i landskapet är utsikterna sämre; man räknar där med att skatteintäkterna minskar år 1999. Förutsättningarna för att ordna social- och hälsovården är bättre än i våras. Huvudstadsregionen har landets bästa sysselsättningsutveckling. Det förekommer problem i samarbetet mellan kommunerna. Investeringsspektiverna i Nyland är goda. I huvudstadsregionen ökar investeringarna inom samtliga näringsgrenar, med undantag för jordbruket. I övriga kommuner avstannar tillväxten inom industrin nästa år. Inställningen till Finlands EU-medlemskap är positiv. Speciellt huvudstadsregionen beräknas dra nytta av medlemskapet.

Utvecklingen i framtiden

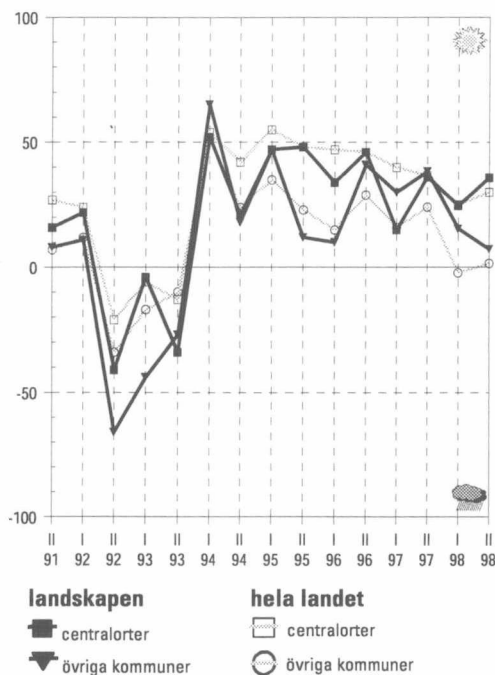
Östra Nyland

De allmänna utsikterna för regionens utveckling är bättre än i våras. Kommunernas finansiella läge är emellertid fortsättningsvis dåligt. Situationen underlättas av att skatteintäkterna ökar. Kommunerna balanserar sin ekonomi genom skatte- och avgiftshöjningar. För att trygga finanserna avyttrar man i Borgåregionen dessutom anläggningstillgångar, och på övriga håll i landskapet skär man ner på investeringarna. Kommunernas finansiella problem avspeglar sig också i serviceproduktionen: svarspersonerna anser att kommunerna framöver får det svårare att ordna social- och hälsovården. Arbetslösheten förväntas lätta betydligt under år 1998 och 1999. I Borgåregionen ökar investeringarna både i år och nästa år. På övriga håll i landskapet är utsikterna mer dämpade. Borgåregionen väntas dra nytta av EU-medlemskapet, medan man på övriga håll i landskapet förhåller sig mer negativt. I Östra Nyland väntar man sig att samarbetet inom landskapet och den ekonomiska regionen förstärks.

Egentliga Finland

I Åboregionen är de allmänna utvecklingsutsikterna rätt ljusa, men i övriga delar av landskapet har framtidsutsikterna försämrats. Kommunernas ekonomi förblir ansträngd under de närmaste åren, men redan i år kommer kommunerna att minska sin skuldbörda. I Åboregionen balanserar kommunerna sin ekonomi genom avgiftshöjningar, men på andra håll i landskapet skär man främst ner på investeringarna. Framöver väntas kommunerna höja inkomstskatten och fastighetsskatten. Hälsovårdsproblemen förvärras i hela landskapet. Däremot håller dagvårdsläget på att lätta. I Åboregionen utvecklas förutsättningarna för näringslivet i positiv riktning. Man räknar med att sysselsättningsutvecklingen i hela landskapet förbättras i år och nästa år. Samarbetet mellan kommunerna fungerar dåligt speciellt i Åboregionen.

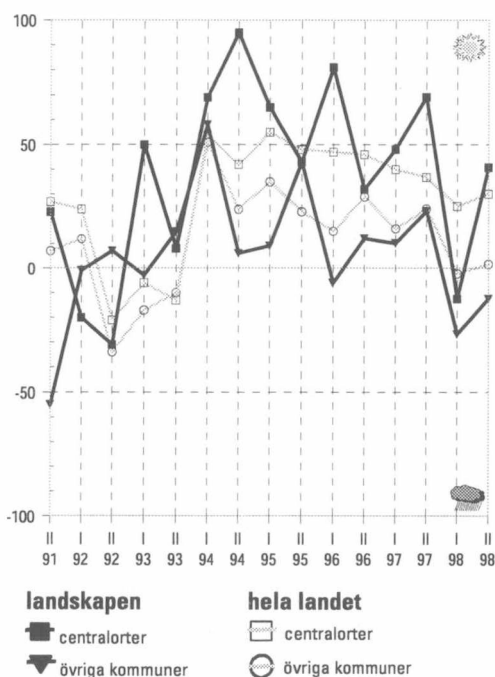
Utvecklingen i framtiden

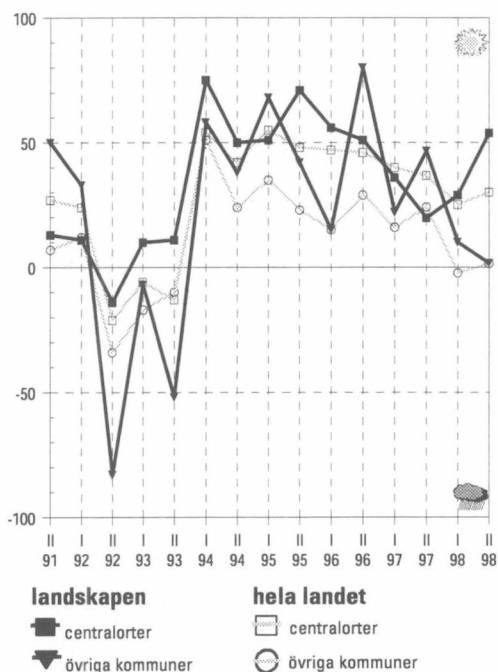
Satakunta

I Björneborgsregionen har de allmänna utvecklingsutsikterna förbättrats sedan i våras, medan man på andra håll i landskapet räknar med en negativ utveckling under de närmaste åren. Kommunernas ekonomi blir alltmer ansträngd, speciellt utanför Björneborgsregionen. Utvecklingen av skatteintäkterna försvagas 1999 i hela landskapet. Kommunerna i Björneborgsregionen balanserar nästa år sin ekonomi genom fastighetsskatte- och avgiftshöjningar, och flera kommuner skjuter dessutom en del av sina investeringar på framtiden. På övriga håll i landskapet ökar kommunerna sina intäkter genom avgiftshöjningar. De ekonomiska svårigheterna återspeglas också i serviceproduktionen. Speciellt inom äldreomsorgen och hälsovården förvärras problemen framöver. Kommunerna gynnas av den goda sysselsättningsutvecklingen. Arbetslösheten väntas minska snabbt under år 1998 och 1999. Utsikterna för samarbetet mellan kommunerna har förbättrats utanför Björneborgsregionen. Investeringsstillväxten avmattas nästa år. I Björneborgsregionen förhåller man sig positivt till Finlands medlemskap i EU.

Utvecklingen i framtiden

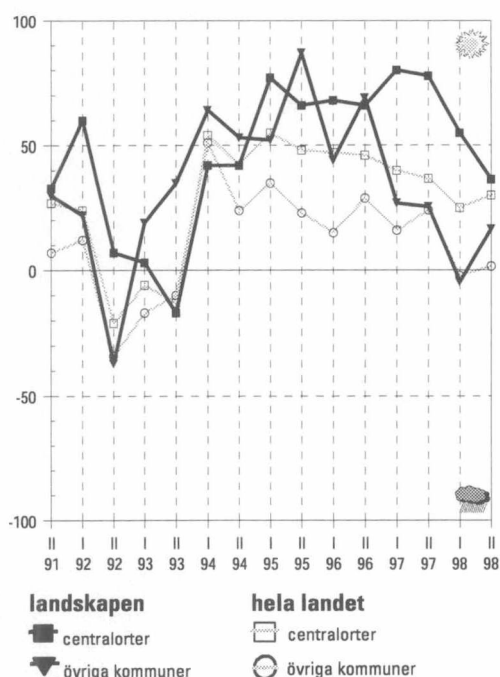
Utvecklingen i framtiden

Egentliga Tavastland

De allmänna utvecklingsutsikterna i Tavastehusregionen hör till de ljusaste i hela landet. På andra håll i landskapet är bedömningarna avsevärt dystrare. Kommunernas finansiella läge försvagas framöver. Situationen försvåras av att skatteintäktsutvecklingen avmattas år 1999. I alla kommuner i Centrala Tavastland har man samma uppfattning om hur ekonomin skall balanseras. Nästa år samlar kommunerna in mera inkomster genom att höja avgifter, samtidigt som man skjuter en del av sina investeringar på framtiden. Efter nästa år söker man efter inbesparingsmål i form av uppsägningar och permitteringar. I Tavastehusregionen blir det svårare att ordna social- och hälsovården under de närmaste åren. Kommunerna gynnas av den förbättrade sysselsättningsutvecklingen. Samarbetet mellan kommunerna fungerar bra i Tavastehusregionen. Framöver stärker man kontakterna speciellt inom den ekonomiska regionen. Investeringarna i industrin och bostadsbyggandet ökar i hela landskapet, men tillväxten avmattas år 1999. I Centrala Tavastland är inställningen till Finlands medlemskap i EU positivare än förr.

Utvecklingen i framtiden

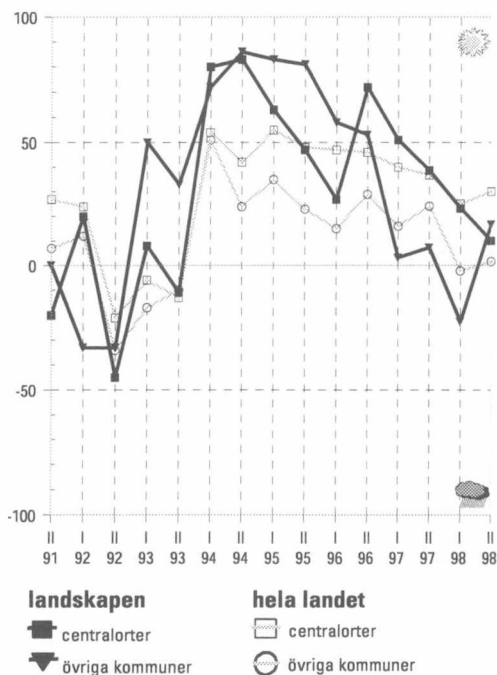
Birkaland

Trots att de allmänna utvecklingsutsikterna utanför Tammerforsregionen har förbättrats sedan i våras, är utsikterna fortfarande något ljusare på centralorten än i resten av landskapet. I Birkaland är kommunernas finansiella läge fortfarande svagt på grund av den försämrade skatteintäktsutvecklingen. Ekonomin balanseras i första hand genom avgiftshöjningar. I flera kommuner är man även tvungen att höja inkomstskattesatsen och fastighetsskatteprocenterna. Arbetslösheten väntas minska i hela landskapet i år och nästa år. Samarbetet mellan kommunerna fungerar sämre än tidigare. Speciellt utanför Tammerforsregionen är utsikterna dystra. Investeringsstillväxten avtar nästa år.

Päijänne-Tavastland

De allmänna utvecklingsutsikterna för Lahtisregionen har försämrats, samtidigt som framtidsutsikterna har förbättrats i resten av landskapet. Kommunernas ekonomiska läge är ansträngt, även om utsikterna nu är bättre än i våras. Ekonomin balanseras nästa år främst genom avgifts- och fastighetsskattehöjningar samt investeringsnedskärningar. Utanför Lahtisregionen undviker man sparåtgärder som drabbar personalen. I hela landskapet räknar man med att problemen inom åldringsvården förvärras. Däremot håller dagvårdsläget på att lätta. I Lahtisregionen minskar arbetslösheten snabbt, speciellt under år 1998. På andra håll i landskapet är utsikterna däremot mer dämpade. Samarbetet mellan kommunerna fungerar sämre än tidigare. Nästa år avmattas investeringstillväxten utanför Lahtisregionen, som väntas dra nytta av Finlands medlemskap i EU. Speciellt inom näringslivet förväntas utvecklingen vara positiv.

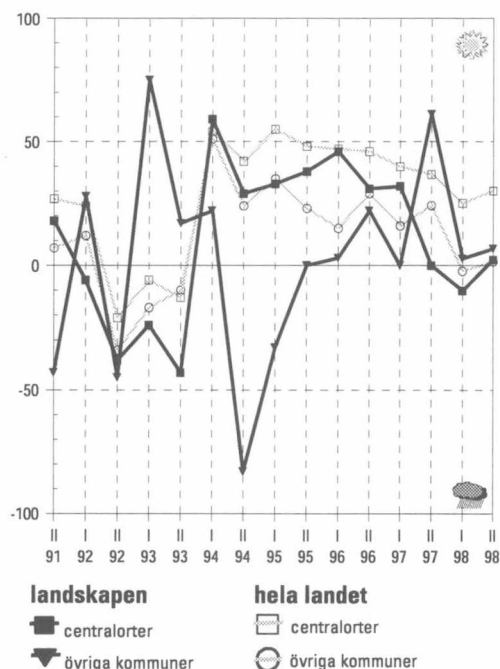
Utvecklingen i framtiden

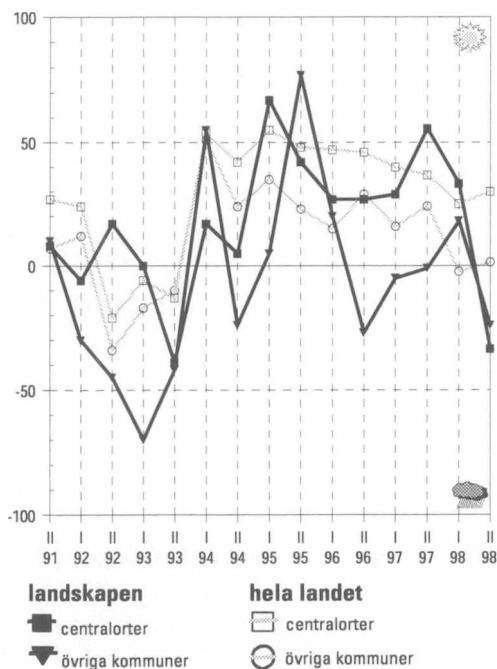
Kymmenedalen

Utsikterna för landskapets kommande utveckling är reserverade. Man väntar sig inte några större förändringar i den nuvarande utvecklingen. Kommunernas ekonomiska läge kommer fortsättningsvis att vara ansträngt. På centralorterna ökar skatteintäkterna kraftigt i år, men tillväxten avtar nästa år. Kommunerna använder sig främst av avgiftshöjningar för att balansera ekonomin. Därtill bedömer ca 2/3 av svarspersonerna att deras kommun kommer att höja fastighetsskatten år 1999. Det skärpta finansiella läget återspeglas i serviceproduktionen. Problemen inom åldringsvården och hälsovården väntas öka framöver. Kommunernas ekonomi underlättas av att arbetslösheten minskar. Sysselsättningsutvecklingen förbättras i hela landskapet i år och nästa år. På centralorterna sker det en tydlig avmattning av investeringstillväxten år 1999, och industriinvesteringarna beräknas avta. I övriga delar av landskapet är utsikterna något bättre.

Utvecklingen i framtiden

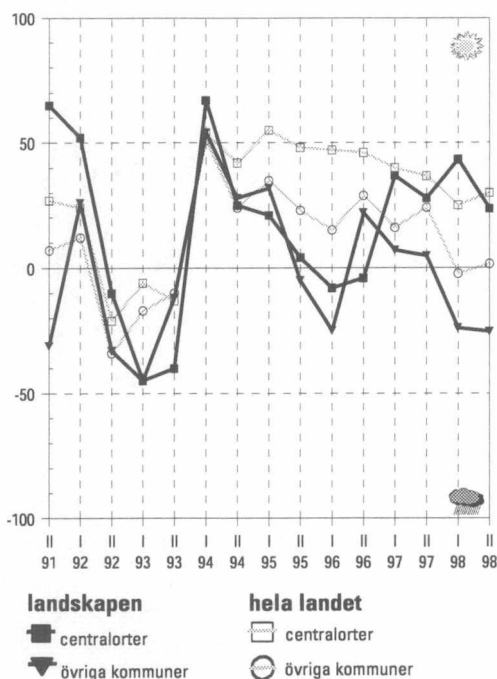
Utvecklingen i framtiden

Södra Karelen

Landskapets allmänna utvecklingsutsikter är de dystraste i hela landet. Kommunernas ekonomiska utveckling är svag. Bara i Kajanaland är utsikterna för ekonomin lika dåliga. Kommunerna är tvungna att balansera sin ekonomi för att trygga sina finanser. I de flesta kommunerna i Villmanstrandsregionen genomför man fastighetsskatte- och avgiftshöjningar. Dessutom uppskjuter man vissa investeringar. Utsikterna varierar på andra håll i landskapet, men även där betraktas avgiftshöjningar som den vanligaste åtgärden för att balansera ekonomin. Nästa år minskar skatteintäkterna utanför Villmanstrandsregionen, och på centralorten räknar man med att tillväxten avstannar. Sysselsättningsutsikterna för Villmanstrandsregionen hör till de sämsta i landet. I övriga delar av landskapet väntas arbetslösheten däremot minska betydligt under år 1998 och 1999. Samarbetet mellan kommunerna fungerar bra, och samarbetet inom de ekonomiska regionerna och landskapet förstärks under de närmaste åren. Investeringarna ökar i år i industrin och bostadsbyggandet. Man bedömer att Villmanstrandsregionen drar nytta av Finlands medlemskap i EU.

Utvecklingen i framtiden

Södra Savolax

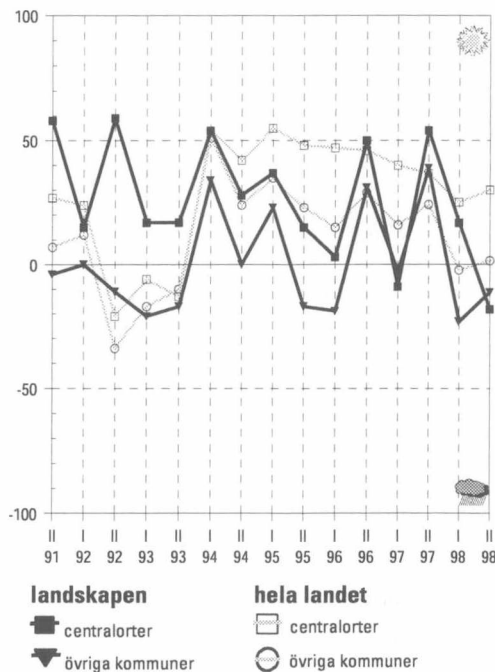
I S:t Michelsregionen är utsikterna ljusare än i resten av landskapet. Kommunernas skatteintäkter ökar i år i hela landskapet. Utanför S:t Michelsregionen minskar emellertid skatteintäkterna år 1999. I S:t Michelsregionen ökar kommunernas skuldsättning nästa år. Kommunerna balanserar sin ekonomi främst genom avgiftshöjningar och investeringsnedskärningar. I S:t Michelsregionen är det vanligare med skatthöjningar än i andra kommuner. I S:t Michelsregionen går det lättare än tidigare att ordna social- och hälsovården. Arbetslösheten minskar i hela landskapet under år 1998 och 1999. Industriinvesteringarna ökar i år och nästa år i hela landskapet. Bostadsbyggandet ökar speciellt i S:t Michelsregionen. I S:t Michelsregionen är man positivt inställd till Finlands medlemskap i EU, medan man på andra håll i landskapet intar en mer reserverad attityd.

Norra Savolax

De allmänna utsikterna för utvecklingen är dystra i Norra Savolax. I Kuopio-regionen har framtidsutsikterna försämrats sedan i våras. Kommunernas finansiella läge är fortfarande svårt, även om utsikterna är bättre än tidigare. I Kuopio-regionen ökar skatteintäkterna, men i övriga delar av landskapet är utvecklingen betydligt sämre. I kommunerna balanserar man ekonomin främst genom avgiftshöjningar. Utanför Kuopio-regionen försöker man trygga finanserna genom att sälja anläggningstillgångar. Mer än hälften av svarspersonerna räknade med att deras kommun skärper fastighetsbeskattningen och skär ner på investeringarna. Kommunerna i Norra Savolax bedöms ha stora svårigheter att trygga serviceproduktionen. Beslutsfattarna oroar sig särskilt över situationen inom åldringsvården och hälsovården. Arbetslösheten lättar i Kuopio-regionen. I övriga delar av landskapet är utsikterna mer dämpade. Samarbetet mellan kommunerna fungerar alltför dåligt i Kuopio-regionen. I de andra kommunerna är utsikterna däremot ljusare. Investeringarna i industrin och bostadsbyggandet ökar i år i hela landskapet. År 1999 försvagas investeringsutvecklingen utanför Kuopio-regionen. Inställningen till Finlands medlemskap i EU är positivare än tidigare.

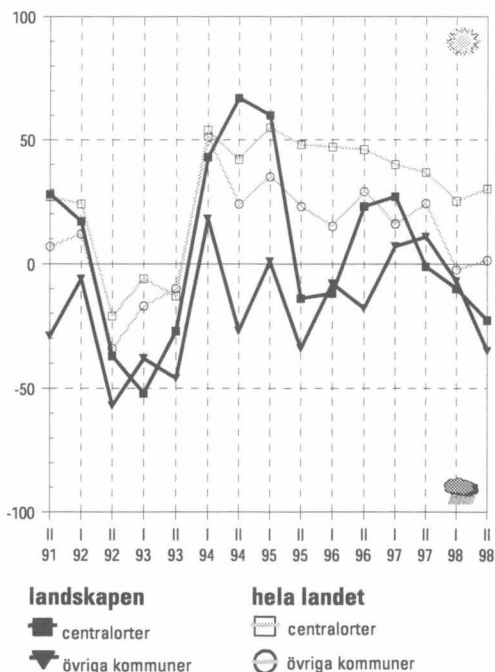
Utvecklingen i framtiden

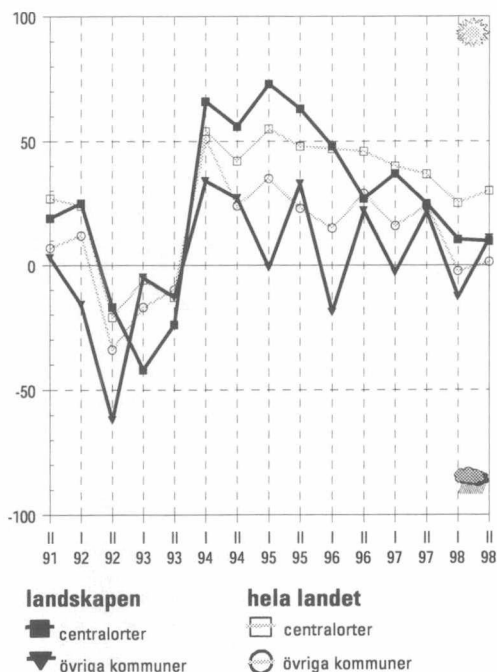
Norra Karelen

I Norra Karelen sker det en klar försämring av den allmänna utvecklingen under de närmaste åren. Kommunernas ekonomiska läge skärps betydligt. Utanför Joensuu-regionen minskar skatteintäkterna i år och nästa år. I Joensuu-regionen är utsikterna bättre. I Joensuu-regionen balanseras ekonomin främst genom fastighetskattehöjningar. I hela landskapet höjer kommunerna sina avgifter. Speciellt i Joensuu-regionen ökar problemen inom skolväsendet. Också inom dagvården och åldringsvården bedöms situationen vara svår. Utanför Joensuu-regionen har förutsättningarna för näringslivet blivit sämre. Sysselsättningsutsikterna i Joensuu-regionen hör till de ljusaste i hela landet, och arbetslösheten väntas minska betydligt i år och nästa år. Utanför Joensuu-regionen fungerar samarbetet mellan kommunerna sämre än tidigare. Investeringarna ökar i Joensuu-regionen 1999. Man bedömer att Norra Karelen drar nytta av Finlands medlemskap i EU.

Utvecklingen i framtiden

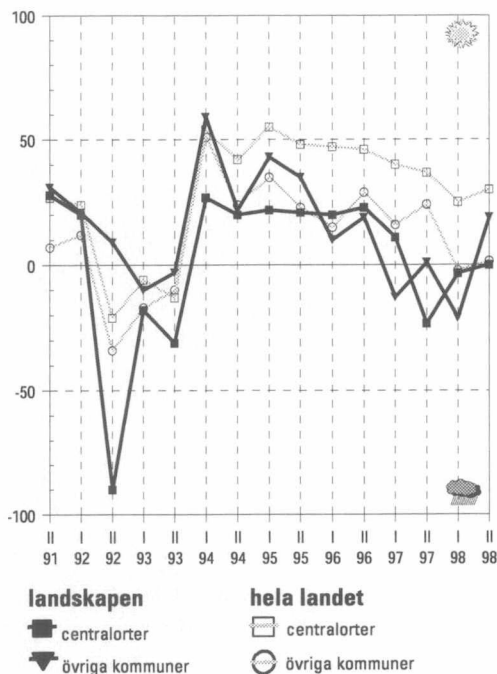
Utvecklingen i framtiden

Mellersta Finland

De allmänna utvecklingsutsikterna har försämrats i Jyväskyläregionen, samtidigt som framtidsutsikterna har förbättrats i övriga delar av landskapet. Kommunernas ekonomiska läge försämrats avsevärt i hela Mellersta Finland under de närmaste åren. Ännu i år ökar skatteintäkterna i hela landskapet, men utvecklingen avstannar nästa år, speciellt utanför Jyväskyläregionen. Samtidigt ökar upplåningen. Kommunerna balanserar sin ekonomi genom avgiftshöjningar och investeringsnedskärningar. Flera kommuner i Jyväskyläregionen skärper fastighetsbeskattningen. I Jyväskyläregionen har man problem med att ordna social- och hälsovården. Svarepersonerna oroar sig särskilt över läget inom dagvården. På andra håll i landskapet sker det en klar försämring inom åldringsvården och hälsovården. Arbetslösheten minskar i år i hela landskapet. Investeringarna ökar i år och nästa år, utom inom jordbruket.

Utvecklingen i framtiden

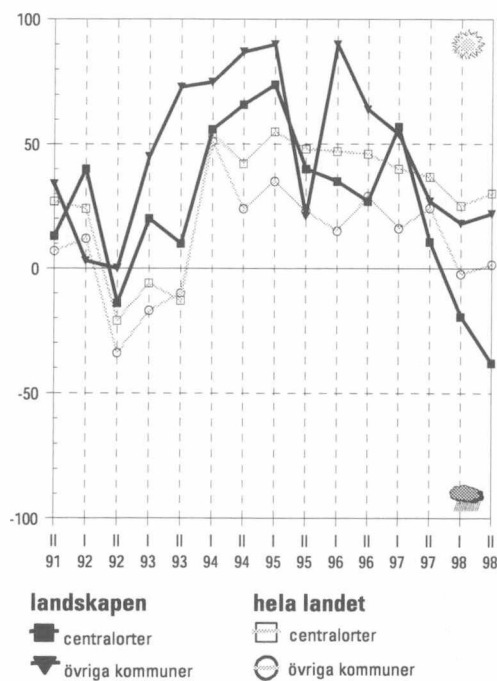
Södra Österbotten

De allmänna utvecklingsutsikterna för landskapet är bättre än tidigare. Kommunernas finansiella läge är däremot rätt dåligt. Utanför Seinäjokiregionen räknar man med att skatteintäkterna minskar. Kommunernas upplåning ökar i år och nästa år. Nästa år höjer kommunerna sina avgifter. I Seinäjokiregionen är flera kommuner dessutom tvungna att skärpa beskattningen. Däremot bedömer man i hela landskapet att det inte finns något större behov av personalinbesparingar. I Seinäjokiregionen är problemen med serviceproduktionen större än på andra håll i landskapet, speciellt inom hälsovården. Sysselsättningsutsikterna för Södra Österbotten är ljusa, arbetslösheten väntas avta i år och nästa år. Investeringarna ökar i snabb takt i år, men tillväxten avtar år 1999.

Österbotten

De allmänna utvecklingsutsikterna är ganska dystra för Vasaregionen, men ljusare för resten av landskapet. Kommunernas finansiella läge är sämre i Vasaregionen än i andra kommuner. Centralortens skatteintäktsutveckling hör till landets svagaste. När det ekonomiska läget skärps blir kommunerna tvungna att ta mera lån. Så gott som alla svarspersoner i Vasaregionen bedömde att deras egen kommun balanserar sin ekonomi genom fastighetsskatte- och avgiftshöjningar. Sysselsättningsutvecklingen är positivare i Vasaregionen än på annat håll i landskapet. Investeringarna ökar utanför Vasaregionen. Finlands medlemskap i EU bedöms ha en negativ inverkan på kommunens egen verksamhet.

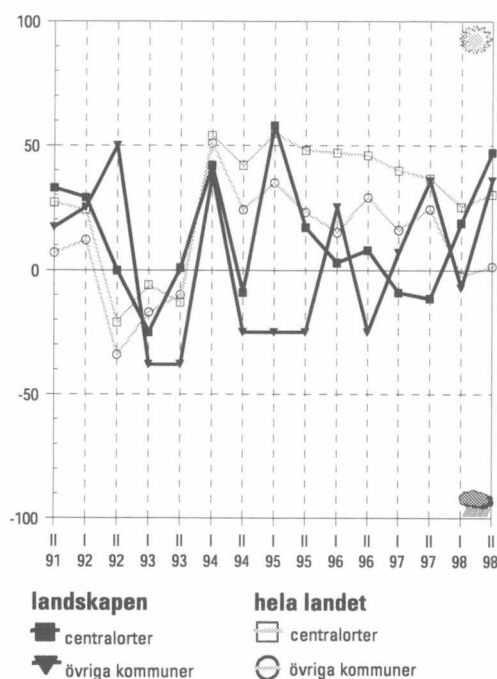
Utvecklingen i framtiden

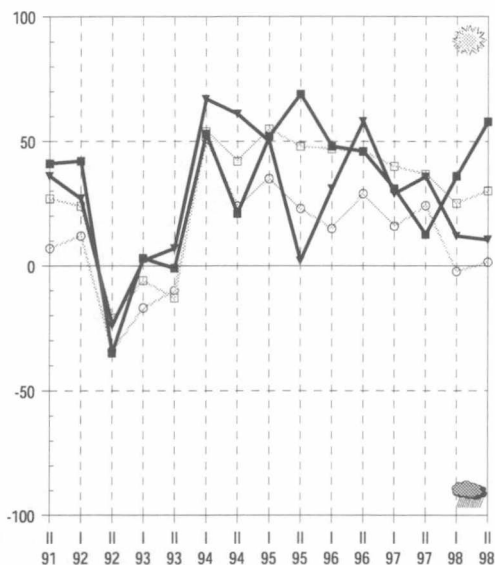
Mellersta Österbotten

De allmänna utvecklingsutsikterna för landskapet hör till de ljusaste i hela landet. I Karlebyregionen är kommunernas finansiella läge klart bättre än i andra kommuner. Skatteintäkterna ökar i år och nästa år i hela landskapet. Utanför Karlebyregionen ökar skuldsättningen betydligt mer än på centralorten. Kommunerna höjer avgifter och skär ner på investeringar för att balansera sin ekonomi. Det blir svårare att ordna hälsovården i Mellersta Österbotten. Arbetslösheten minskar i hela landskapet. Samarbetet mellan kommunerna fungerar bra; främst betonar man vikten av kontakter inom den ekonomiska regionen. Investeringsutsikterna försämras nästa år. Bara industrin förväntas öka sina insatser. I Mellersta Österbotten bedömer man att Finlands medlemskap i EU inverkar positivt på näringslivets utveckling.

Utvecklingen i framtiden

Utvecklingen i framtiden

landskapen

- centralorter
- ▼ övriga kommuner

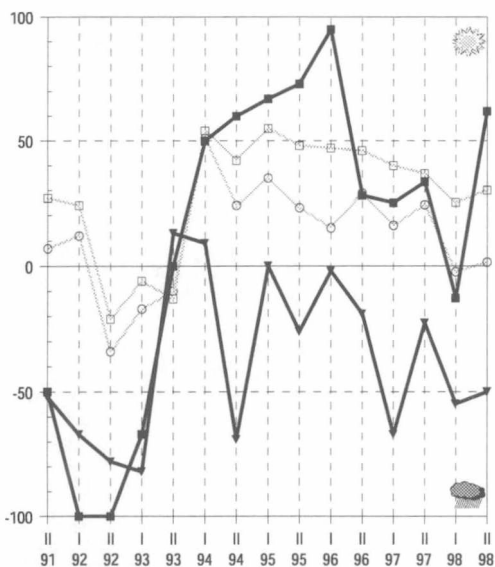
hela landet

- centralorter
- övriga kommuner

Norra Österbotten

Landskapets allmänna utvecklingsutsikter hör till de ljusaste i hela landet. Kommunernas finansiella läge är bättre än i våras, men man räknar med att läget kommer att skärpas under de närmaste åren. I Uleåborgsregionen ökar skatteintäkterna i snabb takt i år och nästa år. I övriga delar av landskapet minskar intäkterna, och kommunerna är tvungna att öka upplåningen. Kommunerna balanserar sin ekonomi främst genom avgiftshöjningar. I Uleåborgsregionen skärper man dessutom fastighetsbeskattningen. Kommunernas ansträngda ekonomi avspeglar sig i serviceproduktionen. Under de närmaste åren kommer det att bli svårt att ordna social- och hälsovården. Arbetslösheten minskar snabbt i Uleåborgsregionen. Samarbetet mellan kommunerna fungerar bra i hela landskapet, och man inriktar sig på att stärka kontakterna till näringslivet. Bostadsbyggandet ökar i år i hela landskapet. Näringslivet i Norra Österbotten drar nytta av Finlands medlemskap i EU.

Utvecklingen i framtiden

landskapen

- centralorter
- ▼ övriga kommuner

hela landet

- centralorter
- övriga kommuner

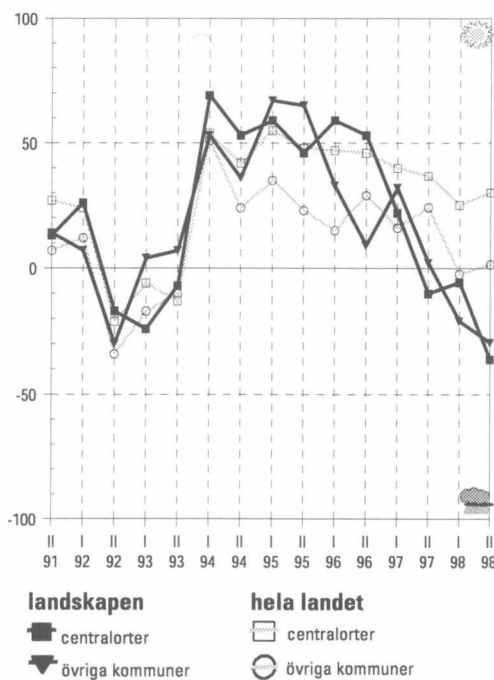
Kajanaland

Kajanaregionens utvecklingsutsikter hör till de bästa i hela landet. Men på andra håll i landskapet är utsikterna dystrast i landet. I hela landskapet bedöms den kommunala ekonomin vara ytterst ansträngd. Skatteintäkterna ökar ännu i Kajanaregionen, men i övriga kommuner räknar man med att skatteintäkterna kommer att minska. Alla svarspersoner i Kajanaregionen räknar med att deras kommun kommer att skärpa fastighetsbeskattningen. Också avgifter kommer att höjas. I andra kommuner är försäljningen av anläggningstillgångar den viktigaste åtgärden. Läget inom åldringsvården är dystert. I Kajanaregionen sker det dessutom klara försämringar inom hälsovården. Arbetslösheten minskar i hela landskapet i år, men investeringsutvecklingen väntas bli sämre nästa år.

Lapland

I Lapland är de allmänna utvecklingsutsikterna sämre än i våras. Utsikterna är nu dystrare än någonsin sedan hösten 1991. Man räknar med att kommunernas ekonomiska läge kommer att skärpas. Skatteintäktsökningen avstannar nästa år. När det ekonomiska läget skärps blir kommunerna tvungna att ta mera lån. På centralorterna blir man nästa år tvungen att skärpa beskattningen - flera kommuner höjer även avgifter och skär ner på investeringar för att balansera den kommunala ekonomin. På andra håll i landskapet höjs även avgifter. Problemen inom hälsovården och åldringsvården ökar i hela landskapet. I hela landskapet minskar arbetslösheten långsamt i år, och nästa år förefaller utvecklingen ljusare. Centralorternas samarbetsutsikter är de sämsta i hela landet. Utanför centralorterna minskar investeringarna under år 1998 och 1999.

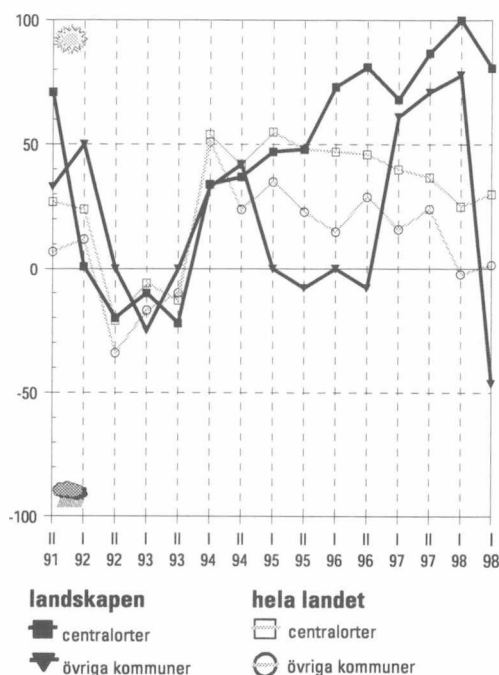
Utvecklingen i framtiden

Åland

Mariehamnsregionen har landets bästa allmänna utvecklingsutsikter. I övriga delar av landskapet är utsikterna betydligt dystrare än i våras. De åländska kommunernas ekonomiska utveckling är bäst i hela landet, även om utsikterna är något sämre än tidigare. I Mariehamnsregionen uppskattar ca 2/3 av svarspersonerna att kommunen inte behöver anpassa sin ekonomi. På andra håll i landskapet anger samtliga svarspersoner att de räknar med att deras kommun drar ner på investeringarna för att balansera ekonomin. I Mariehamnsregionen stannar kommunernas skatteintäkter på ungefär samma nivå som i år. I övriga kommuner minskar skatteintäkterna år 1999. Upplåningen minskar i år, men ökar på nytt 1999. Utsikterna för social- och hälsovården är bättre än på andra håll i landet. Utanför Mariehamnsregionen försämras näringslivets utvecklingsutsikter. Sysselsättningsutvecklingen på Åland hör till landets svagaste. Däremot fungerar samarbetet mellan kommunerna bra. I Mariehamnsregionen ökar investeringarna i år, medan utsikterna på övriga håll i landskapet är mer dämpade. Inställningen till Finlands medlemskap i EU är motstridig. Utanför Mariehamnsregionen bedömer man att effekterna av medlemskapet är negativa, medan attityderna i Mariehamnsregionen har blivit mera positiva.

Utvecklingen i framtiden

ALUEJAKO

Maakunnat
1 = keskusaluekunnat
2 = muut kunnat

Koko maa
1 = SUURET KESKUKSET
2 = TEOLLISUUSKESKUKSET
3 = ESIKAUPUNKIKUNNAT
4 = MAASEUTUKESKUKSET
5 = TEOLLISTUNEET MAA-
SEUTUKUNNAT
6 = MAASEUDUN
PENDELIKUNNAT
7 = ALKUTUOTANTOKUNNAT

Uusimaa KUNTA

ESPOO	1	3
HANKO	2	2
HELSINKI	1	1
HYVINKÄÄ	1	2
INKOO	2	6
JÄRVENPÄÄ	1	3
KARJAA	2	2
KARJALOHJA	2	7
KARKKILA	2	2
KAUNIAINEN	1	3
KERAVA	1	3
KIRKKONUMMI	1	3
LOHJA	2	2
MÄNTSÄLÄ	2	4
NUMMI-PUSULA	2	7
NURMIJÄRVI	1	3
POHJA	2	5
PORNAINEN	2	6
SAMMATTI	2	6
SIUNTIO	2	3
TAMMISAARI	2	2
TUUSULA	1	3
VANTAA	1	3
VIHTI	1	3

Itä-Uusimaa

ASKOLA	1	6
LAPINJÄRVI	2	7
LILJENDAL	2	7
LOVIISA	2	2
MYRSKYLÄ	2	7
PERNAJA	2	6
PORVOO	1	2
PUKKILA	2	7
RUOTSINPYHTÄÄ	2	6
SIPOO	1	6

Varsinais-Suomi

ALASTARO	2	7
ASKAINEN	1	6
AURA	2	6
DRAGSFJÄRD	2	5
HALIKKO	2	6
HOUTSKARI	2	7
INIÖ	2	7
KAARINA	1	3
KARINAINEN	2	5
KEMIÖ	2	5
KIIKALA	2	7
KISKO	2	7
KORPPOO	2	5
KOSKI TL	1	7

KUSTAVI	2	7
KUUSJOKI	2	7
LAITILA	2	4
LEMU	1	6
LIETO	1	3
LOIMAA	2	2
LOIMAAN KUNTA	2	7
MARTTILA	1	7
MASKU	1	6
MELLILÄ	2	7
MERIMASKU	1	6
MIETOINEN	2	6
MUURLA	2	6
MYNÄMÄKI	2	5
NAANTALI	1	3
NAUVO	2	7
NOUSIAINEN	1	6
ORIPÄÄ	2	7
PAIMIO	2	5
PARAINEN	2	2
PERNIÖ	2	5
PERTTELI	2	6
PIIKKIÖ	1	3
PYHÄRANTA	2	3
PÖYTÄ	2	7
RAISIO	1	3
RUSKO	1	3
RYMÄTTYLÄ	1	7
SALO	2	2
SAUVO	2	7
SOMERO	2	7
SUOMUSJÄRVI	2	7
SÄRKISALO	2	5
TAIVASSALO	2	7
TARVASJOKI	1	6
TURKU	1	1
UUSIKAUPUNKI	2	2
VAHTO	1	6
VEHMAA	2	7
VELKUA	1	7
VÄSTANFJÄRD	2	7
YLÄNE	2	7

Ahvenanmaa

BRÄNDÖ	2	7
ECKERÖ	1	6
FINSTRÖM	1	6
FÖGLÖ	2	7
GETA	1	7
HAMMARLAND	1	6
JOMALA	1	6
KUMLINGE	2	7
KÖKAR	2	6
LEMLAND	1	6
LUMPARLAND	1	6
MAARIANHAMINA	1	1
SALTVIK	1	6
SOTTUNGA	2	7
SUND	1	6
VÄRDÖ	2	6

Satakunta

EURA	2	5
EURAJOKI	2	6
HARJAVALTA	1	2
HONKAJOKI	2	7
HUITTINEN	2	4
JÄMIJÄRVI	2	7
KANKAANPÄÄ	2	4
KARVIA	2	7
KIIKOINEN	2	7
KIUKAINEN	2	5
KODISJOKI	2	6
KOKEMÄKI	2	4
KULLAA	1	6
KÖYLIO	2	6
LAPPI	2	5
LAVIA	2	7

LUVIA	1	6
MERIKARVIA	2	5
NAKKILA	1	6
NOORMARKKU	1	6
POMARKKU	1	5
PORI	1	1
PUNKALOIDUN	2	7
RAUMA	2	2
SIIKAINEN	2	7
SÄKYLÄ	2	5
ULVILA	1	3
VAMPULA	2	7

Kanta-Häme

FORSSA	2	2
HATTULA	1	6
HAUHO	1	7
HAUSJÄRVI	2	6
HUMPPILA	2	7
HÄMEENLINNA	1	1
JANAKKALA	1	5
JOKIOINEN	2	6
KALVOLA	1	5
LAMMI	2	7
LOPPI	2	7
RENKO	1	6
RIIHIMÄKI	2	2
TAMMELA	2	6
TUULOS	2	7
YPÄJÄ	2	7

Pirkanmaa

HÄMEENKYRÖ	2	4
IKKAALINEN	2	7
JUUPAJOKI	2	5
KANGASALA	1	3
KIHNIÖ	2	7
KUHMALAHTI	1	7
KUOREVESI	2	5
KURU	1	7
KYLMÄKOSKI	2	7
LEMPÄÄLÄ	1	3
LUOPIOINEN	2	7
LÄNGELMÄKI	2	7
MOUHIJÄRVI	2	7
MÄNTTÄ	2	2
NOKIA	1	2
ORIVESI	2	4
PARKANO	2	4
PIRKKALA	1	3
PÄLKÄNE	2	5
RUOVESI	2	7
SAHALAHTI	1	5
SUODENNIEMI	2	7
TAMPERE	1	1
TOIJALA	2	2
URJALA	2	7
VALKEAKOSKI	2	2
VAMMALA	2	4
VESILAHTI	1	7
VIIALA	2	3
VILJAKKALA	2	6
VILPPULA	2	5
VIRRAT	2	4
YLÖJÄRVI	1	3
ÄETSÄ	2	5

Päijät-Häme

ARTJÄRVI	2	7
ASIKKALA	2	5
HARTOLA	2	7
HEINOLA	2	2
HOLLOLA	1	3
HÄMEENKOSKI	1	7
KÄRKÖLÄ	1	5
LAHTI	1	1

NASTOLA	1	5
ORIMATTILA	2	4
PADASJOKI	2	5
SYSMÄ	2	7

Kymenlaakso

ANJALANKOSKI	2	4
ELIMÄKI	1	7
HAMINA	2	2
IITTI	1	4
JAALA	1	7
KOTKA	1	1
KOUVOLA	1	1
KUUSANKOSKI	1	2
MIHIKKÄLÄ	2	7
PYHTÄÄ	1	6
VALKEALA	1	6
VEHKALAHTI	2	6
VIROLAHTI	2	7

Etelä-Karjala

IMATRA	2	2
JOUTSENO	2	5
LAPPEENRANTA	1	1
LEMI	2	2
LUUMÄKI	2	7
PARIKKALA	2	7
RAUTJÄRVI	2	5
RUOKOLAHTI	2	6
SAARI	2	7
SAVITAIPALE	2	7
SUOMENNIEMI	2	7
TAIPALSAARI	1	6
UUKUNIEMI	2	7
YLÄMAA	1	7

Etelä-Savo

ANTTOLA	1	7
ENONKOSKI	2	7
HAUKIVUORI	2	7
HEINÄVESI	2	7
HIRVENSALMI	1	7
JOROINEN	2	7
JUVA	2	4
JÄPPIÄ	2	7
KANGASLAMPI	2	6
KANGASNIEMI	2	7
KERIMÄKI	2	7
MIKKELI	1	1
MIKKELIN MLK	1	6
MÄNTYHARJU	2	7
PERTUNMAA	2	7
PIEKSAMÄEN MLK	2	6
PIEKSAMÄKI	2	2
PUNKAHARJU	2	7
PUUMALA	2	7
RANTASALMI	2	7
RISTIINA	1	7
SAVONLINNA	2	2
SAVONRANTA	2	7
SULKAVA	2	7
VIRTASALMI	2	7

Pohjois-Savo

IISALMI	2	4
JUANKOSKI	2	7
KAAVI	2	7
KARTTULA	2	7
KEITELE	2	7
KIURUVESI	2	4
KUOPIO	1	1
LAPINLAHTI	2	7
LEPPÄVIRTA	2	7
MAANINKA	1	7
NILSIÄ	2	7

PIELAVESI	2	7
RAUTALAMPI	2	7
RAUTAVAARA	2	7
SIILINJÄRVI	1	5
SONKAJÄRVI	2	7
SUONENJOKI	2	4
TERVO	2	7
TUUSNIEMI	2	7
VARKAUS	2	2
VARPAISJÄRVI	2	7
VEHMERSALMI	1	7
VESANTO	2	7
VIEREMÄ	2	7

Pohjois-Karjala

ENO	2	5
ILOMANTSI	2	7
JOENSUU	1	1
JUUKA	2	7
KESÄLAHTI	2	7
KIIHTELYSVAARA	1	7
KITEE	2	4
KONTIOLAHTI	1	6
LIEKSA	2	4
LIPERI	1	7
NURMES	2	4
OUTOKUMPU	2	4
POLVIJÄRVI	2	7
PYHÄSELKÄ	1	6
RÄÄKKYLÄ	2	7
TOHMAJÄRVI	2	7
TUUPOVAARA	2	7
VALTIMO	2	7
VÄRTSILÄ	2	7

Keski-Suomi

HANKASALMI	2	7
JOUTSA	2	7
JYVÄSKYLÄ	1	1
JYVÄSKYLÄN MLK	1	3
JÄMSÄ	2	4
JÄMSÄNKOSKI	2	5
KANNONKOSKI	2	7
KARSTULA	2	7
KEURUU	2	4
KINNULA	2	7
KIVIJÄRVI	2	7
KONNEVESI	2	7
KORPILAHTI	1	7
KUHMOINEN	2	7
KYYJÄRVI	2	7
LAUKAA	1	5
LEIVONMÄKI	2	7
LUHANKA	2	7
MULTIA	2	7
MUURAME	1	3
PETÄJÄVESI	1	7
PIHTIPUDAS	2	7

PYLKÖNMÄKI	2	7
SAARIJÄRVI	2	4
SUMIAINEN	2	7
SUOLAHTI	2	5
TOIVAKKA	1	7
UURAINEN	1	7
VIITASAARI	2	4
ÄÄNEKOSKI	2	2

Etelä-Pohjanmaa

ALAHÄRMÄ	2	7
ALAJÄRVI	2	4
ALAVUS	2	4
EVIJÄRVI	2	7
ILMAJOKI	1	5
ISOJOKI	2	7
JALASJÄRVI	2	4
JURVA	2	5
KARIJOKI	2	7
KAUHAJOKI	2	4
KAUHAVA	2	4
KORTESJÄRVI	2	7
KUORTANE	2	7
KURIKKA	2	4
LAPPAJÄRVI	2	7
LAPUA	2	4
LEHTIMÄKI	2	7
NURMO	1	6
PERÄSEINÄJOKI	1	7
SEINÄJOKI	1	1
SOINI	2	7
TEUVA	2	7
TÖYSÄ	2	7
VIMPELI	2	7
YLIHÄRMÄ	2	7
YLISTARO	1	7
ÄHTÄRI	2	4

Pohjanmaa

ISOKYRÖ	2	7
KASKINEN	2	5
KORSNÄS	1	7
KRISTIINANKAUPU	2	4
KRUUNUPYY	1	7
LAIHIA	2	5
LUOTO/LARSMO	2	6
MAALAHTI	1	7
MAKSAMAA	2	7
MUSTASAARI	1	6
NÄRPIÖ	2	4
ORAVAINEN	2	7
PEDERSÖREN KUNTA	2	7
PIETARSAARI	2	2
UUSIKAARLEPYYY	2	7
VAASA	1	1
VÄHÄKYRÖ	2	6
VÖYRI/VÖRÄ	2	7

Keski-Pohjanmaa

HALSUA	2	7
HIMANKA	2	7
KANNUS	2	5
KAUSTINEN	2	7
KOKKOLA	1	1
KÄLVIÄ	1	6
LESTIJÄRVI	2	7
LOHTAJA	1	7
PERHO	2	7
TOHOLAMPI	2	7
ULLAVA	1	7
VETELI	2	7

Pohjois-Pohjanmaa

ALAVIESKA	2	7
HAAPAJÄRVI	2	4
HAAPAVESI	2	4
HAILUOTO	1	7
HAUKIPUDAS	1	3
II	2	6
KALAJOKI	2	4
KEMPELE	1	3
KESTILÄ	2	7
KIIMINKI	1	3
KUIVANIEMI	2	7
KUUSAMO	2	4
KÄRSÄMÄKI	2	7
LIMINKA	2	5
LUMIJOKI	2	7
MERIJÄRVI	2	7
MUHOS	2	5
NIVALA	2	4
OULAINEN	2	4
OULU	1	1
OULUNSALO	1	3
PATTIJOKI	2	3
PIIPPOLA	2	7
PUDASJÄRVI	2	4
PULKKILA	2	5
PYHÄJOKI	2	6
PYHÄJÄRVI	2	4
PYHÄNTÄ	2	7
RAAHE	2	2
RANTSILA	2	7
REISJÄRVI	2	7
RUUKKI	2	7
SIEVI	2	7
SIIKAJOKI	2	7
TAIVALKOSKI	2	7
TEMMES	2	6
TYRNÄVÄ	2	7
UTAJÄRVI	2	7
VIHANTI	2	5
YLI-II	2	7
YLIKIIMINKI	1	7
YLVIESKA	2	4

Kainuu

HYRYNSALMI	2	7
KAJAANI	1	1
KUHMO	2	4
PALTAMO	2	5
PUOLANKA	2	7
RISTIJÄRVI	2	7
SOTKAMO	1	4
SUOMUSSALMI	2	4
VAALA	2	7
VUOLIJOKI	1	5

Lappi

ENONTEKIÖ	2	5
INARI	2	4
KEMI	1	1
KEMIJÄRVI	2	4
KEMINMAA	1	3
KITTLÄ	2	7
KOLARI	2	5
MUONIO	2	5
PELKOSENNIEMI	2	7
PELLO	2	4
POSIO	2	7
RANUA	2	7
ROVANIEMEN MLK	1	6
ROVANIEMI	1	1
SALLA	2	7
SAVUKOSKI	2	7
SIMO	1	6
SODANKYLÄ	2	4
TERVOLA	2	7
TORNIO	1	2
UTSJOKI	2	5
YLITORNIO	2	4

1.		tulovero- prosenttia korotetaan	pidetään ennallaan	tulovero- prosenttia lasketaan
a)	Arvioitkaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 1999:	☐	☐	☐
b)	Arvioitkaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2000:	☐	☐	☐
2.	Arvioitko kuntanne veroöyrymäärän kehityksen olevan	parempi	yhä hyvä	huonompi
a)	kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
b)	seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
3.	Arvioitko kuntanne velkamäärän olevan	suurempi	yhä suuri	pienempi
a)	kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
b)	seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
4.	Mitä keinoja kuntatalouden tasapainottamiseksi arvioitte kunnassanne käytettävän	vuonna 1999 ↓	sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana ↓	
	a) tuloveroprosentin korotus	☐	☐	
	b) kiinteistöveron korotus	☐	☐	
	c) maksujen korotukset	☐	☐	
	d) henkilöstön irtisanominen	☐	☐	
	e) henkilöstön lomaus	☐	☐	
	f) investointien vähentäminen	☐	☐	
	g) käyttöomaisuuden realisointi	☐	☐	
	h) muu toiminnan tehostaminen, mikä _____	☐	☐	
	i) ei tarvetta sopeutustoimiin	☐	☐	
5.	Arvioitko työttömyyden kunnassanne	l lisääntyvän	pysyvän ennallaan	vähentyvän
a)	kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
b)	seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
6.	Arvioitko investointien määrän kuntanne alueella olevan	suurempi	yhä suuri	pienempi
a)	kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
	* teollisuudessa	☐	☐	☐
	* maataloudessa	☐	☐	☐
	* asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
	* kaupan ja palveluiden alalla	☐	☐	☐
b)	seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna	suurempi	yhä suuri	pienempi
	* teollisuudessa	☐	☐	☐
	* maataloudessa	☐	☐	☐
	* asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
	* kaupan ja palveluiden alalla	☐	☐	☐

7. Miten näette eri kunnallishallinnon tehtävien kehityvän kunnassanne seuraavan 2-3 vuoden aikana?

* rahoitus	ongelmia tulossa	ei muutoksia	ongelmat poistumassa
* kuntien yhteistyö	☐	☐	☐
* päivähoitopalvelut	☐	☐	☐
* vanhusten hoitopalvelut	☐	☐	☐
* terveydenhoitopalvelut	☐	☐	☐
* ympäristöasiat	☐	☐	☐
* elinkeinoelämän kehittäminen	☐	☐	☐
* kaavoitus	☐	☐	☐
* kunnallistekniikka ja energianhuolto	☐	☐	☐
* asuminen	☐	☐	☐
* koulutus	☐	☐	☐
* kulttuuri	☐	☐	☐
* vapaa-aika	☐	☐	☐

8. Arvioitko kuntanne yhteistyön lähitulevaisuudessa

* seutukunnallisesti	lisääntyvän	pysyvän ennallaan	vähenevän
* maakunnallisesti	☐	☐	☐
* suhteessa valtionhallintoon	☐	☐	☐
* suhteessa elinkeinoelämään	☐	☐	☐
* kansainvälisesti	☐	☐	☐

9. Arvioitko EU-jäsenyyden vaikuttavan lähitulevaisuudessa

* kuntanne toimintaan	myönteisesti	ei vaikutusta	kielteisesti
* kuntanne elinkeinoelämän kehittymiseen	☐	☐	☐

10. Arvioitko kuntanne kehityksen tulevaisuudessa

* parantuvan selvästi	☐
* parantuvan jonkin verran	☐
* pysyvän ennallaan	☐
* huonontuvan jonkin verran	☐
* huonontuvan selvästi	☐

7. Hur tror Ni att de olika uppgifterna inom kommunalförvaltningen kommer att utvecklas i Er kommun under de följande 2-3 åren

* finansiering
* samarbete kommuner emellan
* dagvårdsservice
* vårdtjänster för äldre
* hälsovårdstjänster
* miljöfrågor
* utvecklande av näringslivet
* planering
* kommunalteknik och energiförsörjning
* boende
* utbildning
* kultur
* fritid

8. Tror Ni att samarbetet i Er kommun i närmaste framtid

* inom regionkommunerna
* inom landskapen
* i förhållande till statsförvaltningen
* i förhållande till näringslivet
* internationellt

9. Tror Ni att medlemskapet i EU i närmaste framtid verkar på

* kommunens verksamhet
* utvecklingen i kommunens näringsliv

10. Väntar Ni Er att utvecklingen i Er kommun i framtiden skall

* förbättras klart
* förbättras något
* vara oförändrad
* försämrans något
* försämrans klart

1. Vad tror Ni om kommunfullmäktiges beslut

a) om inkomskattesatsen år 1999:
b) om inkomskattesatsen år 2000:

2. Hurdan tror Ni att skattresutvecklingen i kommunen kommer att vara

a) detta år jämfört med föregående år
b) nästa år jämfört med detta år

3. Tror Ni att skuldbördan i Er kommun

a) detta år jämfört med föregående år är
b) nästa år jämfört med detta år är

4. Vilka medel tror Ni kommer att användas i Er kommun för att balansera den kommunala ekonomin?

a) höjning av inkomskatteprocenten
b) höjning av fastighetsskatteprocenten
c) höjning av avgifterna
d) uppsägning av personalen
e) permittering av personalen
f) minskning av investeringar
g) realisering av driftstillgångar
h) annan effektivisering av verksamheten, vad
i) inget behov av anpassning

5. Tror Ni att arbetslösheten i Er kommun

a) detta år jämfört med föregående år
b) nästa år jämfört med detta år

6. Hur tror Ni att investeringsvolymen inom Er kommun

a) detta år jämfört med föregående år förändras

* inom industrin
* inom lantbruket
* inom bostadsproduktionen
* inom affärs- och servicesektorn

b) nästa år jämfört med detta år

* inom industrin
* inom lantbruket
* inom bostadsproduktionen
* inom affärs- och servicesektorn

Postitus
2 lk kirje

PMM
Sopimus
00022/1

*Income and consumption
1998:22*

SVT Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Sisäasiainministeriö
Inrikesministeriet

Suomen Kuntaliitto
Finlands Kommunförbund

Tiedustelut – Förfrågningar:

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Vesa Virtanen (09) 17 341

Sisäasiainministeriö
Inrikesministeriet
Markku Nissinen (09) 160 4522